

**แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดมหาสารคาม
(พ.ศ. ๒๕๖๖ - พ.ศ. ๒๕๗๐) ฉบับทบทวน
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙**

สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดมหาสารคาม

สิงหาคม ๒๕๖๙

คำนำ

จังหวัดมหาสารคาม โดยหน่วยงานสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง รวมถึงผู้แทนภาคเอกชนและผู้แทนภาคการเกษตร ได้ร่วมกันจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์จังหวัดมหาสารคาม โดยการศึกษา วิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูลด้านการเกษตรและสหกรณ์จังหวัดมหาสารคาม ให้มีความสอดคล้องและเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ นโยบายกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป้าหมายและแนวทางการพัฒนาของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง และเป้าหมายและแนวทางการพัฒนาของจังหวัด

แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์จังหวัดมหาสารคาม (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) ฉบับที่ ๖ ทบทวน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ ฉบับนี้ ได้ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคการศึกษา และภาคประชาสังคม สามารถใช้เป็นกรอบแนวทางในการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์จังหวัด เป็นกรอบการจัดทำคำของบประมาณที่เกี่ยวข้อง และเป็นเครื่องมือในการติดตามแผนงานโครงการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ รวมถึงเป็นแนวทางการพัฒนาภาคการเกษตรในทุกมิติต่อไป ซึ่งความสำเร็จในการจัดทำแผนฯ ในครั้งนี้ ได้รับความร่วมมือด้วยดีจากหน่วยงานสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงเกษตรกรจังหวัดมหาสารคาม จึงขอขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

คณะผู้จัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์จังหวัดมหาสารคาม

สิงหาคม ๒๕๖๗

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
สารบัญตาราง	ค
ส่วนที่ ๑ บทนำ	๑
ส่วนที่ ๒ ข้อมูลทั่วไปและข้อมูลด้านการเกษตรที่สำคัญของจังหวัดมหาสารคาม	๒๒
ส่วนที่ ๓ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้านการเกษตรและสหกรณ์จังหวัดมหาสารคาม	๕๓
ส่วนที่ ๔ แผนการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์จังหวัดมหาสารคาม (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)	๖๐
ฉบับทบทวน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙	
ส่วนที่ ๕ สรุปโครงการด้านการเกษตรและสหกรณ์ที่สำคัญของจังหวัดมหาสารคาม	๗๐
ภาคผนวก	๑๐๖

สารบัญตาราง

เรื่อง	หน้า
ตารางที่ ๒.๑ สถิติปริมาณน้ำฝน ณ สถานีอุตุนิยมวิทยา จังหวัดมหาสารคาม พ.ศ. ๒๕๕๗ - ๒๕๖๖	๒๔
ตารางที่ ๒.๒ อุณหภูมิสูงสุด - ต่ำสุด พ.ศ. ๒๕๕๗ - ๒๕๖๖	๒๔
ตารางที่ ๒.๓ การแบ่งเขตการปกครองของจังหวัด	๒๕
ตารางที่ ๒.๔ จำนวนประชากรของจังหวัดมหาสารคาม	๒๖
ตารางที่ ๒.๕ ผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดมหาสารคาม	๓๐
ตารางที่ ๒.๖ ขนาดและจำนวนโรงงานของจังหวัดมหาสารคาม	๓๑
ตารางที่ ๒.๗ จำนวนอุตสาหกรรมจำแนกตามประเภทอุตสาหกรรมของจังหวัดมหาสารคาม	๓๑
ตารางที่ ๒.๘ จำนวนแรงงานของจังหวัดมหาสารคาม	๓๒
ตารางที่ ๒.๙ จำนวนครัวเรือนผู้ตกเกณฑ์ จปฐ.	๓๓
ตารางที่ ๒.๑๐ จำนวนครัวเรือนเกษตรกรของจังหวัดมหาสารคาม	๓๕
ตารางที่ ๒.๑๑ การใช้ที่ดินเพื่อการเกษตรแยกตามรายอำเภอ จังหวัดมหาสารคาม	๓๖
ตารางที่ ๒.๑๒ ระดับความเหมาะสมของพื้นที่จังหวัดมหาสารคาม (พื้นที่ปลูกจริง)	๓๖
ตารางที่ ๒.๑๓ ข้อมูลพื้นที่ สปก. จังหวัดมหาสารคาม	๓๗
ตารางที่ ๒.๑๔ ข้อมูลพื้นที่ปลูกยางพาราจังหวัดมหาสารคาม	๓๗
ตารางที่ ๒.๑๕ ข้อมูลการปลูกหม่อนเลี้ยงไหมจังหวัดมหาสารคาม	๓๘
ตารางที่ ๒.๑๖ ข้อมูลจำนวนบ่อน้ำนอกเขตชลประทาน (บ่อจิว)	๓๘
ตารางที่ ๒.๑๗ ข้อมูลอ่างเก็บน้ำขนาดกลาง	๓๙
ตารางที่ ๒.๑๘ ข้อมูลสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า	๔๐
ตารางที่ ๒.๑๙ ข้อมูลพื้นที่ชลประทานของโครงการคาบเกี่ยวจังหวัดมหาสารคาม	๔๐
ตารางที่ ๒.๒๐ ข้อมูลพื้นที่ชลประทานของโครงการคาบเกี่ยวจังหวัดมหาสารคาม	๔๑
ตารางที่ ๒.๒๑ ด้านการปลูกพืชเศรษฐกิจของจังหวัด ปีการผลิต ๒๕๖๖/๒๕๖๗	๔๑
ตารางที่ ๒.๒๒ ด้านการปศุสัตว์ของจังหวัด ปี ๒๕๖๗	๔๑
ตารางที่ ๒.๒๓ : ปริมาณผลผลิตและมูลค่าสัตว์น้ำจืดชนิดหลักที่เกษตรกรเลี้ยง ปี พ.ศ. ๒๕๖๖/๒๕๖๗	๔๒
ตารางที่ ๒.๒๔ ข้อมูลสินค้าเกษตรที่ได้รับรองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI)	๔๒
ตารางที่ ๒.๒๕ ข้อมูลมาตรฐานสินค้าเกษตรข้าว	๔๓
ตารางที่ ๒.๒๖ ข้อมูลมาตรฐานสินค้าเกษตรพืช	๔๔
ตารางที่ ๒.๒๗ ข้อมูลมาตรฐานสินค้าเกษตรประมง	๔๕
ตารางที่ ๒.๒๘ ข้อมูลมาตรฐานสินค้าเกษตร (ปศุสัตว์)	๔๖
ตารางที่ ๒.๒๙ ข้อมูลกลุ่มเกษตรกรและมาตรฐานการผลิตผ้าไหม/เส้นไหม	๔๖
ตารางที่ ๒.๓๐ สินค้า OTOP ๑๐ อันดับแรกของจังหวัดมหาสารคาม	๔๗

เรื่อง	หน้า
ตารางที่ ๒.๓๑ ข้อมูลการเพาะปลูกและร้อยละผลผลิตเก็บเกี่ยวรายเดือนของสินค้าเกษตรของจังหวัด	๔๘
ตารางที่ ๒.๓๒ สินค้าเกษตรที่สำคัญของจังหวัดมหาสารคาม ปี ๖๖/๖๗	๔๘
ตารางที่ ๒.๓๓ ประเภทสหกรณ์และจำนวนสมาชิก	๔๙
ตารางที่ ๒.๓๔ จำนวนและสมาชิกสถาบันเกษตรกรจังหวัดมหาสารคาม ปี ๒๕๖๗	๔๙
ตารางที่ ๒.๓๕ จำนวนอาสาสมัครเกษตรของจังหวัดมหาสารคาม	๕๐
ตารางที่ ๒.๓๖ จำนวนปราชญ์ชาวบ้านแยกรายอำเภอ	๕๑
ตารางที่ ๒.๓๗ จำนวน Smart Farmer, Young Smart Farmer , ศูนย์ ศพก. และแปลงใหญ่	๕๑
ตารางที่ ๒.๓๘ ข้อมูลศูนย์ข้าวชุมชนจังหวัดมหาสารคาม	๕๒
ตารางที่ ๓.๑ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในโดย McKinsey ๗-S Framework	๕๓
ตารางที่ ๓.๒ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกโดย PESTEL Analysis	๕๕
ตารางที่ ๓.๓ TOWS Matrix เพื่อกำหนดกลยุทธ์	๕๘

ส่วนที่ ๑

บทนำ

๑. ที่มา

๑.๑ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๗๘ (๒) กำหนดให้รัฐต้องดำเนินการสนับสนุนให้จังหวัดมีแผนและงบประมาณเพื่อพัฒนาจังหวัด เพื่อประโยชน์ของประชาชนในพื้นที่ ประกอบกับมาตรา ๘๔ (๘) กำหนดให้รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านเศรษฐกิจ คือ คุ้มครองและรักษาผลประโยชน์ของเกษตรกรในการผลิตและการตลาด ส่งเสริมให้สินค้าเกษตรกรได้รับผลตอบแทนสูงสุด รวมทั้งส่งเสริมการรวมกลุ่มของเกษตรกรในรูปของสภาเกษตรกร เพื่อวางแผนการเกษตรและรักษาผลประโยชน์ร่วมกันของเกษตรกร และมาตรา ๘๔ (๑๔) รัฐต้องส่งเสริมอุตสาหกรรมแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรเพื่อให้เกิดมูลค่าเพิ่มในทางเศรษฐกิจ รวมทั้งมาตรา ๘๕ (๒) กำหนดให้รัฐดำเนินการกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรม และดำเนินการให้เกษตรกรมีกรรมสิทธิ์หรือสิทธิในที่ดิน เพื่อประกอบเกษตรกรรมอย่างทั่วถึงโดยการปฏิรูปที่ดินหรือวิธีอื่น รวมทั้งจัดหาแหล่งน้ำเพื่อให้เกษตรกรมีน้ำใช้อย่างพอเพียงและเหมาะสมแก่การเกษตร

๑.๒ ยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙) มุ่งในการเสริมจุดแข็งและแก้ไขจุดอ่อนให้เอื้อต่อการพัฒนาภาคการเกษตรในระยะยาว เพื่อบรรลุวิสัยทัศน์ “เกษตรกรรมมั่นคง ภาคการเกษตรมั่งคั่ง ทรัพยากรการเกษตรยั่งยืน” โดยสร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและยกระดับมาตรฐานสินค้าเกษตร เพิ่มความสามารถในการแข่งขันภาคการเกษตรด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรมบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน และพัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐ

๑.๓ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้จัดทำแผนปฏิบัติการของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) ตามแนวทางการขับเคลื่อนการดำเนินงานเพื่อบรรลุเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติ โดยทุกหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้ร่วมกันพิจารณาภารกิจของหน่วยงานที่สอดคล้องเชื่อมโยงกับแผนในแต่ละระดับ รวมทั้งน่านโยบายสำคัญ และสถานการณ์สภาพแวดล้อมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับบริบทของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มากำหนดเป้าหมาย ตัวชี้วัด และแนวทางการดำเนินงานในการขับเคลื่อนภารกิจให้ได้ผลลัพธ์ตามที่กำหนด ตลอดจนพิจารณาความต่อเนื่องในการบริหารราชการแผ่นดินควบคู่กับการขับเคลื่อนนโยบายของรัฐบาล เพื่อให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม โดยแผนปฏิบัติการฯ จะเป็นกรอบแนวทางในการดำเนินงานของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และองค์การมหาชน รวมทั้งเป็นเครื่องมือสำหรับผู้บริหารในการกำกับ ดูแล และติดตามผลการดำเนินงานของโครงการ/กิจกรรมต่างๆ ในแต่ละผลผลิต ให้สามารถดำเนินการได้ตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ มีความคุ้มค่า เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการบริหารราชการแผ่นดินในภาพรวม เพื่อมุ่งสู่การบรรลุผลสัมฤทธิ์ของเป้าหมายระดับชาติร่วมกันต่อไป

๒. ทิศทาง นโยบาย และยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์

เพื่อให้การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด เป็นไปตามกรอบยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๒๐ ปี แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนการปฏิรูปประเทศ ยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ ๒๐ ปี (ร่าง) กรอบแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนประเทศไทยด้วยโมเดลเศรษฐกิจ BCG พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๗๐ (ร่าง) กรอบแผนพัฒนาภาค พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐ แผนปฏิบัติการของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) นโยบายรัฐบาล นโยบายสำคัญของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จึงกำหนดกรอบแนวคิดหลักในการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด โดยมุ่งเน้นให้มีความเชื่อมโยง สอดคล้องกับนโยบาย ยุทธศาสตร์ และแผนพัฒนาในระดับต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรและสหกรณ์ ดังนี้

๒.๑ ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐)^๑ มีวิสัยทัศน์ คือ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” โดยมีเป้าหมายการพัฒนาประเทศ คือ “**ประเทศไทยมั่นคง ประชาชนมีความสุข เศรษฐกิจพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สังคมเป็นธรรม ฐานทรัพยากรธรรมชาติยั่งยืน**” โดยยกระดับศักยภาพของประเทศในหลากหลายมิติ พัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็น คนดี เก่งและมีคุณภาพ สร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม สร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับ สิ่งแวดล้อม และมีภาครัฐของประชาชนเพื่อประชาชนและประโยชน์ส่วนรวม การพัฒนาประเทศในช่วงระยะเวลา ของยุทธศาสตร์ชาติ จะมุ่งเน้นการสร้างสมดุลระหว่างการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย ๖ ยุทธศาสตร์ โดยมีความเกี่ยวข้องกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ๕ ยุทธศาสตร์ ได้แก่ (๐๑) ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านความมั่นคง (๐๒) **ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน (หลัก)** (๐๔) ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม (๐๕) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และ (๐๖) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ การประเมินผลการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ชาติ ประกอบด้วย

- ๑) ความอยู่ดีมีสุขของคนไทยและสังคมไทย
- ๒) ชีตความสามารถในการแข่งขัน การพัฒนาเศรษฐกิจ และการกระจายรายได้
- ๓) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ
- ๔) ความเท่าเทียมและความเสมอภาคของสังคม
- ๕) ความหลากหลายทางชีวภาพ คุณภาพสิ่งแวดล้อม และความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติ
- ๖) ประสิทธิภาพการบริหารจัดการและการเข้าถึงการให้บริการของภาครัฐ

๒.๒ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ^๒ เป็นส่วนสำคัญในการถ่ายทอดเป้าหมายและประเด็นยุทธศาสตร์ ของยุทธศาสตร์ชาติลงสู่แผนระดับต่างๆ ในลักษณะที่มีการบูรณาการและเชื่อมโยงระหว่างยุทธศาสตร์ชาติด้านที่ เกี่ยวข้อง เพื่อให้หน่วยงานสามารถนำไปใช้เป็นกรอบในการดำเนินการที่เกี่ยวข้องให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนา ประเทศตามที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ชาติภายในปี ๒๕๘๐ โดยแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ มีทั้งหมด ๒๓ ฉบับ เกี่ยวข้องกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จำนวน ๑๕ ฉบับ ได้แก่ (๐๑) ความมั่นคง (๐๓) การเกษตร (หลัก) (๐๕) การท่องเที่ยว (๐๖) พื้นที่และเมืองน่าอยู่อัจฉริยะ (๐๗) โครงสร้างพื้นฐาน ระบบโลจิสติกส์ และ ดิจิทัล (๐๘) ผู้ประกอบการและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมยุคใหม่ (๐๙) เขตเศรษฐกิจพิเศษ (๑๕) พลังทาง สังคม (๑๖) เศรษฐกิจฐานราก (๑๘) การเติบโตอย่างยั่งยืน (๑๙) การบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ (๒๐) การบริการ ประชาชนและประสิทธิภาพภาครัฐ (๒๑) การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ (๒๒) กฎหมายและกระบวนการ ยุติธรรม และ (๒๓) การวิจัยและพัฒนานวัตกรรม ในแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติประเด็น (๐๓) การเกษตร จะให้ความสำคัญกับการยกระดับการผลิตให้เข้าสู่คุณภาพมาตรฐานความปลอดภัย การใช้ประโยชน์จากความโดดเด่น และเอกลักษณ์ของสินค้าเกษตร รวมถึงความหลากหลายทางชีวภาพในแต่ละพื้นที่ การพัฒนาสินค้าเกษตรและ การแปรรูปสินค้าเกษตร เพื่อสร้างมูลค่าและคุณค่าให้กับสินค้าเกษตร การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม สมัยใหม่ในการผลิตและการจัดทำฟาร์ม นอกจากนี้ ยังมีการสนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนาระบบนิเวศของภาค เกษตร เพื่อเสริมสร้างให้การพัฒนามีการเติบโตอย่างต่อเนื่องและเข้มแข็ง ประกอบด้วย ๖ แผนย่อย โดยสรุป ดังนี้

^๑ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (๒๕๖๑, ตุลาคม). **ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐)**.

^๒ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (๒๕๖๒, เมษายน). **แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐)**.

๒.๒.๑ แผนย่อยเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา ดังนี้

๑) ส่งเสริมและพัฒนาผลิตภัณฑ์เกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น ด้วยการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา นวัตกรรมและเทคโนโลยีการพัฒนาระบบการผลิตและบรรจุภัณฑ์ ส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริโภคที่หลากหลาย

๒) ส่งเสริมการพัฒนาและยกระดับความสามารถของเกษตรกรและชุมชนในการพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น

๓) สร้างอัตลักษณ์หรือนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับแหล่งกำเนิดให้กับสินค้า รวมทั้งการสร้าง ความแตกต่างและโดดเด่นของสินค้าในแต่ละท้องถิ่น และสร้างตราสินค้าของเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น ตลอดจนเชื่อมโยง ไปสู่ภาคการผลิตอื่น

เป้าหมาย สินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นมีมูลค่าเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด อัตราการขยายตัวของมูลค่าของสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น (เฉลี่ยร้อยละ)

๒.๒.๒ แผนย่อยเกษตรปลอดภัย ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา ดังนี้

๑) สนับสนุนการบริหารจัดการฐานทรัพยากรทางเกษตรและระบบการผลิตที่เป็นมิตรต่อ สิ่งแวดล้อม และส่งเสริมการผลิตในระบบเกษตรกรรมยั่งยืน

๒) พัฒนาระบบคุณภาพมาตรฐานความปลอดภัยและระบบการตรวจรับรองคุณภาพจาก สถาบันที่มีความน่าเชื่อถือในระดับต่างๆ พัฒนาคุณค่าทางโภชนาการของสินค้าเกษตรและอาหาร และพัฒนาระบบ การตรวจสอบย้อนกลับให้เป็นที่ยอมรับกับความต้องการของตลาดทั้งในประเทศและต่างประเทศ

๓) ส่งเสริมและสนับสนุนเกษตรกร ชุมชน ท้องถิ่น รวมถึงผู้ประกอบการ ให้สามารถผลิต สินค้าเกษตรและอาหารที่มีคุณภาพมาตรฐาน และส่งเสริมการวิจัยพัฒนาสินค้า

๔) สร้างความตระหนักรู้ของผู้ผลิตและผู้บริโภคถึงความสำคัญของความปลอดภัย และการ ส่งเสริมด้านการขยายตลาดการบริโภคสินค้าเกษตรและอาหารปลอดภัย

๕) สนับสนุนการทำเกษตรอินทรีย์วิถีชาวบ้าน ควบคุมการขยายตลาดเกษตรอินทรีย์ทั้งในและ ต่างประเทศ

เป้าหมายที่ ๑ สินค้าเกษตรปลอดภัยมีมูลค่าเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด อัตราการขยายตัวของมูลค่าของสินค้าเกษตรปลอดภัย (เฉลี่ยร้อยละ)

เป้าหมายที่ ๒ ผลิตภัณฑ์เกษตรปลอดภัยของไทยได้รับการยอมรับด้านคุณภาพความปลอดภัย และคุณค่าทางโภชนาการสูงขึ้น

ตัวชี้วัด ดัชนีความเชื่อมั่นผู้บริโภคด้านคุณภาพและความปลอดภัยอาหาร

๒.๒.๓ แผนย่อยเกษตรชีวภาพ ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา ดังนี้

๑) สนับสนุนการใช้ประโยชน์จากการอนุรักษ์ทรัพยากรชีวภาพ พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ และ เชื้อจุลินทรีย์

๒) ส่งเสริมและสนับสนุนการผลิต การแปรรูป และการพัฒนาสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ จากฐานเกษตรกรรมและฐานทรัพยากรชีวภาพ ยกกระดับให้เกษตรกรเป็นผู้ประกอบการวิสาหกิจการเกษตรขนาด กลางและเล็ก และสนับสนุนให้มีการนำวัตถุดิบเหลือทิ้งทางการเกษตรมาใช้ในอุตสาหกรรมและพลังงานที่เกี่ยวข้อง กับการชีวภาพได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๓) ส่งเสริมการปลูกพืชสมุนไพรให้เป็นพืชเศรษฐกิจตามความเหมาะสมของสภาพแวดล้อม ในแต่ละพื้นที่ มุ่งแปรรูปเพื่อป้อนในตลาดอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร สินค้าประเภทโภชนาเภสัช ผลิตภัณฑ์ ประเภทเวชสำอาง และผลิตภัณฑ์กลุ่มเครื่องสำอาง

๔) ส่งเสริมการทำตลาดผ่านการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์จากเกษตร ชีวภาพ ตลอดจนประโยชน์และสรรพคุณของสมุนไพรไทย

เป้าหมายที่ ๑ สินค้าเกษตรชีวภาพมีมูลค่าเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด อัตราการขยายตัวของมูลค่าของสินค้าเกษตรชีวภาพ (เฉลี่ยร้อยละ)

เป้าหมายที่ ๒ วิสาหกิจการเกษตรจากฐานชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่นมีการจัดตั้งทุกตำบล

เพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด จำนวนวิสาหกิจการเกษตรขนาดกลางและเล็ก และผลิตภัณฑ์จากฐานชีวภาพ

๒.๒.๔ แผนย่อยเกษตรแปรรูป ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา ดังนี้

๑) ส่งเสริมการพัฒนาและใช้วัตถุดิบและผลิตผลทางการเกษตรที่เชื่อมโยงไปสู่กระบวนการแปรรูปในอุตสาหกรรมต่อเนื่องที่เกี่ยวข้อง

๒) ส่งเสริมการแปรรูปโดยประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม รวมถึงองค์ความรู้และภูมิปัญญาที่ทันสมัย มีประสิทธิภาพในการแปรรูป สร้างความแตกต่าง และเพิ่มมูลค่าในผลิตภัณฑ์และสินค้าเกษตร

๓) สนับสนุนการนำเทคโนโลยี นวัตกรรมสมัยใหม่มาใช้ในกระบวนการผลิตหลังการเก็บเกี่ยวและการแปรรูป

๔) ส่งเสริมการสร้างตราสินค้า และขยายช่องทางการตลาดด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสร้างเครื่องหมายทางการค้าและการปกป้องสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา

เป้าหมาย สินค้าเกษตรแปรรูปและผลิตภัณฑ์มีมูลค่าเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด อัตราการขยายตัวของมูลค่าสินค้าเกษตรแปรรูปและผลิตภัณฑ์ (เฉลี่ยร้อยละ)

๒.๒.๕ แผนย่อยเกษตรอัจฉริยะ ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา ดังนี้

๑) ส่งเสริมการพัฒนาพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ ปัจจัยการผลิต เครื่องจักรกลและอุปกรณ์การเกษตร รวมทั้งเทคโนโลยีและนวัตกรรมการเกษตรแห่งอนาคต

๒) พัฒนาศักยภาพเกษตรกรในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการเกษตร การจัดการภาคเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม องค์ความรู้ด้านการผลิตและการตลาด การใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ เทคโนโลยีดิจิทัล ฐานข้อมูลสารสนเทศทางการเกษตรต่างๆ

๓) สนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนาระบบฟาร์มอัจฉริยะ ควบคู่กับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและการใช้ประโยชน์จากข้อมูลในการวางแผนการปรับเปลี่ยนกระบวนการผลิตสินค้าที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาด

เป้าหมายที่ ๑ สินค้าที่ได้จากเทคโนโลยีสมัยใหม่/อัจฉริยะมีมูลค่าเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด มูลค่าสินค้าที่มีการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่/อัจฉริยะ (เฉลี่ยร้อยละ)

เป้าหมายที่ ๒ ผลผลิตต่อหน่วยของฟาร์มหรือแปลงที่มีการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่/อัจฉริยะ

เพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด ผลผลิตต่อหน่วยของฟาร์มหรือแปลงที่มีการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่/อัจฉริยะ (เฉลี่ยร้อยละ)

๒.๒.๖ แผนย่อยการพัฒนาระบบนิเวศการเกษตร ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา ดังนี้

๑) เพิ่มประสิทธิภาพและการจัดการฐานทรัพยากรทางการเกษตร อนุรักษ์และรักษาฐานทรัพยากรทางการเกษตรที่สำคัญ การคุ้มครองที่ดินการเกษตร การจัดการน้ำเพื่อการเกษตรและชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนใช้ประโยชน์จากฐานข้อมูลทรัพยากรทางการเกษตร และการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรมอย่างเหมาะสม

๒) สร้างความมั่นคงอาหารให้กับครัวเรือนเกษตรกรและชุมชน สนับสนุนให้ชุมชนทางการเกษตรของท้องถิ่น ส่งเสริมการทำเกษตรตามหลักการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สนับสนุนให้หน่วยงานของ รัฐหรือท้องถิ่นในพื้นที่มีบทบาทดำเนินการให้เกิดความมั่นคงด้านอาหารในมิติต่างๆ รวมถึงการดูแลโภชนาการของ ประชาชนในทุกช่วงวัย สร้างเสถียรภาพด้านรายได้ของเกษตรกรและประชาชน การมีมาตรการรองรับสำหรับผู้มีรายได้น้อยให้สามารถเข้าถึงสินค้าเกษตรและอาหารได้อย่างทั่วถึง และการติดตามการเปลี่ยนแปลงของราคาอาหาร และผลกระทบ

๓) พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ และการเฝ้าระวังและเตือนภัยสินค้าเกษตร ส่งเสริมให้มีการพัฒนาระบบฐานข้อมูลสารสนเทศการเกษตรที่มีมาตรฐานและครบวงจร ทั้งเรื่องเกษตรกร ข้อมูล อุปสงค์และอุปทานสินค้าเกษตรที่มุ่งเน้นการตลาดนำการผลิต ข้อมูลพื้นที่เกษตรกรรวม ข้อมูลมูลค่าสินค้าเกษตร การพัฒนาระบบติดตามเฝ้าระวังและวางระบบเตือนภัย กลไกการจัดการปัญหาที่อาจเกิดขึ้นกับสินค้าเกษตร และผลิตภัณฑ์ในมิติต่างๆ ทั้งในด้านอุปสงค์และอุปทาน รวมทั้งให้เกษตรกรและผู้ใช้ประโยชน์สามารถเข้าถึงข้อมูลได้ง่าย ตลอดจนเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงานที่มีประสิทธิภาพ วิเคราะห์แนวโน้มการผลิตสินค้าเกษตร

๔) ส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกรเชื่อมโยงไปถึงผู้ประกอบการ ภาคเอกชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการพัฒนาด้านการผลิตและด้านการตลาดของสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ สนับสนุนการขยายเครือข่ายธุรกิจของวิสาหกิจชุมชนและสหกรณ์ สนับสนุนให้มีโอกาสในการเข้าถึงแหล่งทุนภายใต้เงื่อนไขที่ผ่อนปรนมากขึ้น และมีกลไกในการดูแลให้เกษตรกรได้รับประโยชน์จากการรวมกลุ่มและการเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรอย่างแท้จริง

๕) วิจัยพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมสนับสนุนภาคเกษตร สนับสนุนและส่งเสริมการวิจัยพื้นฐาน รวมถึงการวิจัยเชิงประยุกต์ในด้านต่างๆ พัฒนาศักยภาพเกษตรกรในการเข้าถึงองค์ความรู้และเทคโนโลยีด้านการผลิตและการตลาด เทคโนโลยีดิจิทัล และข้อมูลสารสนเทศ

๖) พัฒนาคุณภาพมาตรฐานสินค้าและผลิตภัณฑ์ ยกระดับการผลิตสินค้าและผลิตภัณฑ์ให้มีคุณภาพมาตรฐาน สอดคล้องกับความต้องการของตลาดหรือกลุ่มผู้บริโภค จัดให้มีระบบการตรวจรับรองคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตรอย่างเพียงพอ มีขั้นตอนการตรวจสอบที่รวดเร็ว และมีราคาเหมาะสม รวมถึงการวางระบบตรวจสอบย้อนกลับ

๗) ส่งเสริมด้านการตลาดสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์การเกษตร โดยใช้เทคโนโลยีและเครื่องมือต่างๆ ในการส่งเสริมและขยายตลาดสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์เกษตรในรูปแบบต่างๆ

๘) อำนวยความสะดวกทางการค้าและพัฒนาระบบโลจิสติกส์การเกษตร เพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการทางการค้าและอำนวยความสะดวกแก่ผู้ประกอบการให้มีความรวดเร็วและไม่เป็นภาระค่าใช้จ่ายในการทำธุรกรรมทางการค้า และเตรียมความพร้อมของสถานที่เก็บรวบรวม/รักษาคุณภาพสินค้าและผลิตภัณฑ์เกษตรที่ได้คุณภาพและมาตรฐาน

เป้าหมายที่ ๑ ประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรต่อหน่วยมีการปรับตัวเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด มูลค่าผลผลิตสินค้าเกษตรต่อหน่วย (เฉลี่ยร้อยละ)

เป้าหมายที่ ๒ สถาบันเกษตรกร (สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน และกลุ่มเป้าหมาย) ที่ขึ้นทะเบียนกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีความเข้มแข็งในระดับมาตรฐานเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด สถาบันเกษตรกร (สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน และกลุ่มเกษตรกร) ที่ขึ้นทะเบียนกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีความเข้มแข็งในระดับมาตรฐาน (เฉลี่ยร้อยละ)

๒.๓ แผนการปฏิรูปประเทศ^๓ ต้องดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ประกอบด้วย ประเทศชาติมีความสงบเรียบร้อย มีความสามัคคี สังคมมีความสงบสุข เป็นธรรม และมีโอกาสอันทัดเทียมกันเพื่อขจัดความเหลื่อมล้ำ มีคุณภาพชีวิตที่ดี และมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ ทั้งนี้ การปฏิรูปประเทศต้องสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับยุทธศาสตร์ชาติ โดยมีประเด็นขับเคลื่อนการปฏิรูปที่สำคัญ โดยสรุปใน ๖ มิติ ได้แก่ การลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม การพัฒนาเศรษฐกิจ การสร้างสังคมและชุมชนที่เข้มแข็ง การฟื้นฟูและการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การสร้างประสิทธิภาพและความโปร่งใสในกระบวนการทำงานของภาครัฐ และการพัฒนากฎหมายและกระบวนการยุติธรรม แผนการปฏิรูปประเทศมี ๑๓ ฉบับ มีความเกี่ยวข้องกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ๕ ฉบับ ได้แก่ (๒) การบริหารราชการแผ่นดิน (๓) กฎหมาย

^๓ ประกาศ นร. เรื่อง การประกาศแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง). (๒๕๖๔, ๒๕ กุมภาพันธ์). ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๘ ตอนพิเศษ ๔๔ ง.

(๕) เศรษฐกิจ (หลัก) (๖) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และ (๗) สาธารณสุข ในส่วนของแผนการปฏิรูปประเทศ ด้านเศรษฐกิจ มีเป้าประสงค์เพื่อยกระดับศักยภาพทางเศรษฐกิจของประเทศ กระจายความเจริญและความเข้มแข็งของภาคสังคม และปรับบทบาท โครงสร้าง และกลไกสถาบันบริหารจัดการเศรษฐกิจของประเทศตามหลักแนวคิด การบริหารงานคุณภาพที่มีบทบาทสำคัญต่อการขับเคลื่อนประเด็นปฏิรูปเพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันทาง เศรษฐกิจ และลดความเหลื่อมล้ำให้เกิดผลสัมฤทธิ์ โดยกำหนดกิจกรรมปฏิรูปประเทศที่จะส่งผลให้เกิดการ เปลี่ยนแปลงต่อประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ จำนวน ๕ กิจกรรม ประกอบด้วย

- ๑) การสร้างเกษตรมูลค่าสูง
- ๒) การส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวคุณภาพสูง
- ๓) การเพิ่มโอกาสของผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดเล็กในอุตสาหกรรมและบริการเป้าหมาย
- ๔) การเป็นศูนย์กลางด้านการค้าและการลงทุนของไทยในภูมิภาค
- ๕) การพัฒนาศักยภาพคนเพื่อเป็นพลังในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ

ทั้งนี้ ในการดำเนินการดังกล่าวจะทำให้กำลังคนในระบบมีทักษะสอดคล้องตามความต้องการของภาค อุตสาหกรรมและบริการเป้าหมาย และได้รับการจ้างงานเพิ่มมากขึ้น บุคลากรในภาคเกษตรกรรม ภาคการท่องเที่ยว และผู้ประกอบการรายย่อยมีรายได้เพิ่มขึ้น สามารถกระตุ้นเศรษฐกิจของประเทศได้ดียิ่งขึ้น

๒.๔ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)^๔ มุ่งหมายที่จะเร่ง เพิ่มศักยภาพของประเทศในการรับมือกับความเสี่ยงที่อาจส่งผลกระทบต่อฐานแรงและเสริมสร้างความสามารถในการ สร้างสรรค์ประโยชน์จากโอกาสที่เกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสมและทันทั่วถึง การกำหนดทิศทางการพัฒนาประเทศ ใน ระยะของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๓ จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อ **พลิกโฉมประเทศไทยสู่ “สังคมก้าวหน้า เศรษฐกิจ สร้างมูลค่าอย่างยั่งยืน”** ซึ่งหมายถึงการสร้างการเปลี่ยนแปลงที่ครอบคลุมตั้งแต่ระดับโครงสร้างนโยบายและกลไก เพื่อมุ่งเสริมสร้างสังคมที่ก้าวหน้าพลวัตของโลก และเกื้อหนุนให้คนไทยมีโอกาสที่จะพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ พร้อมกับการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจไปสู่การขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยี นวัตกรรม และความคิดสร้างสรรค์ มีความ สามารถในการสร้างมูลค่าเพิ่มที่สูง และคำนึงถึงความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม ดังนั้น เพื่อถ่ายทอดเป้าหมายหลัก ไปสู่การขับเคลื่อนที่ชัดเจนในลักษณะของวาระการพัฒนา (Agenda) ที่เอื้อให้เกิดการทำงานร่วมกันของหลาย หน่วยงานและหลายภาคส่วนในการผลักดันการพัฒนาในเรื่องใดเรื่องหนึ่งให้เกิดผลได้อย่างเป็นรูปธรรม จึงได้กำหนด **หมุดหมายการพัฒนา จำนวน ๑๓ ประการ** ซึ่งเป็นการบ่งบอกถึงสิ่งที่ประเทศไทยปรารถนาจะ “เป็น” มุ่งหวังจะ “มี” หรือต้องการจะ “ขจัด” เพื่อสะท้อนประเด็นการพัฒนาที่มีลำดับความสำคัญสูงต่อการพลิกโฉมประเทศไทย สู่ “สังคมก้าวหน้า เศรษฐกิจสร้างมูลค่าอย่างยั่งยืน” และการบรรลุเป้าหมายหลักในช่วงระยะเวลา ๕ ปี ของ แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๓ โดยมีหมุดหมายที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จำนวน ๑๑ หมุดหมาย ได้แก่

หมุดหมายที่ ๑ ไทยเป็นประเทศชั้นนำด้านสินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูปมูลค่าสูง โดยสร้าง มูลค่าเพิ่มให้สินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูป พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบบริหารจัดการเพื่อคุณภาพ ความ มั่นคงอาหาร และความยั่งยืนของภาคเกษตร และเพิ่มศักยภาพและบทบาทของผู้ประกอบการเกษตรในฐานะ หุ้นส่วนเศรษฐกิจของห่วงโซ่อุปทานที่ได้รับส่วนแบ่งประโยชน์อย่างเหมาะสมและเป็นธรรม

หมุดหมายที่ ๒ ไทยเป็นจุดหมายของการท่องเที่ยวที่เน้นคุณภาพและความยั่งยืน โดยเปลี่ยนการ ท่องเที่ยวไทยเป็นการท่องเที่ยวคุณภาพสูงที่เชื่อมโยงกับอุตสาหกรรมและบริการที่มีศักยภาพอื่น ปรับโครงสร้าง การท่องเที่ยวให้พึ่งพานักท่องเที่ยวในประเทศและมีการกระจายโอกาสทางเศรษฐกิจมากขึ้น และการท่องเที่ยวไทย ต้องมีการบริหารจัดการอย่างยั่งยืนในทุกมิติ

หมุดหมายที่ ๕ ไทยเป็นประตูการค้าการลงทุนและยุทธศาสตร์ทางโลจิสติกส์ที่สำคัญของภูมิภาค โดยทำให้ประเทศไทยเป็นประตูการค้าและการลงทุน เป็นห่วงโซ่อุปทานของภูมิภาค และเป็นศูนย์กลางคมนาคม และโลจิสติกส์ของภูมิภาค

^๔ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (๒๕๖๔, ตุลาคม). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ**

ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐).

หมายเหตุที่ ๖ ไทยเป็นฐานการผลิตอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะที่สำคัญของโลก โดยมูลค่าเศรษฐกิจดิจิทัลภายในประเทศมีการขยายตัวเพิ่มขึ้น การส่งออกของอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะของประเทศเพิ่มขึ้น และมูลค่าอุตสาหกรรมดิจิทัลและอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะของประเทศมีการขยายตัวเพิ่มขึ้น

หมายเหตุที่ ๗ ไทยมีวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่เข้มแข็ง มีศักยภาพสูง และสามารถแข่งขันได้ โดยมีสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการเติบโตและแข่งขันได้ของ SME มีศักยภาพสูงในการดำเนินธุรกิจ สามารถ Scale up และปรับตัวเข้าสู่การแข่งขันใหม่ และ SME สามารถเข้าถึงและได้รับการส่งเสริมอย่างมีประสิทธิภาพจากภาครัฐ

หมายเหตุที่ ๘ ไทยมีพื้นที่และเมืองอัจฉริยะที่น่าอยู่ ปลอดภัย เติบโตได้อย่างยั่งยืน โดยการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของภาคและการลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษขยายตัวเพิ่มขึ้น ความไม่เสมอภาคในการกระจายรายได้ของภาคลดลง และการพัฒนาเมืองให้มีความน่าอยู่อย่างยั่งยืน มีความพร้อมในการรับมือและปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงทุกรูปแบบ เพื่อให้ประชาชนทุกกลุ่มมีคุณภาพชีวิตที่ดีอย่างทั่วถึง

หมายเหตุที่ ๙ ไทยมีความยากจนข้ามรุ่นลดลง และคนไทยทุกคนมีความคุ้มครองทางสังคมที่เพียงพอ เหมาะสม โดยครัวเรือนยากจนข้ามรุ่นมีโอกาสในการเลื่อนสถานะทางเศรษฐกิจและสังคม และคนไทยทุกช่วงวัยได้รับความคุ้มครองทางสังคมที่เพียงพอต่อการดำรงชีวิต

หมายเหตุที่ ๑๐ ไทยมีเศรษฐกิจหมุนเวียนและสังคมคาร์บอนต่ำ โดยการเพิ่มมูลค่าจากเศรษฐกิจหมุนเวียนและการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ การอนุรักษ์ ฟื้นฟู และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน และการสร้างสังคมคาร์บอนต่ำและยั่งยืน

หมายเหตุที่ ๑๑ ไทยสามารถลดความเสี่ยงและผลกระทบจากภัยธรรมชาติและ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยการลดความเสียหายและผลกระทบจากภัยธรรมชาติและ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การลดความเสี่ยงจากภัยธรรมชาติและ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และการสร้างภูมิคุ้มกันและการฟื้นตัวจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยธรรมชาติ

หมายเหตุที่ ๑๒ ไทยมีกำลังคนสมรรถนะสูง มุ่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ตอบโจทย์การพัฒนาแห่งอนาคต โดยคนไทยได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพในทุกช่วงวัย มีสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับโลกยุคใหม่ มีคุณลักษณะตามบรรทัดฐานที่ดีของสังคม มีคุณธรรม จริยธรรม และมีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างพลิกโฉมฉับพลันของโลก สามารถดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมได้อย่างสงบสุข กำลังคนมีสมรรถนะสูง สอดคล้องกับความต้องการของภาคการผลิตเป้าหมาย และสามารถสร้างงานอนาคต ประชาชนทุกกลุ่มเข้าถึงการเรียนรู้ตลอดชีวิต

หมายเหตุที่ ๑๓ ไทยมีภาครัฐที่ทันสมัย มีประสิทธิภาพ และตอบโจทย์ประชาชน โดยการบริการภาครัฐมีคุณภาพเข้าถึงได้ และภาครัฐที่มีขีดสมรรถนะสูงและคล่องตัว

๒.๕ ยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙)^๕ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้จัดทำยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙) เพื่อเป็นกรอบการพัฒนาการเกษตรของประเทศในระยะยาว ซึ่งสอดคล้องกับการพัฒนาที่สำคัญ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) แผนปฏิรูปของสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ (สปท.) และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) ซึ่งเป็นเป้าหมายการพัฒนาในระดับโลกขององค์การสหประชาชาติ โดยยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙) มุ่งในการเสริมจุดแข็งและแก้ไขจุดอ่อนให้เอื้อต่อการพัฒนาภาคการเกษตรในระยะยาว เพื่อบรรลุวิสัยทัศน์ “เกษตรกรรมมั่นคง ภาคการเกษตรมั่นคง ทรัพยากรการเกษตรยั่งยืน” โดยมียุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนา ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ สร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร โดยสร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร Smart Farmer, Smart Group, Smart Enterprise เสริมสร้างความภาคภูมิใจและความมั่นคงในอาชีพเกษตรกร บริหารจัดการแรงงานภาคเกษตรโดยนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้

^๕ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. (๒๕๖๐, เมษายน). ยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙).

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและยกระดับมาตรฐานสินค้าเกษตร โดยพัฒนาประสิทธิภาพการผลิตและคุณภาพมาตรฐานสินค้า และส่งเสริมการเกษตรตลอดโซ่อุปทานสอดคล้องกับความต้องการของตลาด

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ เพิ่มความสามารถในการแข่งขันภาคการเกษตรด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม โดยพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อการขับเคลื่อนเกษตรให้สอดคล้องกับไทยแลนด์ ๔.๐ บริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเกษตร และพัฒนาผลงานวิจัยด้านการเกษตรนำไปสู่การผลิตนวัตกรรมเชิงพาณิชย์

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ บริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน โดยบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรอย่างยั่งยืน และฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรการเกษตรให้สมดุลและยั่งยืน

ยุทธศาสตร์ที่ ๕ พัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐ โดยพัฒนาบุคลากรเป็น Smart Officer และ Smart Researcher เชื่อมโยงระบบการทำงานของทุกหน่วยงานในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และปรับปรุงและพัฒนากฎหมายด้านการเกษตร

๒.๖ แผนปฏิบัติการด้านการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไทยด้วยโมเดลเศรษฐกิจ BCG พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๗๐^๖ โมเดลเศรษฐกิจ BCG เป็นกลไกเร่งให้เกิดการพัฒนาอุตสาหกรรมเป้าหมายภายใต้ Thailand ๔.๐ ที่ต้องการปรับเปลี่ยนรูปแบบการพัฒนาเศรษฐกิจจากการใช้ความได้เปรียบด้านทรัพยากรและแรงงาน ไปสู่เศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรมประสบความสำเร็จได้เร็วขึ้น ด้วยการระดมทรัพยากรและความสามารถของทุกภาคส่วนในการมุ่งไปสู่เป้าหมายเดียวกัน การขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไทยด้วยโมเดลเศรษฐกิจ BCG พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๗๐ เป็นการพัฒนารวมทั้ง ๔ + ๑ สาขายุทธศาสตร์ คือ เกษตรและอาหาร สุขภาพและการแพทย์ พลังงาน วัสดุและเคมีชีวภาพ การท่องเที่ยวและเศรษฐกิจสร้างสรรค์ และเศรษฐกิจหมุนเวียน ซึ่งมีศักยภาพจะเพิ่มผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศเพิ่มขึ้น ๑ ล้านล้านบาท จากฐานความหลากหลายของทรัพยากรชีวภาพ (Nature) วัฒนธรรม (Culture) และความเอื้อเพื่อแม่ (Nurture) ภายใต้กลไกตุ๊กตา ซึ่งประกอบด้วยหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน สถาบันวิจัย/สถาบันการศึกษา และภาคประชาชน โดยมีวิสัยทัศน์ คือ เศรษฐกิจเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน ประชาชนมีรายได้ดี คุณภาพชีวิตดี รักษาและฟื้นฟูฐานทรัพยากรจากความหลากหลายทางชีวภาพให้มีคุณภาพที่ดี ด้วยการใช้ความรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรม ประกอบด้วย ๔ ยุทธศาสตร์ โดยเกี่ยวข้องกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ทั้ง ๔ ยุทธศาสตร์ ได้แก่

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การสร้างความยั่งยืนของฐานทรัพยากรและความหลากหลายทางชีวภาพด้วยการจัดสมดุลระหว่างการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และการใช้ประโยชน์ เน้นการนำความรู้ เทคโนโลยีและนวัตกรรมไปบริหารจัดการให้เกิดความสมดุลระหว่างการอนุรักษ์ และการใช้ประโยชน์เพื่อความยั่งยืนของฐานทรัพยากรและความหลากหลายทางชีวภาพ ซึ่งเป็นทุนพื้นฐานต่อการพัฒนาเศรษฐกิจให้เติบโตเพื่อส่งต่อสู่คนรุ่นต่อไป รวมถึงส่งเสริมให้เกิดการปรับเปลี่ยนทัศนคติจากการมองว่า “Nature as Resource” เป็น “Nature as Source” ดังนั้น ธรรมชาติจึงไม่ใช่แค่เพียงทรัพยากรหรือปัจจัยการผลิตเท่านั้น แต่ธรรมชาติคือแหล่งกำเนิดของชีวิตและทุกสรรพสิ่งบนโลก เป็นพื้นฐานของความเป็นอยู่ที่ดีของมนุษย์ ด้วยเหตุนี้ จึงต้องรักษาสมดุลระหว่างการใช้และใช้ไป รวมถึงการนำกลับมาใช้ซ้ำตามหลักการหมุนเวียน โดยมีแนวทางการดำเนินการ ดังนี้

๑. การพัฒนาคลังข้อมูลดิจิทัลความหลากหลายทางชีวภาพและวัฒนธรรมเพื่อการบริหารจัดการให้เกิดความสมดุลระหว่างการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์
๒. การอนุรักษ์ ฟื้นฟูทรัพยากรด้วยนวัตกรรมทางเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางสังคม
๓. การบริหารจัดการน้ำให้เกิดความยั่งยืนด้วยการอนุรักษ์ป่าต้นน้ำ และการพัฒนาแพลตฟอร์มเพื่อลดการใช้ ลดการสูญเสีย การนำกลับมาใช้ซ้ำ และยกระดับคุณภาพน้ำดื่ม น้ำใช้ให้สูงขึ้น
๔. การสร้างนักวิจัยรุ่นใหม่ในสาขาที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายทางชีวภาพ และการเพิ่มทักษะการบริหารจัดการทรัพยากรให้แก่ชุมชนและคนรุ่นใหม่

^๖ กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม. (๒๕๖๕, กุมภาพันธ์). แผนปฏิบัติการด้านการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไทยด้วยโมเดลเศรษฐกิจ BCG พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๗๐.

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การพัฒนาชุมชนและเศรษฐกิจฐานรากให้เข้มแข็งด้วยทุนทรัพยากร อัตลักษณ์ ความคิดสร้างสรรค์ และเทคโนโลยีสมัยใหม่

ใช้ศักยภาพของพื้นที่โดยการระดมจากภายใน เน้นการตอบสนองความต้องการในแต่ละพื้นที่เป็นอันดับแรก ควบคู่ไปกับการสร้างความเข้มแข็งในระดับพื้นที่ การดำรงไว้ซึ่งอัตลักษณ์ รวมถึงการใช้ประโยชน์จากความเข้มแข็งจากภายในอันประกอบด้วย “ความหลากหลายทางชีวภาพ” “ความหลากหลายทางวัฒนธรรม” และ “ความเอื้อเพื่อแม่” มาต่อยอดและยกระดับมูลค่าในห่วงโซ่การผลิตสินค้าและบริการให้มีมูลค่าสูงขึ้น ด้วยการใช้ความคิดสร้างสรรค์ เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการยกระดับมาตรฐาน สร้างคุณค่าใหม่ รวมถึงการนำหลักการของเศรษฐกิจหมุนเวียนมาใช้เพื่อการลดการใช้ทรัพยากร การดำเนินการดังกล่าวมุ่งหวังให้เกิดการพัฒนาที่นำไปสู่การเดินหน้าไปด้วยกัน และไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง เป็นการเติบโตของทุกภาคส่วนไปพร้อมๆ กัน เพื่อเพิ่มโอกาสของชุมชนและผู้ประกอบการที่อยู่ในภูมิภาคได้รับการพัฒนา รวมถึงการเข้าถึงทรัพยากรได้อย่างทัดเทียมกันมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังให้ความสำคัญกับการนำความรู้ เทคโนโลยีและนวัตกรรมมาเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงบริการหรือแก้ปัญหาสุขภาพ ปัญหามลพิษ ยกระดับคุณภาพ ความปลอดภัยของอาหาร ตลอดจนการเสริมสร้างความสามารถในการพึ่งพิงแหล่งพลังงานทางเลือกในพื้นที่ได้เพิ่มขึ้น โดยมีแนวทางการดำเนินการ ดังนี้

๑. การพัฒนาเศรษฐกิจภูมิภาคให้เติบโตด้วยรูปแบบของระเบียบเศรษฐกิจ BCG
๒. การนำทุนทางทรัพยากรความหลากหลายทางชีวภาพและวัฒนธรรมไปสร้างอัตลักษณ์ของชุมชนเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก
๓. การใช้ทรัพยากรด้านเศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียน และเศรษฐกิจสีเขียวในพื้นที่เพื่อสร้างเศรษฐกิจให้ชุมชน
๔. การพัฒนาและยกระดับผลิตภัณฑ์สินค้าและบริการมูลค่าสูงจากความหลากหลายทางชีวภาพด้วยการยกระดับมาตรฐาน การสร้างนวัตกรรม ตลอดจนการจัดการวัตถุดิบเหลือทิ้งจากการผลิตให้เป็นศูนย์
๕. การพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากให้เติบโตด้วยการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมแบบบูรณาการด้วยกลไกตุลาการ เช่น กลไกมหาวิทยาลัยสู่ตำบล อุทยานวิทยาศาสตร์ และคลัสเตอร์
๖. การพัฒนาตลาดและศักยภาพในการเข้าถึงตลาดทั้งในและนอกพื้นที่ด้วยการใช้อัตลักษณ์ ความคิดสร้างสรรค์ และแพลตฟอร์มการเชื่อมโยงตลาด
๗. การยกระดับคุณภาพ ความปลอดภัยและมาตรฐานของอาหารท้องถิ่น (Street food/ วิสาหกิจชุมชน) ด้วย Food machinery และมาตรฐานการประกอบการที่ดี
๘. การสร้างและพัฒนาบุคลากรให้มีทักษะที่เอื้อต่อการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากทั้งระบบ เช่น การยกระดับประสิทธิภาพการผลิต การควบคุมความปลอดภัย ความคิดสร้างสรรค์ ระบบประกันคุณภาพ

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การยกระดับการพัฒนาอุตสาหกรรมภายใต้เศรษฐกิจ BCG ให้สามารถแข่งขันได้อย่างยั่งยืน

เน้นการยกระดับความสามารถในการแข่งขันของภาคการผลิตและบริการเดิมให้สามารถเติบโตได้อย่างต่อเนื่องด้วยการนำความรู้ เทคโนโลยีและนวัตกรรมมายกระดับประสิทธิภาพการผลิต ลดความสูญเสียในกระบวนการผลิตให้เป็นศูนย์ การหมุนเวียนทรัพยากรกลับมาใช้ หรือการนำไปสร้างมูลค่าเพิ่มตามหลักเศรษฐกิจหมุนเวียน ยกระดับมาตรฐานสู่การเป็นแหล่งผลิตและให้บริการที่มีคุณภาพ มีความปลอดภัย มีสุขอนามัยที่ดี ให้ความสำคัญกับระบบการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม มาตรการผลิตที่ยั่งยืนเทียบเท่ามาตรฐานสากล รวมถึงการยกระดับผลิตภัณฑ์หรือบริการด้วยการใช้นวัตกรรมเข้มข้น เช่น ระบบการผลิตพีซในโรงงานอัจฉริยะ (Plan factory) การให้บริการด้านสุขภาพที่มีความแม่นยำสูง หรือการแพทย์เฉพาะบุคคล โดยมีเป้าหมายเพื่อเป็นผู้นำในการผลิตและการให้บริการทั้งในระดับประเทศและเวทีโลก โดยมีแนวทางการดำเนินการในแต่ละสาขายุทธศาสตร์ ดังนี้

๑. สาขาการเกษตรและอาหาร

- ๑) การปรับเปลี่ยนระบบการเกษตรสู่ประสิทธิภาพสูง มาตรฐานสูง และมูลค่าสูงด้วยการใช้การวิจัย เทคโนโลยีและนวัตกรรม (วทน.) สนับสนุนการยกระดับประสิทธิภาพการผลิตให้สูงขึ้น การผลิตสินค้าเกษตรพรีเมียม เกษตรปลอดภัย และเพิ่มความหลากหลายชนิดสินค้า
- ๒) การขับเคลื่อนเกษตรสู่การเป็นทั้ง B, C และ G ด้วยการบูรณาการในพื้นที่ (Area based)
- ๓) การแปรรูปสินค้าเกษตรขั้นสูง ด้วยการแปรรูปเป็นอาหารสุขภาพ อาหารทางการแพทย์ สารออกฤทธิ์ สำคัญเพื่อเป็นวัตถุดิบของอุตสาหกรรมต่อเนื่อง รวมถึงโปรตีนจากแมลงหรือพืช
- ๔) การยกระดับประสิทธิภาพการผลิตด้วยการนำแพลตฟอร์มดิจิทัล เทคโนโลยีขั้นสูง ระบบอัตโนมัติมาใช้บริหารจัดการกระบวนการผลิต และการกระจายสินค้าสู่ผู้บริโภค
- ๕) ปรับปรุงกระบวนการผลิตสู่ระบบการผลิตสีเขียวและการผลิตที่ยั่งยืน ลดการสูญเสียระหว่างการผลิตและขยะอาหาร และการยกระดับกระบวนการผลิตด้วยเทคโนโลยีขั้นสูง
- ๖) การสร้างแบรนด์อาหารไทยในตลาดโลกด้วยการส่งเสริมการใช้วัตถุดิบไทย อัตลักษณ์วัฒนธรรมไทยและการเชื่อมโยงการท่องเที่ยว
- ๗) การลงทุนและยกระดับโครงสร้างพื้นฐานด้านนวัตกรรมอาหาร เช่น หน่วยวิเคราะห์ทดสอบด้านอาหารฟังก์ชัน โรงงานต้นแบบผลิตอาหารฟังก์ชันและสารประกอบ Functional ingredient มาตรฐาน GMP

๒. สาขาสุขภาพและการแพทย์

- ๑) การสร้างและยกระดับความสามารถในการพัฒนาและผลิตวัคซีน ยา และชีววัตถุในการป้องกันและควบคุมโรคจากไวรัสและการเข้าสู่ตลาดสากล
- ๒) การยกระดับคุณภาพการรักษาสู่ระบบการแพทย์แม่นยำ ด้วยการส่งเสริมให้มีการใช้บริการการแพทย์จีโนมิกส์ ผลิตภัณฑ์การแพทย์ขั้นสูง (Advanced Therapy Medicinal Products, ATMPs)
- ๓) การเร่งรัดการพัฒนาเครื่องมือ และวัสดุทางการแพทย์ด้วยกลไกนวัตกรรมแบบวิศวกรรมย้อนกลับ
- ๔) การส่งเสริมการวิจัยทางคลินิก เพื่อรองรับการขึ้นทะเบียนผลิตภัณฑ์ทางการแพทย์และสุขภาพ ได้แก่ ยา วัคซีน อาหารสุขภาพ อาหารการแพทย์ เครื่องสำอาง เครื่องมือแพทย์ และวัสดุทางการแพทย์
- ๕) การส่งเสริมการสร้างตลาดด้วยกลไกการขึ้นทะเบียนนวัตกรรม Sandbox การจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ และปรับรูปแบบการจัดซื้อจากรายปีเป็น Multi-year procurement
- ๖) การสร้างบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญเพื่อรองรับอุตสาหกรรม และบริการการแพทย์และสุขภาพ

๓. สาขาล้างงาน วัสดุ และเคมีชีวภาพ

- ๑) การสร้างโอกาสทางการตลาดแก่ผลิตภัณฑ์ชีวภาพให้แข่งขันอย่างเป็นธรรมด้วยกลไกการกำหนดราคาคาร์บอน การจัดสรรคาร์บอนเครดิต และการลดอุปสรรคในการเข้าสู่ตลาด
- ๒) การส่งเสริมการนำพืช ผลผลิต และวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรไปสร้างคุณค่าและมูลค่าเพิ่ม
- ๓) การใช้นวัตกรรมชีวภาพเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์และบริการ และการสร้างธุรกิจนวัตกรรมให้แก่ SMEs และการเชื่อมโยงห่วงโซ่มูลค่าของโลก

๔. สาขาการท่องเที่ยวและเศรษฐกิจสร้างสรรค์

- ๑) การผลักดันให้เกิดการนำโมเดลการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ เช่น Happy Model เพื่อกระจายรายได้อย่างทั่วถึงไปสู่เมืองท่องเที่ยวรอง ลดความเหลื่อมล้ำ และมุ่งสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน
- ๒) การส่งเสริมการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนและการท่องเที่ยวสีเขียว เพื่อรักษาสิ่งแวดล้อมตามแนวทาง Happy Model

๓) การกระจายนักท่องเที่ยวสู่เมืองท่องเที่ยวรองด้วยการพัฒนาสินค้าและบริการในเมืองท่องเที่ยวรอง โดยใช้อัตลักษณ์ท้องถิ่น วัฒนธรรม พัฒนาเรื่องราว และการอำนวยความสะดวกและความปลอดภัย และพัฒนาองค์ความรู้ด้วย Digital Technology

๔) การขยายตลาดการท่องเที่ยวด้วยการส่งเสริมพัฒนาระบบการจ่ายเงินแบบ One Payment System เพื่ออำนวยความสะดวกและรวบรวมข้อมูลพฤติกรรมการใช้จ่าย รวมถึงพัฒนาดิจิทัลคอนเทนต์ที่น่าสนใจจุดเด่นของประเทศไทยในด้านต่างๆ เช่น วัฒนธรรม

๕) การส่งเสริมการท่องเที่ยวคุณภาพสูงผ่านการจัดงานประชุมและนิทรรศการ กีฬา และอีเวนต์ (Event) ขนาดใหญ่

๕. เศรษฐกิจหมุนเวียน

๑) การพัฒนาเศรษฐกิจด้วยโอกาสการลงทุนและการสร้างตลาดด้วยโมเดลธุรกิจเศรษฐกิจหมุนเวียน

๒) การส่งเสริมงานวิจัย เทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อให้เกิดการคิดค้นผลิตภัณฑ์และบริการใหม่จากการนำของเสียกลับมาใช้ใหม่

๓) การพัฒนาแพลตฟอร์มและโครงสร้างพื้นฐาน เพื่อส่งเสริมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจหมุนเวียนอย่างเป็นระบบ

๔) การสร้างระบบกลไกการบริหารจัดการที่เอื้ออำนวยต่อการขับเคลื่อนเศรษฐกิจหมุนเวียนของประเทศ

๕) การสร้างกำลังคนที่มีความรู้และความเข้าใจ ผ่านการถ่ายทอดองค์ความรู้จากการอบรมหรือหลักสูตร รวมทั้งสร้างความตระหนักในการผลิตและบริโภคที่ยั่งยืนเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจหมุนเวียน

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การเสริมสร้างความสามารถในการตอบสนองต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลก

เน้นการสร้างภูมิคุ้มกัน และสร้างความสามารถในการตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกอย่างเท่าทันเพื่อบรรเทาผลกระทบ รวมถึงเข้าถึงโอกาสจากการเปลี่ยนแปลงของบริบทโลกที่เกิดขึ้นได้รวดเร็วยิ่งขึ้น เป็นการปูทางสู่อนาคตด้วยการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานในด้านต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งโครงสร้างพื้นฐานด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โครงสร้างพื้นฐานด้านคุณภาพ เพื่อการสร้างคุณค่าใหม่ในอนาคตด้วยการนำวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมไปเพิ่มศักยภาพของชุมชน ผู้ประกอบการ ปรับเปลี่ยนรูปแบบการผลิต/บริการเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของตลาด รวมถึงสร้างการเติบโตอย่างมีคุณภาพ เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกเพื่อนำไปสู่สังคมคาร์บอนต่ำ นอกจากนี้ ต้องพัฒนากำลังคนเพื่อรองรับเศรษฐกิจ BCG ในอนาคต รวมถึงการวิจัย พัฒนาขั้นก้าวหน้าเพื่อลดการพึ่งพาการนำเข้าเทคโนโลยีจากต่างประเทศ โดยมีแนวทางการดำเนินการ ดังนี้

๑. การยกระดับความสามารถของกำลังคนในสาขา BCG

๒. การลงทุนโครงสร้างพื้นฐานทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

๓. การลงทุนโครงสร้างพื้นฐานทางด้านคุณภาพ

๔. การพัฒนาเทคโนโลยีขั้นก้าวหน้า

๒.๗ แผนพัฒนาภาค พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐^๗

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

มุ่งสู่การพัฒนาเป็น “ศูนย์กลางเศรษฐกิจของอนุภูมิภาคุ่มแม่น้ำโขง” ตามแนวคิด การเป็นฐานการผลิตของประเทศที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เป็นประตูเชื่อมโยงประเทศเพื่อนบ้านเพื่อสร้างโอกาสในการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน และยกระดับคุณภาพชีวิตประชาชน ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา ดังนี้

^๗ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (๒๕๖๔, กรกฎาคม). กรอบแผนพัฒนาภาค พ.ศ.๒๕๖๖ - ๒๕๗๐.

๑. พัฒนาภาคเกษตรไปสู่เกษตรสมัยใหม่เพื่อต่อยอดไปสู่เศรษฐกิจชีวภาพ
๒. บริหารจัดการน้ำให้เพียงพอเพื่อรองรับการพัฒนา
๓. พัฒนาผลิตภัณฑ์พื้นถิ่นไปสู่มาตรฐานสากลเพื่อสร้างเศรษฐกิจในชุมชน
๔. พัฒนาเมือง เขตเศรษฐกิจพิเศษและเมืองชายแดน รวมทั้งพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (NeEC-Bioeconomy) ให้เป็นพื้นที่เศรษฐกิจหลักของภาค
๕. พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวสำคัญและแหล่งท่องเที่ยวชุมชนให้ได้มาตรฐาน
๖. ยกระดับคุณภาพชีวิตให้ได้มาตรฐานและแก้ปัญหาความยากจนให้กับผู้มีรายได้น้อยเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม

สภาพเศรษฐกิจสาขาเกษตรของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

๑. มีบทบาทเป็นแหล่งผลิตพืชเศรษฐกิจหลักของประเทศแต่เป็นพืชเชิงเดี่ยว พึ่งพาน้ำฝน ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ผลผลิตภาพต่ำ ในขณะที่เกษตรอินทรีย์และเกษตรปลอดภัย มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ภาคเกษตรมีบทบาทสำคัญต่อเศรษฐกิจภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทั้งในด้านเป็นฐานรายได้หลัก ของประชากรส่วนใหญ่ และการจ้างงาน ในปี ๒๕๖๒ ผลิตภัณฑ์การเกษตร มีมูลค่า ๓๐๘,๕๗๕ ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ ๑๙.๓ ของผลิตภัณฑ์ภาค พืชหลักที่สำคัญของภาค ได้แก่ ข้าว อ้อยโรงงาน และมันสำปะหลัง โดยมีพื้นที่ปลูกมากที่สุดทั่วประเทศ ส่วนใหญ่ปลูกข้าวหอมมะลิ ๑๐๕ ในพื้นที่ตอนกลางและตอนล่างของภาค โดยเฉพาะพื้นที่ทุ่งกุลาร้องไห้ ครอบคลุมพื้นที่จังหวัดยโสธร ศรีสะเกษ สุรินทร์ มหาสารคาม ร้อยเอ็ด และทุ่งสัมฤทธิ์ ครอบคลุมพื้นที่จังหวัดนครราชสีมาและบุรีรัมย์ แต่ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ในภาพรวมต่ำกว่าระดับประเทศ เนื่องจากทำการเกษตรแบบดั้งเดิมและใช้สารเคมีสูง ซึ่งในแต่ละปีมีการนำเข้าวัตถุดิบทางการเกษตร เฉลี่ยไม่ต่ำกว่า ๓ พันล้านบาทต่อปี เป็นภาคที่มีพื้นที่ปลูกอ้อยและมันสำปะหลังมากที่สุดของประเทศ โดยอ้อยส่วนใหญ่ปลูกในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา ชัยภูมิ ขอนแก่น กาฬสินธุ์ และอุดรธานี และมันสำปะหลัง ในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา ชัยภูมิ และอุดรธานี สำหรับการปลูกข้าวอินทรีย์ มีแนวโน้มขยายพื้นที่มากขึ้น ปัจจุบันแหล่งปลูกข้าวอินทรีย์ในประเทศไทยร้อยละ ๘๐.๐ อยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยเฉพาะพื้นที่ทุ่งกุลาร้องไห้ (จังหวัดยโสธร สุรินทร์ มหาสารคาม ศรีสะเกษ ร้อยเอ็ด) และจังหวัดอุบลราชธานี ส่วนอีกร้อยละ ๒๐.๐ อยู่ในภาคเหนือตอนบน ตลาดข้าวอินทรีย์ ส่วนใหญ่ส่งออกต่างประเทศ โดยเฉพาะสหภาพยุโรป

๒. มีพื้นที่ทำการเกษตรมากที่สุดแต่ส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรรายย่อย พื้นที่ถือครองทำการเกษตร ต่อครัวเรือนมากกว่าค่าเฉลี่ยประเทศ ในปี ๒๕๖๒ มีพื้นที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตรรวม ๖๓.๘๖ ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ ๔๒.๘ ของพื้นที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตรทั่วประเทศ โดยพื้นที่การเกษตรของภาคตะวันออกเฉียงเหนือส่วนใหญ่อยู่ในจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ซึ่งลักษณะ ภูมิประเทศส่วนใหญ่พื้นที่ค่อนข้างราบ เหมาะสำหรับปลูกข้าวและพืชไร่ มีความเหมาะสมในการทำเกษตรแปลงใหญ่ขณะที่จังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน มีพื้นที่เกษตรไม่มากเนื่องจากเป็นภูเขาสูงสลับที่ราบเชิงเขาและมีพื้นที่ฟาร์มขนาดเล็กมากประมาณ ๑๐ ไร่ต่อครัวเรือน จึงเหมาะกับเกษตรแบบประณีตหรือเกษตรอินทรีย์ จังหวัดที่มีเนื้อที่ถือครองทำการเกษตรต่ำสุดของภาคซึ่งส่วนใหญ่มีปัญหาด้านความยากจน ได้แก่ จังหวัดขอนแก่น นครพนม กาฬสินธุ์ และศรีสะเกษ โดยมีเนื้อที่ถือครอง ๑๒.๐ ๑๒.๓ ๑๓.๑ และ ๑๓.๒ ไร่ต่อครัวเรือนตามลำดับ

๓. การเพิ่มพื้นที่ชลประทานมีข้อจำกัดด้านกายภาพไม่สามารถพัฒนาโครงการขนาดใหญ่เพื่อเพิ่มปริมาณการกักเก็บให้เพียงพอต่อการเพาะปลูกตลอดปี พื้นที่ชลประทานต่อพื้นที่เกษตรของภาคตะวันออกเฉียงเหนือต่ำกว่าค่าเฉลี่ยประเทศ โดยในปี ๒๕๖๒ พื้นที่ชลประทานประมาณ ๗.๙ ล้านไร่ และมีสัดส่วนพื้นที่ชลประทานต่อพื้นที่เกษตรร้อยละ ๑๒.๓ ซึ่งต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศที่มีสัดส่วนร้อยละ ๒๓.๒

โดยพื้นที่โครงการชลประทานของภาคส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ๑ กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง และกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ๒ มีสัดส่วนร้อยละ ๓๓.๙ ๓๑.๓ และ ๑๙.๖ ของพื้นที่ชลประทานทั้งภาค ตามลำดับ แต่ยังมีสัดส่วนพื้นที่ชลประทานต่อพื้นที่เกษตรค่อนข้างต่ำเพียงร้อยละ ๑๒.๓ จึงเป็นข้อจำกัดในการบริหารจัดการน้ำเพื่อการเกษตร ทั้งการเก็บกักน้ำในฤดูแล้ง และชะลอน้ำในช่วงฤดูฝนไม่ให้น้ำท่วมพืชผลเสียหาย

๒.๘ แผนปฏิบัติการราชการของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)^๔ เป็นแผนหลักในการขับเคลื่อนภารกิจของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ไปสู่การปฏิบัติที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรม เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ และแผนอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งนำไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ และนำไปใช้ในการติดตามและประเมินผลโครงการสำคัญประจำปีงบประมาณ ตลอดจนผู้บริหารสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการกำกับดูแล และติดตามผลการดำเนินงานของโครงการ/กิจกรรมต่างๆ ในแต่ละผลผลิตให้สามารถดำเนินการได้ตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ มีความคุ้มค่า เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการบริหารราชการแผ่นดินในภาพรวม **มีวิสัยทัศน์ คือ “เกษตรกรรมคุณภาพชีวิตที่ดี มีรายได้เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ ๑๐ ต่อปี”** โดยมีเป้าหมายผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศสาขาเกษตรเพิ่มขึ้น ผลผลิตทางการผลิตของภาคเกษตรเพิ่มขึ้น รายได้เงินสดสุทธิครัวเรือนเกษตรกรเพิ่มขึ้น สถาบันเกษตรกร (สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน กลุ่มเกษตรกร) มีศักยภาพเพิ่มขึ้น และการบริหารจัดการทรัพยากรเพื่อการผลิตทางการเกษตรมีความสมดุล ประกอบด้วย ๕ ประเด็นการพัฒนา ๒๘ แนวทางการพัฒนา ได้แก่

ประเด็นการพัฒนาที่ ๑ เสริมสร้างความมั่นคงทางการเกษตร มีแนวทางการพัฒนา คือ การป้องกันและแก้ไขปัญหาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงทางการเกษตร

ประเด็นการพัฒนาที่ ๒ ยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคเกษตร มีแนวทางการพัฒนา คือ เกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น เกษตรปลอดภัย เกษตรชีวภาพ เกษตรแปรรูป เกษตรอัจฉริยะ การพัฒนาระบบนิเวศการเกษตร ท่องเที่ยวเกษตรเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรม โครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์การเกษตร การสร้างความเข้มแข็งของสถาบันเกษตรกร (สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน กลุ่มเกษตรกร) ให้เป็นผู้ประกอบการยุคใหม่ และการพัฒนาการเกษตรในเขตเศรษฐกิจพิเศษ

ประเด็นการพัฒนาที่ ๓ สร้างความเสมอภาคและกระจายความเท่าเทียมทางสังคมเกษตร มีแนวทางการพัฒนา คือ การเสริมสร้างทุนทางสังคม การรองรับสังคมเกษตรสูงวัยเชิงรุก การยกระดับศักยภาพของเกษตรกรรายย่อยให้เป็นผู้ประกอบการธุรกิจ และการสร้างสภาพแวดล้อมและกลไกที่ส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก

ประเด็นการพัฒนาที่ ๔ บริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน มีแนวทางการพัฒนา คือ การพัฒนาพื้นที่เกษตรกรรมเชิงนิเวศ การสร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมเศรษฐกิจสีเขียว การสร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมเศรษฐกิจภาคทะเล การสร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมที่เป็นมิตรต่อสภาพภูมิอากาศ การจัดการมลพิษที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสารเคมีในภาคเกษตรทั้งระบบให้ปฏิบัติตามมาตรฐานสากล การพัฒนาการจัดการน้ำเชิงลุ่มน้ำทั้งระบบเพื่อเพิ่มความมั่นคงด้านน้ำของประเทศ การเพิ่มผลผลิตของน้ำทั้งระบบในการใช้น้ำอย่างประหยัด รู้คุณค่า และสร้างมูลค่าเพิ่มจากการใช้น้ำให้ทัดเทียมกับระดับสากล

ประเด็นการพัฒนาที่ ๕ พัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐและงานวิจัยด้านการเกษตร มีแนวทางการพัฒนา คือ การพัฒนาบริการประชาชน การพัฒนาระบบบริหารงานภาครัฐ การสร้างและพัฒนาบุคลากรภาครัฐ การป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ การพัฒนากฎหมาย และการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรม การเกษตร

^๔ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. (๒๕๖๔, ตุลาคม). แผนปฏิบัติการราชการของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐).

๒.๙ นโยบายรัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

นายเศรษฐา ทวีสิน นายกรัฐมนตรีแถลงนโยบายต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๖๖ ให้ทราบถึงเจตนารมณ์ยุทธศาสตร์และนโยบายของรัฐบาล ที่มุ่งมั่นจะสร้างความสามัคคีปรองดอง ให้เกิดขึ้นในสังคมไทย ซึ่งจะนำไปสู่ความร่วมมือกันในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง การปกครองของประเทศให้ก้าวหน้า เพื่อประโยชน์สุขของประชาชนชาวไทยทุกคน มีนโยบายที่จะพิทักษ์ รักษาไว้ซึ่งสถาบันพระมหากษัตริย์ สร้างความเข้าใจที่ถูกต้อง และเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติพระราชกรณียกิจของสถาบันพระมหากษัตริย์ รวมทั้งการดำเนินงานตามแนวทางโครงการพระราชดำริอย่างต่อเนื่อง โดยรัฐบาลมีกรอบนโยบายในการบริหารและพัฒนาประเทศตามความเร่งด่วน ซึ่งมีนโยบาย ที่เกี่ยวข้องกับภารกิจของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ดังนี้

นโยบายแรก คือ การแก้ปัญหาหนี้สินทั้งในภาคเกษตร ภาคธุรกิจ และภาคประชาชน รัฐบาลจะลดภาระพี่น้องเกษตรกรด้วยการพักหนี้เกษตรกรตามเงื่อนไขและคุณสมบัติที่เหมาะสมส่งเสริมการผลิตและการใช้พลังงานสะอาดและพลังงานหมุนเวียน เพื่อให้สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

นโยบายระยะกลางและระยะยาว การทูตเศรษฐกิจเชิงรุกเพื่อเปิดประตูการค้า สู่ตลาดใหม่ ๆ ให้สินค้าและบริการของประเทศไทย เร่งการเจรจากรอบความร่วมมือทางการค้าระหว่างประเทศ (FTA) ส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจใหม่ อาทิ การพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัล อุตสาหกรรมเทคโนโลยีขั้นสูง อุตสาหกรรมสีเขียว ต่อยอดเขตเศรษฐกิจพิเศษ และระเบียงเศรษฐกิจทั้ง ๔ ภาค ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น การสร้างรายได้ในภาคการเกษตร โดยใช้หลักการตลาดนำ นวัตกรรมเสริม เพิ่มรายได้โดยการสนับสนุนการเพิ่มประสิทธิภาพ และผลิตภาพของภาคการเกษตรควบคู่ไปด้วยกัน จะมีการบูรณาการองค์ความรู้ด้านการบริหารจัดการน้ำ ให้มีประสิทธิภาพเพื่อตอบสนองต่อความต้องการในแต่ละพื้นที่ ใช้การบริหารจัดการแปลงเกษตร ๘ ด้วยนวัตกรรมเกษตรแม่นยำ (Precision Farming) การวิจัย พัฒนาพันธุ์ เพื่อเพิ่มผลผลิต และเพิ่มมูลค่าผลตอบแทนต่อไร่ให้สูงขึ้น ตลอดจนการหาตลาดให้สินค้าเกษตรได้ขายในราคา ที่เหมาะสม สนับสนุนให้เปลี่ยนแปลงการปลูกพืชให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ และเศรษฐกิจ และการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรให้มีมูลค่าสูงขึ้น การฟื้นชีวิตอุตสาหกรรมประมงให้กลับมาเป็นแหล่งรายได้ ที่สำคัญของประชาชนอีกครั้งด้วยการแก้ไขกฎหมายและการบังคับใช้กฎหมายให้เหมาะสม การบริหารจัดการภาคการเกษตรที่ครบถ้วนทุกด้านตั้งแต่ดิน น้ำ พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ กลไกราคา แหล่งเงินทุน นวัตกรรม และกรรมสิทธิ์ที่ดินของเกษตรกรผู้ปลูกพืช ผู้เลี้ยงปศุสัตว์ และกลุ่มประมง มีเป้าหมายทำให้รายได้ของเกษตรกรทั้งประเทศเพิ่มขึ้น อย่างมีนัยสำคัญภายในระยะเวลา ๔ ปี การสร้างและขยายโอกาสให้กับประชาชนผ่านการดำเนินนโยบาย ดังต่อไปนี้

นโยบายแรก คือ การให้ประชาชนสามารถใช้ประโยชน์จากสินทรัพย์เพื่อสร้างโอกาส ในการมีอาชีพ รายได้ และความมั่นคงในชีวิต โดยรัฐบาลจะเร่งดำเนินการให้ประชาชนมีสิทธิ ในที่ดิน มีชีวิตที่มั่นคง พิจารณาเอกสารสิทธิการใช้ประโยชน์ให้เป็นโฉนด เพื่อให้สามารถนำไปต่อยอด ให้เข้าถึงแหล่งทุนได้นำมาพัฒนาที่ดินเพื่อสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นในระยะยาว นอกจากนี้รัฐบาลจะส่งเสริมแนวทางที่สร้างรายได้จากผืนดิน และส่งเสริมสิ่งแวดล้อมไปพร้อมกัน โดยกำหนดให้มีสัดส่วนการปลูกไม้ยืนต้นให้เหมาะสมกับประเภทและลักษณะของพื้นที่ และส่งเสริมให้เจ้าของที่ดินหรือชุมชนโดยรอบได้รับประโยชน์จากการเพิ่มพูนของระบบนิเวศ การขายคาร์บอนเครดิตอย่างยุติธรรม และได้รับการยอมรับจากระดับสากล พร้อมทั้งวางแผนรับมือและป้องกันวิกฤตด้านสิ่งแวดล้อมที่กำลังจะเกิดขึ้นในอนาคต รัฐบาลจะแก้ปัญหา ด้านสิ่งแวดล้อมที่เป็นวาระแห่งชาติโดยเฉพาะเรื่องฝุ่นควัน PM๒.๕ ที่ทวีความรุนแรงขึ้นทุกปี และส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนทุกคน ด้วยการสร้างแรงจูงใจทางเศรษฐกิจทั้งทางบวก และทางลบในภาคเกษตรกรรม ใช้ข้อมูลจากดาวเทียมเพื่อประเมินผลและติดตามการบังคับใช้กฎหมาย รวมถึงการสร้างความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว

๒.๑๐ นโยบายสำคัญของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (ร้อยเอก ธรรมนัส พรหมเผ่า) ได้มอบนโยบายและหลักการดำเนินงานสำคัญให้กับผู้บริหาร หัวหน้าส่วนราชการ หัวหน้าหน่วยงานรัฐวิสาหกิจและองค์การมหาชน รวมทั้งบุคลากรหน่วยงานทั้งในส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และต่างประเทศ ในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ สำคัญ ดังนี้

๒.๑๐.๑ ขับเคลื่อนนโยบายรัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับด้านการเกษตร ตามที่นายกรัฐมนตรีได้แถลงต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ ๑๑ - ๑๒ กันยายน ๒๕๖๖ ไปสู่การปฏิบัติให้เป็นผลสำเร็จ

๑) นโยบายพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งสถาบันพระมหากษัตริย์สร้างความเข้าใจที่ถูกต้อง และเผยแพร่ ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติพระราชกรณียกิจของสถาบันพระมหากษัตริย์โดยเน้นโครงการพระราชดำริ

๒) นโยบายแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า เร่งเตรียมมาตรการรองรับภัยแล้ง รวมถึงภัยพิบัติที่จะเกิดขึ้นในอนาคต สร้างรายได้เสริม อาชีพระหว่างการพักหนี้ เพื่อสนับสนุนนโยบายพักหนี้เกษตรกรของรัฐบาล และมาตรการช่วยประคองภาระหนี้สิน ให้มีความสำคัญกับการส่งเสริมการนำวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรมาใช้ประโยชน์และ เพิ่มมูลค่า สร้างรายได้ รวมทั้งสนับสนุนนโยบายเศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียนและเศรษฐกิจสีเขียว (BCG Economy Model) ยกระดับคุณภาพและมาตรฐานสินค้าเกษตร โดยส่งเสริมให้เกษตรกรเข้าสู่ระบบการตรวจรับรอง GAP และสามารถต่อยอดไปสู่คาร์บอนเครดิตในภาคการเกษตร

๓) นโยบายระยะกลางและระยะยาว : สร้างรายได้ สร้างโอกาส และสร้างคุณภาพชีวิต โดยเน้นการบริหารจัดการภาคเกษตรที่ครบถ้วนทุกด้าน ตั้งแต่ดิน น้ำ พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ กลไกราคา แหล่งเงินทุน นวัตกรรม และกรรมสิทธิ์ที่ดินของเกษตรกรผู้ปลูกพืช ผู้เลี้ยงปศุสัตว์ และกลุ่มประมง ได้แก่

- การสร้างรายได้ภาคการเกษตร โดยใช้หลักการ ตลาดนำ นวัตกรรมเสริม เพิ่มรายได้ ด้วยการ ลดต้นทุน เพิ่มผลผลิต สร้างมูลค่าเพิ่ม เพิ่มอาชีพบริการทางการเกษตร (Service Provider) แก้ไขปัญหาประมง รวมทั้งแก้ไขข้อกฎหมาย และการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับ อุตสาหกรรมประมงให้เหมาะสม ส่งเสริมการบริหารจัดการแบบแปลงใหญ่ด้วยเกษตรสมัยใหม่/เกษตรแม่นยำ (Precision Farming) สนับสนุนให้การปลูกพืชให้เหมาะสมกับพื้นที่ เน้นการวิจัย พัฒนาพันธุ์ที่ตอบโจทย์ความต้องการของเกษตรกร การใช้สารชีวภัณฑ์ ลดการใช้สารเคมี และใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการเพิ่มผลผลิตและแก้ไขปัญหาภาคการเกษตรภายใต้หลักตลาดนำการวิจัย สนับสนุนความร่วมมือกับหน่วยงานนอก กษ. ในการหาตลาดเพื่อรองรับผลผลิตสินค้าเกษตร

- การสร้างและขยายโอกาส เร่งดำเนินการให้ประชาชนมีสิทธิในที่ดิน และพิจารณาเอกสารสิทธิ์การใช้ประโยชน์ ให้เป็นโฉนด รวมทั้งยกเลิกและปรับปรุงกฎหมายที่ไม่จำเป็น ยกย่องห้องปฏิบัติการเพื่อให้บริการและตอบสนองต่องานวิจัยที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูง (Future Lab)

- สร้างคุณภาพชีวิตที่ดี บริหารจัดการน้ำทั้งระบบให้มีประสิทธิภาพ ส่งเสริมและเร่งฟื้นฟูความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรดิน สนับสนุนการขยายคาร์บอนเครดิต และลดการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์

๒.๑๐.๒ ขับเคลื่อนงานกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ให้เกิดผลเป็นรูปธรรม “เกษตรกรกินดี อยู่ดี มีรายได้ มีอาชีพที่มั่นคง สินค้าเกษตรมูลค่าสูง ทรัพยากรเกษตรยั่งยืน และภาคเกษตรไทยคือผู้นำสินค้าเกษตรในตลาดโลก” โดยมีนโยบายและงานสำคัญที่จะเร่งดำเนินการในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

๑) เน้นการสร้างวิธีการทำงานสู่การปฏิบัติได้แก่

- จัดตั้งศูนย์บริการประชาชนภาคการเกษตร โดยเป็นศูนย์บริการร่วมที่ครอบคลุมทุกจังหวัด เพื่ออำนวยความสะดวกแก่เกษตรกรและประชาชน เพื่อให้สามารถติดต่อสอบถาม และรับเรื่องร้องเรียน คลายทุกข์ให้แก่เกษตรกร ณ ศูนย์บริการร่วมเพียงแห่งเดียว

- สร้างครอบครัวเกษตรกร บูรณาการงานเข้มแข็ง เน้นการทำงานแบบครอบครัว กระทั่งเกษตรกรและสหกรณ์ที่เข้มแข็ง ซึ่งทุกคนทุกหน่วยงาน ต้องทำงานเป็น Team Work เพื่อการทำงานแบบ บูรณาการที่มีประสิทธิภาพ ด้วยความมุ่งมั่น ร่วมแรงร่วมใจเพื่อให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน

- ขับเคลื่อนภารกิจการค้ากับดูแลสินค้าเกษตรกรด้วยการยกระดับ MR. สินค้า เกษตร โดยสินค้า เกษตรทุกชนิดต้องมีผู้รับผิดชอบหลักที่สามารถทำงานเชิงรุก แก้ปัญหาได้ถูกจุดตั้งแต่ต้นทาง กลางทางและปลายทาง

๒) การรับมือกับภัยธรรมชาติ จะต้องวางแผนมาตรการต่าง ๆ อย่างชัดเจนเพื่อรับมือ ตั้งแต่การป้องกัน การแก้ไข และการฟื้นฟู เมื่อประสบเหตุภัยแล้ง หรือภัยพิบัติทางธรรมชาติทุกชนิด

๓) ประกาศสงครามกับสินค้าเกษตรเถื่อนอย่างจริงจัง โดยปราบปรามการลักลอบนำเข้า สินค้า เกษตรผิดกฎหมายให้เข้มงวดยิ่งขึ้น เพื่อไม่ให้กระทบต่อราคาผลผลิตในประเทศ รวมถึงการตรวจสอบสต็อก สินค้าเกษตรในประเทศ เพื่อควบคุมการนำเข้า การกักตุน และเก็งกำไร โดยเฉพาะช่วงก่อนที่ผลผลิต ออกสู่ตลาด

๔) การยกระดับสินค้าเกษตร เสริมศักยภาพเกษตรกร ได้แก่

- ผลักดันสินค้าเกษตรและบริการมูลค่าสูง ด้วยการสร้าง ๑ ทองถิ่น ๑ สินค้า เกษตรมูลค่าสูง สร้าง Brand หรือ Story ของจังหวัด/อำเภอ โดยเน้นการผลิตสินค้าที่มีคุณภาพ ซึ่งจะเป็นการเพิ่ม มูลค่าให้กับสินค้าเกษตร

- ส่งเสริมเกษตรกร/สถาบันเกษตรกรเป็นผู้ให้บริการทางการเกษตรครบวงจร โดยเกษตรกร/ สถาบันเกษตรกรมีเครื่องมือ เครื่องจักรกลของตนเอง พร้อมเป็นผู้ให้บริการด้านธุรกิจเกษตรด้วย เทคโนโลยี และนวัตกรรมที่ทันสมัย ซึ่งตอบโจทย์กลุ่มประชากรภาคเกษตรยุคใหม่

๕) การจัดการทรัพยากรทางการเกษตร ทำการเกษตรที่ใส่ใจสิ่งแวดล้อม (Go Green) ด้วย BCG / Carbon Credit จะต้องทำการเกษตรที่ลดภาระต่อสิ่งแวดล้อม เกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม การใส่ปุ๋ยที่ เหมาะสม การลดการเผาซังข้าว/ตอซัง การกำจัดแมลงศัตรูพืชที่ถูกต้อง การลดปริมาณปุ๋ยเคมีและยาฆ่าแมลง และส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรที่ปลอดภัย

๖) การอำนวยความสะดวกด้านการเกษตร ด้วยการพัฒนาระบบการประกันภัย ภาคการเกษตร ซึ่งเป็นอีกหนึ่งในนโยบายสำคัญของการพัฒนาภาคการเกษตรอย่างยั่งยืน เป็นการบริหารจัดการ ความเสี่ยง เพื่อช่วยให้เกษตรกรมีรายได้ที่แน่นอน โดยจะเดินหน้าต่อยอด พัฒนาสร้างระบบประกันภัยให้แก่ เกษตรกรไทย

๒.๑๑ ประเด็นการพัฒนาตามแผนพัฒนาจังหวัด/กลุ่มจังหวัด

๑) แผนพัฒนาจังหวัดมหาสารคาม พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐ ฉบับทบทวน พ.ศ. ๒๕๖๗

เป้าหมายการพัฒนาจังหวัด

“เกษตรกรรมยั่งยืน นำภูมิปัญญาสร้างคุณค่า พัฒนาการค้าการลงทุน สู้สังคมมีสุข ภายใต้อัตลักษณ์ที่ดี”

เป้าประสงค์การพัฒนาจังหวัด

- ๑) ภาคการเกษตรมีความเข้มแข็งและสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับจังหวัด
- ๒) การพัฒนาเศรษฐกิจของจังหวัดเติบโตอย่างสมดุลและยั่งยืน
- ๓) ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี

ประเด็นการพัฒนาของจังหวัด เพื่อให้การพัฒนาจังหวัดเป็นตามเป้าประสงค์การพัฒนา

ประเด็นการพัฒนาที่ ๑ ส่งเสริมและพัฒนาการผลิตภาคการเกษตรเพื่อสร้างรายได้กับ เกษตรกร

ประเด็นการพัฒนาที่ ๒ ส่งเสริมการนำองค์ความรู้ทางภูมิปัญญาเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้า บริการ การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ ศิลปะและวัฒนธรรม และการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

ประเด็นการพัฒนาที่ ๓ เพิ่มศักยภาพด้านการค้า การลงทุน เพื่อดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศ

ประเด็นการพัฒนาที่ ๔ พัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน ส่งเสริมมีสุขภายใต้สิ่งแวดล้อมที่ดี

วัตถุประสงค์/เป้าหมายและตัวชี้วัด/แนวทางการพัฒนาในแต่ละประเด็นการพัฒนา

ประเด็นการพัฒนาที่ ๑ “ส่งเสริมและพัฒนาการผลิตภาคการเกษตรเพื่อสร้างรายได้กับเกษตรกร”

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้เกษตรกรสามารถพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน
๒. เพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานการผลิตสินค้าเกษตร

เป้าหมายและตัวชี้วัด

๑. เกษตรกรมีรายได้เพิ่มมากขึ้น
๒. มีระบบการบริหารจัดการด้านการเกษตรอย่างเหมาะสม

แนวทางการพัฒนา

๑. เสริมสร้างการผลิตภาคการเกษตรให้เข้มแข็งและยั่งยืน
๒. ยกระดับสินค้าเกษตรให้ได้มาตรฐาน

ประเด็นการพัฒนาที่ ๒ “ส่งเสริมการนำองค์ความรู้ทางภูมิปัญญาเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าบริการการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ ศิลปะและวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์”

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อนำภูมิปัญญามาสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้า บริการ การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ ศิลปะและวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในจังหวัด

เป้าหมายและตัวชี้วัด

๑. จำนวนสินค้า บริการ การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ ศิลปะและวัฒนธรรมที่นำเอาภูมิปัญญามาสร้างมูลค่าเพิ่ม

แนวทางการพัฒนา

๑. ส่งเสริมการนำภูมิปัญญามาสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าบริการ การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ ศิลปะและวัฒนธรรม และการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในจังหวัด

ประเด็นการพัฒนาที่ ๓ “เพิ่มศักยภาพด้านการค้า การลงทุน เพื่อดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศ”

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขัน

เป้าหมายและตัวชี้วัด

๑. มีขีดความสามารถในการแข่งขันสูงขึ้น

แนวทางการพัฒนา

๑. ส่งเสริมศักยภาพการค้าการลงทุน และพัฒนาทักษะฝีมือแรงงานเพื่อรองรับการขยายตัวทางเศรษฐกิจ

ประเด็นการพัฒนาที่ ๔ “พัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน สู้สังคมมีสุข ภายใต้สิ่งแวดล้อมที่ดี”

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อเชิดชูปกป้องสถาบันสำคัญของชาติ
๒. เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
๓. เพื่อส่งเสริมสุขภาวะของประชาชนในพื้นที่
๔. เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กปฐมวัยและเด็กวัยเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา
๕. เพื่ออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้อย่างยั่งยืน

เป้าหมายและตัวชี้วัด

๑. จำนวนกิจกรรมเทิดพระเกียรติและเชิดชูสถาบันพระมหากษัตริย์เพิ่มขึ้น
๒. จำนวนกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับโครงการพระราชดำริเพิ่มขึ้น
๓. ประชากรในจังหวัดมีสุขภาวะที่ดีขึ้น
๔. เด็กปฐมวัยและเด็กวัยเรียนมีพัฒนาการสมวัยอย่างเต็มศักยภาพ
๕. ทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อมได้รับการฟื้นฟูเพิ่มขึ้น

แนวทางการพัฒนา

๑. ส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน สู้สังคมมีสุขภายใต้สิ่งแวดล้อมที่ดี ตามหลักของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อให้ประชาชนสามารถพึ่งพาตนเองได้

๒) แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐ ฉบับทบทวน
เป้าหมายการพัฒนา

“เติบโตด้วยเศรษฐกิจแห่งอนาคต สังคมเป็นสุข สิ่งแวดล้อมยั่งยืน”

เป้าประสงค์การพัฒนา

- ๑) เป็นกลุ่มจังหวัดที่มีการพัฒนาด้านการเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตรที่มีมูลค่าสูง
- ๒) เป็นศูนย์กลางด้านการค้า การลงทุน การอุตสาหกรรม การบริการและการท่องเที่ยวของภูมิภาคที่ตอบสนองต่อความต้องการของตลาดแห่งอนาคต
- ๓) เป็นกลุ่มจังหวัดที่มีการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ มีพื้นที่สีเขียวทุกประเภทเพิ่มขึ้น
- ๔) การพัฒนาคนของกลุ่มจังหวัดฯ ครอบคลุมทุกมิติ

ประเด็นการพัฒนา

ประเด็นการพัฒนาที่ ๑ ส่งเสริมและยกระดับการเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตรที่มีมูลค่าสูงด้วยเศรษฐกิจชีวภาพ

เป้าหมายและตัวชี้วัด

- ๑) อัตราการขยายตัวผลิตภัณฑ์ภาคเกษตร กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง เฉลี่ยร้อยละ ๒ ต่อปี

แนวทางการพัฒนา

- ๑) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน แหล่งน้ำเพื่อการเกษตร ระบบโลจิสติกส์การเกษตร และเทคโนโลยีหลังการเก็บเกี่ยว
- ๒) ส่งเสริมการปรับโครงสร้างการผลิตเพื่อผลิตสินค้าการเกษตรที่มีมูลค่าสูงด้วยเศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียน และเศรษฐกิจสีเขียว
- ๓) ยกกระดับขีดความสามารถทางการแข่งขันของเกษตรกรและผู้ประกอบการอุตสาหกรรม การเกษตรให้แข่งขันได้อย่างยั่งยืน
- ๔) ส่งเสริมและพัฒนาตลาดสินค้าเกษตรครบวงจรเพื่อรองรับระบบเศรษฐกิจมูลค่าสูง

ประเด็นการพัฒนาที่ ๒ การพัฒนาขีดความสามารถทางการแข่งขันด้านการค้า การลงทุน การอุตสาหกรรม การบริการ และการท่องเที่ยวเพื่อรองรับระบบเศรษฐกิจแห่งอนาคต

เป้าหมายและตัวชี้วัด

- ๑) อัตราการขยายตัวผลิตภัณฑ์ภาคอุตสาหกรรม และภาคบริการกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง เฉลี่ยร้อยละ ๓ ต่อปี
- ๒) อัตราส่วนรายได้จากการท่องเที่ยวของจังหวัดขอนแก่นและจังหวัดอื่นๆในกลุ่มจังหวัด ๕๕:๔๕

แนวทางการพัฒนา

- ๑) พัฒนาโครงข่ายคมนาคม เพิ่มประสิทธิภาพระบบโลจิสติกส์ ระบบรางและอุตสาหกรรมอากาศยาน เพื่อสนับสนุนการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยว
- ๒) ยกกระดับศักยภาพ SMEs ผู้ประกอบการธุรกิจเพิ่มเกิดใหม่ (Start up) และส่งเสริมพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการและการพัฒนาทักษะแรงงานเพื่อรองรับระบบเศรษฐกิจมูลค่าสูง
- ๓) ส่งเสริมการเป็นศูนย์กลางด้านเศรษฐกิจมูลค่าสูงของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทั้งด้านการค้า การลงทุน การอุตสาหกรรม การบริการ และการท่องเที่ยว
- ๔) พัฒนาการท่องเที่ยว และยกระดับสู่การท่องเที่ยวเชิงคุณค่า ด้วยเศรษฐกิจสร้างสรรค์
- ๕) การพัฒนาตลาดสินค้า การท่องเที่ยว และการบริการกลุ่มจังหวัดในระบบเศรษฐกิจมูลค่าสูง

ประเด็นการพัฒนาที่ ๓ อนุรักษ์และบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่สมดุลด้วยเศรษฐกิจ BCG

เป้าหมายและตัวชี้วัด

- ๑) สัดส่วนพื้นที่ป่าไม้ต่อพื้นที่กลุ่มจังหวัด เพิ่มขึ้นร้อยละ ๐.๒ ต่อปี

แนวทางการพัฒนา

- ๑) ส่งเสริมเศรษฐกิจชีวภาพ (Bio economy) เศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular economy) และเศรษฐกิจสีเขียว (Green economy) เพื่อการพัฒนาที่สมดุล
- ๒) อนุรักษ์และบริหารทรัพยากรธรรมชาติ ส่งเสริมการปลูกป่าและอุตสาหกรรมเกษตรสาขาป่าไม้เพิ่มพื้นที่สีเขียวกลุ่มจังหวัด
- ๓) ส่งเสริมอนุรักษ์และบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์แบบบูรณาการ

๔) พัฒนาระบบป้องกันและลดความเสี่ยงจากสาธารณสุขภัยกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์
แบบบูรณาการ

ประเด็นการพัฒนาที่ ๔ พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ สังคมมีคุณภาพ ชุมชนพื้นที่และเมืองมีความ
เจริญน่าอยู่อย่างยั่งยืน

เป้าหมายและตัวชี้วัด

๑) ดัชนีความก้าวหน้าของคน (HAI) ๐.๐๒ ต่อปี

แนวทางการพัฒนา

๑) พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และยกระดับการศึกษาและคุณภาพชีวิตในทุกช่วงวัยอย่าง
เท่าเทียมกัน

๒) เสริมสร้างคุณภาพชีวิต สร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน สังคม แก้ไขปัญหาคนยากจน
ข้ามรุ่น

๓) เสริมสร้างและแก้ไขปัญหาสาธารณสุขที่เป็นประเด็นร่วมของกลุ่มจังหวัด

๔) พัฒนาชุมชน พื้นที่ และเมืองให้เป็นพื้นที่น่าอยู่สำหรับทุกคน

ส่วนที่ ๒

ข้อมูลทั่วไปและข้อมูลด้านการเกษตรที่สำคัญของจังหวัดมหาสารคาม

๑. ข้อมูลทั่วไปของจังหวัด

๑.๑ ข้อมูลด้านกายภาพของจังหวัด

๑.๑.๑ ลักษณะทางภูมิศาสตร์

๑) ที่ตั้ง ขนาดพื้นที่

จังหวัดมหาสารคามตั้งอยู่บริเวณตอนกลางของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีพื้นที่ ๕,๒๙๑.๖๘๓ ตารางกิโลเมตร หรือ ๓,๓๐๗,๓๐๑.๘๗ ไร่ มีพื้นที่ใหญ่เป็นลำดับที่ ๑๔ ของภาคและเป็นลำดับที่ ๔๑ ของประเทศไทย

๒) อาณาเขต

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ จังหวัดขอนแก่น และจังหวัดกาฬสินธุ์
ทิศใต้	ติดต่อกับ จังหวัดสุรินทร์ และจังหวัดบุรีรัมย์
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ จังหวัดกาฬสินธุ์ และจังหวัดร้อยเอ็ด
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ จังหวัดขอนแก่น และจังหวัดบุรีรัมย์

๓) สภาพพื้นที่

ลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดมหาสารคาม เป็นพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาด พื้นที่โดยทั่วไปมีความสูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ ๑๓๐ - ๒๓๐ เมตร ด้านทิศตะวันตกและทิศเหนือเป็นที่สูงในเขตอำเภอโกสุมพิสัย อำเภอเชียงยืน และอำเภอกันทรวิชัย ครอบคลุมพื้นที่ ประมาณครึ่งหนึ่งของพื้นที่จังหวัด และค่อย ๆ ลาดเทมาทางทิศตะวันออกและทิศใต้มีลำน้ำสำคัญสายหลักไหลผ่าน คือ ลำน้ำชี

๔) ลักษณะดิน

ลักษณะดินส่วนใหญ่ที่พบในจังหวัดมหาสารคาม มี ๔ ชนิด ดังนี้

๔.๑) กลุ่มดินไร่ สามารถแบ่งได้เป็นกลุ่มดินไร่ทั่วไป มีพื้นที่เพียงเล็กน้อย ครอบคลุมพื้นที่ทางทิศใต้ของจังหวัด อยู่ในพื้นที่บางส่วนของอำเภอวาปีปทุม และอำเภอแกลง กลุ่มดินไร่ซึ่งเป็นดินทราย ส่วนใหญ่อยู่ในบริเวณด้านทิศตะวันตกของจังหวัดบริเวณ อำเภอโกสุมพิสัย อำเภอบรบือ และอำเภอนาเชือก

๔.๒) กลุ่มดินนา ส่วนใหญ่ครอบคลุมพื้นที่ทางทิศเหนือและทิศใต้ของจังหวัด สามารถแยกออกเป็นกลุ่มย่อยตามคุณสมบัติของดินได้เป็นกลุ่มดินนาทั่วไป ครอบคลุมพื้นที่อำเภอเชียงยืน อำเภอวาปีปทุม อำเภอนาคู อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย และบางส่วนของอำเภอเมืองมหาสารคาม กลุ่มดินนาที่อยู่บริเวณลุ่มน้ำชีทางทิศเหนือของจังหวัด ซึ่งครอบคลุมพื้นที่ของอำเภอโกสุมพิสัย และอำเภอกันทรวิชัย และบางส่วนของทางทิศใต้ของจังหวัดในบริเวณพื้นที่อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย และอำเภอวาปีปทุม

๔.๓) กลุ่มดินคละ ส่วนใหญ่อยู่บริเวณตอนกลางของจังหวัด สามารถแบ่งย่อยได้เป็นกลุ่มดินไร่ทั่วไปครอบคลุมพื้นที่เกือบทั้งจังหวัดมหาสารคาม

๔.๔) ดินทราย อยู่กระจัดกระจายบริเวณซีกตะวันตกของจังหวัด ในเขตอำเภอโกสุมพิสัย อำเภอบรบือ อำเภอนาเชือก และอำเภอนาคู ดินทรายเหล่านี้มีความอุดมสมบูรณ์ค่อนข้างต่ำถึงต่ำมาก มีความสามารถในการอุ้มน้ำน้อย

ทั้งนี้ พบว่าจังหวัดมหาสารคามมีดินที่เป็นปัญหา ประมาณ ๒,๔๔๒,๗๒๔ ไร่ ได้แก่ ดินเค็ม ดินทรายจัด และดินปนกรวด สำหรับพื้นที่ดินเค็มพบว่ามีกระจายทั่วไปทางตอนกลางและตอนล่างของจังหวัด สามารถจำแนกตามระดับความเค็ม ดังนี้

๑) ดินเค็มน้อย (slightly salt affected areas) เป็นบริเวณที่พบคราบเกลือ มีปริมาณน้อยกว่า ๑% ของพื้นที่ มีอยู่ประมาณ ๑ ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ ๓๒ ของพื้นที่นาในจังหวัด ส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่อำเภอเชียงยืน อำเภอโกสุมพิสัย อำเภอบรบือ อำเภอนาเชือก อำเภวาปีปทุม และอำเภอยักษ์ภูมิพิสัย ทั้งนี้ พื้นที่ดินเค็มน้อยหากมีการใช้ประโยชน์ดินอย่างไม่เหมาะสม เกลือจากน้ำใต้ดินมีโอกาสที่จะแพร่กระจายทำให้ดินแปรสภาพไปเป็นดินเค็มปานกลาง หรือเป็นดินเค็มมาก

๒) ดินเค็มปานกลาง (moderately salt affected areas) คือพื้นที่บริเวณที่พบคราบเกลือกระจายตามผิวดินมีปริมาณ ๑ - ๑๐% ของพื้นที่ที่มีปริมาณรองลงมาครอบคลุมพื้นที่ประมาณ ๑.๗ แสนไร่ คิดเป็นร้อยละ ๕ ของพื้นที่จังหวัดอยู่ในที่ราบในเขตอำเภอยักษ์ภูมิพิสัย

๓) ดินเค็มมาก (highly salt affected areas) คือบริเวณที่พบคราบเกลือตามผิวดินกระจายอยู่ทั่วไปไม่มีปริมาณมากกว่า ๑๐% ของพื้นที่ ครอบคลุมพื้นที่ ๑.๗ แสนไร่ คิดเป็นร้อยละ ๕ ของพื้นที่จังหวัด ส่วนใหญ่อยู่ในบริเวณอำเภวาปีปทุม

พื้นที่ดินทรายจัดมีความอุดมสมบูรณ์ค่อนข้างต่ำถึงต่ำมาก มีความสามารถในการอุ้มน้ำน้อย มีเนื้อที่ ๑,๑๗๗,๒๕๖ ไร่ หรือร้อยละ ๓๕.๖๐ ของพื้นที่จังหวัด พบมากด้านทิศตะวันตกของจังหวัดในเขตอำเภอบรบือ อำเภอโกสุมพิสัย รองลงมา ในเขตพื้นที่ อำเภอนาเชือก และอำเภอนาดูน ดินค่อนข้างเป็นทราย มีเนื้อที่ ๑,๐๑๔,๒๐๕ ไร่ หรือ ร้อยละ ๓๐.๖๗ ของพื้นที่จังหวัด พบมากในเขตอำเภวาปีปทุม รองลงมา อำเภอยักษ์ภูมิพิสัย อำเภอเชียงยืน และอำเภอเมือง ดินปนกรวดเป็นดินต้นปนลูกรังปนกรวดที่มีการระบายน้ำได้ปานกลาง มีเนื้อที่ ๔,๖๓๐ ไร่ หรือ ร้อยละ ๐.๑๔ ของพื้นที่จังหวัด พบมากในเขตพื้นที่อำเภอนาดูน รองลงมาในเขตพื้นที่ อำเภวาปีปทุม อำเภอกันทรวิชัย และอำเภอบรบือ

๑.๑.๒ ลักษณะภูมิอากาศ

๑) ฤดูกาล

มีลักษณะฝนตกสลับกับอากาศแห้ง (Wet and dry climate) มีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยต่อปีอยู่ที่ประมาณ ๑,๓๗๙.๕๐ มิลลิเมตร/ปี อุณหภูมิเฉลี่ยตลอดปีอยู่ที่ประมาณ ๒๗.๘๐ องศาเซลเซียส ในช่วงเดือนเมษายนของทุกปีจังหวัดจะมีอุณหภูมิสูงสุดประมาณ ๔๑.๖ องศาเซลเซียส ส่วนอุณหภูมิต่ำสุดวัดได้ในช่วงเดือนมกราคม อยู่ที่ประมาณ ๑๒ องศาเซลเซียส จังหวัดมหาสารคามมีฤดูกาลต่างๆ แบ่งเป็น ๓ ฤดู คือ ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่เดือนมีนาคมไปจนถึงเดือนมิถุนายน ฤดูฝนเริ่มตั้งแต่กรกฎาคมไปจนถึงเดือนตุลาคม และฤดูหนาวเริ่มตั้งแต่เดือนพฤศจิกายนไปจนถึงเดือนกุมภาพันธ์

(ที่มา : สถานีอุตุนิยมวิทยามหาสารคาม)

๒) ปริมาณน้ำฝน (ข้อมูล ๑๐ ปี)

ตารางที่ ๒.๑ สถิติปริมาณน้ำฝน ณ สถานีอุตุนิยมวิทยา จังหวัดมหาสารคาม พ.ศ. ๒๕๕๗ - ๒๕๖๖

ปี	ฝนรวม (มิลลิเมตร)	จำนวน วันฝนตก (วัน)	ฝนสูงสุด (มิลลิเมตร)	วันที่ฝนสูงสุด
๒๕๕๗	๑,๔๙๑.๙๐	๘๘	๑๔๙.๕	๒๔ ก.ย.๕๗
๒๕๕๘	๘๘๙.๑๐	๑๐๐	๔๙.๘	๑ มิ.ย.๕๘
๒๕๕๙	๑,๗๒๙.๘๐	๑๐๖	๑๓๐.๖	๕ ส.ค.๕๙
๒๕๖๐	๑๘๙๑.๒	๑๒๓	๑๓๒.๑	๒๖ ก.ค.๖๐
๒๕๖๑	๑,๒๓๓.๕๐	๑๐๐	๖๕.๗	๓๐ ส.ค.๖๑
๒๕๖๒	๑,๒๔๖.๘๐	๘๒	๑๘๓.๗	๓๐ ส.ค.๖๒
๒๕๖๓	๑,๒๖๕.๒๐	๙๘	๗๓.๖	๑ ส.ค.๖๓
๒๕๖๔	๑,๒๘๘.๙๐	๙๒	๑๐๕.๓	๔ ก.ย. ๖๔
๒๕๖๕	๑,๕๓๗.๕๐	๑๐๕	๑๐๒.๘	๑ พ.ค. ๖๕
๒๕๖๖	๑,๒๒๑.๐๐	๙๗	๗๕.๔	๒๕ พ.ค.๖๖
ค่าเฉลี่ย ๑๐ ปี	๑,๓๗๙.๕๐	๙๙	๑๐๖.๘๕	

(ที่มา : สถานีอุตุนิยมวิทยา มหาสารคาม : พฤษภาคม ๒๕๖๗)

๓) อุณหภูมิ (ข้อมูล ๑๐ ปี)

ตารางที่ ๒.๒ อุณหภูมิสูงสุด - ต่ำสุด พ.ศ. ๒๕๕๗ - ๒๕๖๖

ปี	อุณหภูมิ (°C)		
	สูงสุด	ต่ำสุด	เฉลี่ยทั้งปี
๒๕๕๗	๔๐.๓	๑๐.๐	๒๗.๖๘
๒๕๕๘	๔๑.๖	๑๑.๔	๒๘.๒๑
๒๕๕๙	๔๒.๕	๙.๕	๒๘.๒๑
๒๕๖๐	๓๙.๔	๙.๗	๒๗.๕๗
๒๕๖๑	๔๐.๓	๑๑.๖	๒๗.๕๔
๒๕๖๒	๔๓.๓	๑๑.๕	๒๘.๖๕
๒๕๖๓	๔๑.๐	๑๒.๕	๒๘.๐๔
๒๕๖๔	๓๙.๘	๑๑.๑	๒๗.๔๑
๒๕๖๕	๔๐.๓	๑๒.๘	๒๗.๔๒
๒๕๖๖	๔๑.๖	๑๒.๐	๒๗.๘๐

(ที่มา : สถานีอุตุนิยมวิทยา มหาสารคาม : พฤษภาคม ๒๕๖๗)

๑.๑.๓ แหล่งน้ำธรรมชาติ

จังหวัดมหาสารคามมีแหล่งน้ำธรรมชาติจำนวนทั้งหมด ๒,๘๔๔ แห่ง สามารถใช้ในฤดูแล้ง ๑,๕๕๓ แห่ง คิดเป็นร้อยละ ๕๕ แยกเป็นแม่น้ำ ห้วย ลำธาร คลอง ๙๓๙ สาย สามารถใช้ในฤดูแล้ง ๕๖๑ สาย คิดเป็นร้อยละ ๖๐ และหนองบึง ๑,๙๐๕ แห่ง ๙๙๒ แห่ง คิดเป็นร้อยละ ๑ ทั้งนี้ อำเภอโกสุมพิสัยมีแหล่งน้ำธรรมชาติมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ อำเภอนาแก และอำเภอนาเชือก มีแหล่งน้ำธรรมชาติจำนวน ๔๔๙ แห่ง ๔๐๔ แห่ง และ ๓๓๑ แห่ง ตามลำดับ

๑.๑.๔ ทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญ

จังหวัดมหาสารคาม มีพื้นที่ป่าไม้ ๑๓๒,๗๙๒.๓๐ ไร่ (ข้อมูลกรมป่าไม้ปี พ.ศ.๒๕๖๔) คิดเป็นร้อยละ ๓.๗๙ ของพื้นที่จังหวัด ส่วนใหญ่เป็นป่าเต็งรัง ซึ่งอยู่ทางทิศใต้ของจังหวัดบริเวณอำเภอกุดรัง อำเภอบรบือ อำเภอนาเชือก อำเภอนาดูน และอำเภอนาแก มีป่าสงวนแห่งชาติจำนวน ๑๐ แห่ง (พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติส่วนใหญ่มอบให้ สปก. ปฎิรูปที่ดิน) มีวนอุทยาน จำนวน ๒ แห่ง คือ วนอุทยานโกสัมพี ตั้งอยู่ อำเภอโกสุมพิสัย เนื้อที่ ๑๗๗.๒๔๓ ไร่ และวนอุทยานชีหลง ตั้งอยู่อำเภอกันทรวิชัย เนื้อที่ ๒๗๙.๑๕๙ ไร่ มีสวนรุกชาติ ๒ แห่ง คือ สวนรุกชาติพุทธมณฑล อำเภอนาดูนและสวนรุกชาติท่าสองคอน อำเภอมือเมืองมหาสารคาม มีเขตห้ามล่าสัตว์ป่า ๑ แห่ง และประกาศเป็นเขตคุ้มครองสิ่งแวดล้อม คือ เขตห้ามล่าสัตว์ป่าดูลำพัน อำเภอนาเชือก เนื้อที่ ๓๗๖.๐๒๕ ไร่

๑.๒ ข้อมูลด้านการปกครองของจังหวัด

๑.๒.๑ การแบ่งเขตการปกครอง

ตารางที่ ๒.๓ การแบ่งเขตการปกครองของจังหวัด

อำเภอ	พื้นที่ (ตร.กม.)	ร้อยละ	ที่ว่าการอำเภอ ห่างจากศาลา กลางจังหวัด (กม.)	จำนวน				
				ตำบล	หมู่บ้าน	เทศบาล เมือง/ตำบล	อบต.	ชุมชน
๑. เมืองมหาสารคาม	๕๕๖.๗	๑๐.๕๒	๕	๑๔	๑๘๕	๑ / ๑	๑๓	๓๐
๒. กันทรวิชัย	๓๗๒.๒	๗.๐๓	๑๖	๑๐	๑๘๓	๓	๘	-
๓. โกสุมพิสัย	๘๒๗.๙	๑๕.๖๕	๒๙	๑๗	๒๓๓	๑	๑๗	-
๔. เขียงยืน	๒๘๙	๕.๔๖	๕๓	๘	๑๑๖	๒	๗	-
๕. นาเชือก	๕๒๘.๒	๙.๙๘	๕๘	๑๐	๑๔๕	๑	๑๐	๕
๖. บรบือ	๖๘๑.๖	๑๒.๘๘	๒๖	๑๕	๒๐๙	๑	๑๕	-
๗. พยัคฆภูมิพิสัย	๔๐๙.๘	๗.๗๔	๘๐	๑๔	๒๒๗	๑	๑๔	๑๒
๘. วาปีปทุม	๖๐๕.๘	๑๑.๔๕	๔๐	๑๕	๒๔๑	๑	๑๕	๘
๙. นาดูน	๒๔๘.๔	๔.๖๙	๖๓	๙	๙๔	๓	๖	-
๑๐. แกดดำ	๑๔๙.๕	๒.๘๓	๒๔	๕	๘๘	๒	๔	-
๑๑. ยางสีสุราช	๒๔๒.๕	๔.๕๘	๗๓	๗	๙๑	-	๗	-
๑๒. กุดรัง	๒๖๗.๐	๕.๐๕	๓๕	๕	๘๕	-	๕	-
๑๓. ชื่นชม	๑๑๓.๐	๒.๑๔	๗๐	๔	๔๗	๒	๒	๔๗
รวม	๕,๒๙๑.๖	๑๐๐	๕๗๒	๑๓๓	๑,๙๔๔	๑/๑๘	๑๒๓	๑๐๒

(ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัดมหาสารคาม : พฤษภาคม ๒๕๖๗)

๑.๒.๒ ข้อมูลประชากร

ตารางที่ ๒.๔ จำนวนประชากรของจังหวัดมหาสารคาม

จำนวนประชากรรวม ๙๓๕,๐๐๒ คน ลดลงจากปีก่อนในช่วงเวลาเดียวกันจำนวน ๖,๙๕๗ คน มีจำนวนครัวเรือน ๓๑๘,๙๒๖ ครัวเรือน เพิ่มขึ้นจากปีก่อนจำนวนในช่วงเวลาเดียวกันจำนวน ๓,๙๖๗ ครัวเรือน

อำเภอ	ชาย (คน)	หญิง (คน)	รวมประชากร (คน)	จำนวน ครัวเรือน
๑. เมืองมหาสารคาม	๗๒,๑๓๗	๗๘,๙๓๘	๑๕๑,๐๗๕	๖๒,๓๒๐
๒. แกดำ	๑๔,๗๙๖	๑๔,๗๕๖	๒๙,๕๕๒	๘,๔๖๙
๓. โกสุมพิสัย	๕๗,๕๙๔	๕๙,๗๗๒	๑๑๗,๓๖๖	๓๗,๑๑๕
๔. กันทรวิชัย	๓๘,๑๖๕	๔๑,๓๘๖	๗๙,๕๕๑	๓๑,๔๖๑
๕. เขียงยืน	๒๙,๓๓๕	๓๐,๓๘๙	๕๙,๗๒๔	๒๑,๒๑๑
๖. บรบือ	๕๒,๕๙๕	๕๓,๓๙๙	๑๐๕,๙๙๔	๓๗,๖๘๗
๗. นาเชือก	๓๐,๐๖๐	๓๐,๕๒๗	๖๐,๕๘๗	๒๐,๒๐๔
๘. พยัคฆภูมิพิสัย	๔๒,๙๕๘	๔๓,๙๗๒	๘๖,๙๓๐	๒๗,๓๐๙
๙. วาปีปทุม	๕๕,๑๐๑	๕๖,๑๒๑	๑๑๑,๒๒๒	๓๓,๘๙๔
๑๐. นาตุน	๑๘,๕๐๙	๑๘,๖๕๓	๓๗,๑๖๒	๑๐,๘๖๗
๑๑. ยางสีสุราช	๑๗,๑๙๐	๑๗,๔๐๗	๓๔,๕๙๗	๑๐,๑๖๕
๑๒. กุดรัง	๑๘,๔๙๔	๑๘,๓๒๕	๓๖,๘๑๙	๑๑,๐๐๗
๑๓. ชื่นชม	๑๑,๙๖๙	๑๒,๔๕๔	๒๔,๔๒๓	๗,๒๑๗
รวม	๔๕๘,๙๐๓	๔๗๖,๐๙๙	๙๓๕,๐๐๒	๓๑๘,๙๒๖

(ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัดมหาสารคาม : พฤษภาคม ๒๕๖๗)

๑.๓ ข้อมูลด้านสังคมและวัฒนธรรม

๑.๓.๑ การศึกษา

จังหวัดมหาสารคามมีสถาบันการศึกษา ๑,๐๒๙ แห่ง ดังนี้

๑) สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน ๕๙๗ แห่ง

๑.๑) โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต ๑
จำนวน ๑๙๕ แห่ง

๑.๒) โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต ๒
จำนวน ๒๒๑ แห่ง

๑.๓) โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต ๓
จำนวน ๑๔๕ แห่ง

๑.๔) โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม เขต ๒๖
จำนวน ๓๕ แห่ง

๑.๕) ศูนย์การศึกษาพิเศษจังหวัดมหาสารคาม จำนวน ๑ แห่ง

๒) สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จำนวน ๓๓ แห่ง

- ๓) สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดมหาสารคาม จำนวน ๑๓ แห่ง
- ๔) สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน ๓๕๒ แห่ง
  - ๔.๑) โรงเรียนในสังกัดกรมการปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน ๓๖ แห่ง
    - (๑) โรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด จำนวน ๒๐ แห่ง
    - (๒) โรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมือง จำนวน ๗ แห่ง
    - (๓) โรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน ๔ แห่ง
    - (๔) โรงเรียนสังกัดเทศบาลตำบล จำนวน ๕ แห่ง
  - ๔.๒) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในจังหวัดมหาสารคาม จำนวน ๓๑๖ แห่ง
- ๕) สังกัดกระทรวงการอุดมศึกษาวิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม จำนวน ๕ แห่ง ประกอบด้วย
  - ๕.๑) มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
  - ๕.๒) มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
  - ๕.๓) โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัย จำนวน ๓ แห่ง (แยกฝ่ายประถมและมัธยม)
- ๖) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จำนวน ๙ แห่ง
  - ๖.๑) สังกัดรัฐบาล จำนวน ๖ แห่ง
    - (๑) วิทยาลัยเทคนิคมหาสารคาม
    - (๒) วิทยาลัยอาชีวศึกษามหาสารคาม
    - (๓) วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีจังหวัดมหาสารคาม
    - (๔) วิทยาลัยการอาชีพมหาสารคาม
    - (๕) วิทยาลัยเทคนิควาปีปทุม
    - (๖) วิทยาลัยการอาชีพพยัคฆภูมิพิสัย
  - ๖.๒) สังกัดเอกชน จำนวน ๓ แห่ง
    - ๓) กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา : มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตมหาสารคาม จำนวน ๑ แห่ง
    - ๔) กระทรวงสาธารณสุข : วิทยาลัยพยาบาลศรีมหาสารคาม จำนวน ๑ แห่ง
    - ๕) สถาบันศึกษาสังกัดกรมการศาสนา (โรงเรียนปริยัติธรรม) จำนวน ๑ แห่ง

๑.๓.๒ สถานบริการสาธารณสุข

จังหวัดมหาสารคาม มีสถานบริการสาธารณสุขทั้งของรัฐและของเอกชน จำนวน ๕๑๙ แห่ง มีแพทย์รวมทั้งหมด ๓๐๗ คน จำนวนแพทย์ต่อประชากร ๑ ต่อ ๓,๑๐๗ ประชาชนเข้าถึงบริการสาธารณสุขมากขึ้น และมีโอกาสได้รับบริการทางการแพทย์มากขึ้น อย่างไรก็ตามยังมีปัญหาสุขภาพ เนื่องจากประชาชนยังขาดความตระหนักเกี่ยวกับโรคภัยต่างๆ และมีพฤติกรรมด้านสุขภาพที่ไม่ถูกต้อง

๑.๔ ข้อมูลโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภค

๑.๔.๑ การคมนาคมขนส่ง

การคมนาคมขนส่งของจังหวัดมหาสารคาม จะใช้การคมนาคมทางถนนเป็นหลักประกอบด้วย ถนนทางหลวงแผ่นดินสายประธาน ถนนทางหลวงแผ่นดินสายรองประธาน ถนนทางหลวงแผ่นดินสายรองประธาน และทางหลวงชนบทและทางหลวงท้องถิ่น ดังนี้

๑) ถนนทางหลวงแผ่นดินสายประธาน ประกอบด้วย

๑.๑) ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๓ (บ้านไผ่-มหาสารคาม-ร้อยเอ็ด-ยโสธร-อุบลราชธานี) เป็นเส้นทางที่มีความสำคัญในระดับภาค ทำหน้าที่เชื่อมโยงจังหวัดตอนกลางกับจังหวัดตอนล่างของภาคตะวันออกเฉียงเหนือทางทิศตะวันออก

๑.๒) ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๓ (ตอนเลี้ยวเมืองด้านตะวันออกและด้านตะวันตก) เป็นระบบถนนวงแหวนของชุมชนเมืองมหาสารคาม มีบทบาทในการแบ่งเบาปริมาณการจราจรของระบบถนนสายหลัก และทำให้การเชื่อมโยงติดต่อของชุมชนภายในจังหวัดมีประสิทธิภาพมากขึ้นและทำหน้าที่เป็นทางเลี้ยวเมือง (BY PASS) กรณีไม่ต้องการผ่านชุมชนเมืองมหาสารคาม

๒) ถนนทางหลวงแผ่นดินสายรองประธาน ประกอบด้วย

๒.๑) ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๐๘ (มหาสารคาม-โกสุมพิสัย-ท่าพระ เชื่อมโยงกับถนนมิตรภาพจังหวัดขอนแก่น) เชื่อมโยงระหว่างจังหวัดมหาสารคาม กับจังหวัดขอนแก่น ผ่านอำเภอโกสุมพิสัย เทศบาลตำบลท่าพระ และบรรจบกับทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒ (ถนนมิตรภาพ)

๒.๒) ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๑๓ (มหาสารคาม-กันทรวิชัย-กาฬสินธุ์) เชื่อมโยงระหว่างจังหวัดมหาสารคาม กับจังหวัดกาฬสินธุ์ ผ่านอำเภอกันทรวิชัย อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์

๒.๓) ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๑๙ (บรบือ-นาเชือก-พยัคฆภูมิพิสัย-บุรีรัมย์) เชื่อมโยงระหว่างจังหวัดมหาสารคาม กับจังหวัดบุรีรัมย์ และจังหวัดสุรินทร์ ซึ่งเป็นจังหวัดทางตอนใต้ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

๒.๔) ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๐๙ (สายขอนแก่น - เชียงยืน - กาฬสินธุ์)

๒.๕) ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๐๒ (สายพยัคฆภูมิพิสัย - พุทไธสง - สุวรรณภูมิ)

๓) ถนนทางหลวงแผ่นดินที่เชื่อมโยงระหว่างจังหวัด/อำเภอ หรือสถานที่สำคัญ เพื่อให้สามารถติดต่อกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีบทบาทในการแบ่งเบาปริมาณการจราจรของระบบถนนทางหลวงแผ่นดินสายประธาน และทำหน้าที่การเชื่อมโยงติดต่อระหว่างชุมชนสำคัญของจังหวัด ประกอบด้วย

๓.๑) ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๐๔๐ (อำเภอเมืองมหาสารคาม - อำเภอวาปีปทุม - อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย - จังหวัดบุรีรัมย์)

๓.๒) ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๐๔๕ (ร้อยเอ็ด - หอนงคูโคก - อำเภอวาปีปทุม)

๓.๓) ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๒๓๗ (สายโกสุมพิสัย - เชียงยืน)

๓.๔) ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๑๕๒ (สายเชียงยืน - ชื่นชม - กระนวน)

๓.๕) ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๓๐๐ (สายโกสุมพิสัย - กุดรัง)

๓.๖) ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๓๒๒ (สายโกสุมพิสัย - กุดรัง - บรบือ - นาดี)

๓.๗) ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๐๖๓ (สายบรบือ - วาปีปทุม)

๓.๘) ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๓๘๑ (สายนาเชือก - นาดี)

๓.๙) ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๑๑๘ (สายกันทรวิชัย - เชียงยืน)

๓.๑๐) ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๓๘๐ (สายมหาสารคาม - แกดคำ)

๔) ทางหลวงชนบทและทางหลวงท้องถิ่น

เป็นระบบถนนที่เชื่อมโยงติดต่อระหว่างชุมชนศูนย์กลางชนบทและพื้นที่ชนบท เป็นเส้นทางที่นำผลผลิตจากพื้นที่เกษตรกรรมมายังตลาดที่เป็นชุมชนศูนย์กลางของพื้นที่และการกระจายสินค้าตลอดจนการบริการต่าง ๆ ไปสู่พื้นที่โดยรอบและมีบทบาทในการแบ่งเบาปริมาณการจราจรของระบบถนนประธานและทำหน้าที่เชื่อมโยงติดต่อระหว่างชุมชนสำคัญของจังหวัด

(ที่มา : สำนักงานจังหวัดมหาสารคาม)

๑.๔.๒ ไฟฟ้า

จังหวัดมหาสารคาม มีผลการสำรวจข้อมูลจำนวนผู้ใช้ไฟฟ้าและการจำหน่ายกระแสไฟฟ้า จำแนกตามประเภทต่างๆ ซึ่งข้อมูลสะสมในปี พ.ศ. ๒๕๖๕ ของจังหวัดมหาสารคาม พบว่า

(๑) จำนวนผู้ใช้ไฟฟ้า ทั้งสิ้น ๓๒๖,๒๙๐ ราย โดยอำเภอที่มีจำนวนผู้ใช้ไฟฟ้ามากที่สุดอันดับแรก คือ อำเภอเมืองมหาสารคาม เท่ากับ ๖๒,๔๓๕ ราย รองลงมาได้แก่ อำเภอโกสุมพิสัย เท่ากับ ๔๒,๓๑๑ ราย อันดับสาม ได้แก่ อำเภอลือชัยพิสัย เท่ากับ ๓๗,๐๙๔ ราย

(๒) จากสถิติข้อมูลหน่วยการใช้ไฟฟ้า (กิโลวัตต์/ชั่วโมง) ของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคฯ ยอดสะสม ตั้งแต่เดือนมกราคม ๒๕๖๕ ถึงธันวาคม ๒๕๖๕ จังหวัดได้จำหน่ายกระแสไฟฟ้า ให้ส่วนต่างๆ ได้แก่ ที่อยู่อาศัย สถานธุรกิจ และอุตสาหกรรม ส่วนที่ราชการและสาธารณะ และอื่นๆ รวม ๙๐๒,๑๕๗,๗๐๕ กิโลวัตต์/ชั่วโมง (ที่มา : การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดมหาสารคาม ๒๕๖๖)

๑.๔.๓ การประปา

จังหวัดมีพื้นที่ให้บริการน้ำประปารวมทั้งสิ้น ๗ อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองมหาสารคาม อำเภอกันทรวิชัย อำเภอโกสุมพิสัย อำเภอบรบือ อำเภอกุตุรง อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย และอำเภอลือชัยพิสัย จำแนก การให้บริการออกเป็น ๒ สาขา คือ

๑) การประปาส่วนภูมิภาค สาขามหาสารคาม มีพื้นที่ให้บริการน้ำประปา ๔ อำเภอ ประกอบด้วย

๑.๑) อำเภอเมืองมหาสารคาม ให้บริการพื้นที่ เทศบาลเมืองมหาสารคาม เทศบาลตำบลแวงนาง อบต.แก้ง อบต.แก้งเลิงจาน อบต.เขวา อบต.ท่าสองคอน อบต.แก้ง อบต.แวงนาง อบต.หนองกุง อบต.หนองโน อบต.หนองปลิง และ อบต.ห้วยแอ่ง

๑.๒) อำเภอกันทรวิชัย ให้บริการพื้นที่ เทศบาลตำบลขามเรียง เทศบาลตำบลโคกพระ เทศบาลตำบลท่าขอนยาง อบต.ขามเฒ่าพัฒนา อบต.คันธารราษฎร์ อบต.โคกพระ อบต.ศรีสุข และ อบต.มะค่า

๑.๓) อำเภอโกสุมพิสัย ให้บริการพื้นที่ เทศบาลตำบลหัวขวาง และ อบต.หัวขวาง

๑.๔) อำเภอบรบือ ให้บริการพื้นที่ เทศบาลตำบลบรบือ อบต.โนนราษี อบต.บรบือ อบต.บ่อใหญ่ อบต.หนองสิม อบต.หนองโก อบต.หนองจิก และ อบต.กุตุรง (อำเภอกุตุรง)

๒) การประปาส่วนภูมิภาคพยัคฆภูมิพิสัย มีพื้นที่รับผิดชอบในการให้บริการน้ำประปา ๒ อำเภอ คือ อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย และอำเภอลือชัยพิสัย

๑.๔.๔ ข้อมูลด้านการกักกันของจังหวัด (โปรดทำเครื่องหมาย)

มีด่าน สุลกากร ที่ตั้ง..... ประเภท.....(ด่านชายแดน ท่าเรือ ท่าอากาศยาน คนเดินเท้า อื่นๆ)

ตรวจพืช ที่ตั้ง..... มีห้องปฏิบัติการตรวจเบื้องต้น ไม่มี มี ที่ตั้งสถานกักกันพืช ไม่มี มี

ตรวจประมง ที่ตั้ง..... มีห้องปฏิบัติการตรวจเบื้องต้น ไม่มี มี ที่ตั้งสถานกักกันสัตว์น้ำ ไม่มี มี

ปศุสัตว์ ที่ตั้ง ด่านกักกันสัตว์มหาสารคาม หมู่ที่ ๑๐ ตำบลกุตุรง อำเภอกุตุรง จังหวัดมหาสารคาม มีห้องปฏิบัติการตรวจเบื้องต้น ไม่มี มี ที่ตั้งด่านกักกันสัตว์ ไม่มี มี

๑.๕ ข้อมูลด้านเศรษฐกิจของจังหวัด

๑.๕.๑ ผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัด (GPP) ๑๖ สาขา

ผลผลิตมวลรวมจังหวัด (GPP) ประมาณการมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดปี ๒๕๖๕ มูลค่า ๖๗,๗๗๓ ล้านบาท มีมูลค่าเพิ่มขึ้นจาก ปี ๒๕๖๔ จำนวน ๑,๓๙๙ ล้านบาท คิดเป็นลำดับที่ ๔๕ ของประเทศ และเป็นลำดับที่ ๑๑ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และมีรายได้ผลิตภัณฑ์เฉลี่ยต่อคน/ปี จำนวน ๘๘,๑๓๔ บาท มีมูลค่าเพิ่มขึ้นจาก ปี ๒๕๖๔ จำนวน ๒,๔๕๔ บาท คิดเป็นลำดับที่ ๕๗ ของประเทศ และเป็นลำดับที่ ๘ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยโครงสร้างทางเศรษฐกิจของจังหวัดที่แยกเป็นผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัด (GPP)

ปี ๒๕๖๕ จำนวน ๖๗,๗๗๓ ล้านบาท แยกเป็นภาคเกษตร ๑๔,๖๑๙ ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน ๙๒๘ ล้านบาท และภาคนอกเกษตร ๕๓,๑๕๓ ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน ๔๖๙ ล้านบาท ดังตารางต่อไปนี้
 ตารางที่ ๒.๕ ผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดมหาสารคาม

สาขา	ปี ๒๕๖๒	ปี ๒๕๖๓	ปี ๒๕๖๔	ปี ๒๕๖๕ ¹
๑. ภาคเกษตร	๑๒,๐๔๘	๑๓,๖๒๐	๑๓,๖๙๑	๑๔,๖๑๙
เกษตรกรรม การป่าไม้ และการประมง	๑๒,๐๔๘	๑๓,๖๒๐	๑๓,๖๙๑	๑๔,๖๑๙
๒. ภาคนอกเกษตร	๔๗,๑๖๓	๔๙,๖๔๖	๕๒,๖๘๔	๕๓,๑๕๓
๒.๑ ด้านอุตสาหกรรม	๘,๙๘๑	๙,๗๔๓	๑๑,๕๒๑	๑๑,๑๘๖
การทำเหมืองแร่และเหมืองหิน	๖๓	๕๖	๔๕	๕๑
การผลิต	๗,๘๘๐	๘,๕๖๙	๑๐,๑๒๓	๙,๘๒๖
ไฟฟ้า ก๊าซ ไอน้ำและระบบปรับอากาศ	๗๙๕	๘๔๙	๙๓๔	๘๗๘
การจัดหาน้ำ การกำจัดน้ำเสียและของเสียรวมถึงกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง	๒๔๓	๒๗๙	๔๒๐	๔๓๐
๒.๒ ด้านบริการ	๓๘,๑๘๑	๓๙,๙๐๓	๔๑,๑๖๒	๔๑,๙๖๘
การก่อสร้าง	๓,๐๘๖	๓,๓๙๑	๓,๖๓๒	๓,๔๐๑
การขายส่งและการขายปลีก การซ่อมยานยนต์และจักรยายนต์	๖,๘๒๗	๗,๐๗๗	๖,๘๖๑	๖,๖๑๖
การขนส่งและสถานที่เก็บสินค้า	๑,๙๕๕	๑,๗๑๗	๑,๘๖๑	๒,๑๓๔
ที่พักแรมและบริการด้านอาหาร	๔๐๑	๔๕๗	๓๖๑	๔๙๖
ข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร	๕๘๐	๕๔๙	๕๒๗	๕๒๖
กิจกรรมทางการเงินและการประกันภัย	๕,๙๐๒	๖,๐๕๕	๕,๙๓๕	๖,๓๓๙
กิจกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์	๒,๖๗๗	๒,๙๕๕	๓,๗๖๓	๓,๕๔๔
กิจกรรมวิชาชีพ วิทยาศาสตร์และกิจการทางวิชาการ	๒๗	๒๓	๒๒	๑๘
กิจกรรมการบริหารและบริการสนับสนุน	๖๖	๕๖	๕๒	๕๗
การบริหารราชการ/การป้องกันประเทศ/การประกันสังคมภาคบังคับ	๒,๕๓๗	๒,๖๔๕	๒,๖๕๖	๒,๖๐๔
การศึกษา	๑๐,๖๗๓	๑๑,๓๑๗	๑๑,๖๐๗	๑๒,๐๔๒
กิจกรรมด้านสุขภาพและงานสังคมสงเคราะห์	๒,๓๙๐	๒,๔๘๗	๒,๗๑๘	๒,๙๕๒
ศิลปะ ความบันเทิงและนันทนาการ	๑๘๒	๓๐๕	๓๖๗	๔๐๓
กิจกรรมบริการอื่นๆ	๘๘๐	๘๗๙	๘๐๑	๘๓๖
ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด	๕๙,๒๑๐	๖๓,๒๖๖	๖๖,๓๗๕	๖๗,๗๗๓
ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อคน (บาท)	๗๕,๓๓๗	๘๑,๐๗๗	๘๕,๖๘๐	๘๘,๑๓๔
ประชากร (๑,๐๐๐ คน)	๗๘๖	๗๘๐	๗๗๕	๗๖๙

(ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.))

๑.๔.๒ ข้อมูลด้านอุตสาหกรรมของจังหวัด

ตารางที่ ๒.๖ ขนาดและจำนวนโรงงานของจังหวัดมหาสารคาม

จำนวนโรงงานอุตสาหกรรม ๒๑๗ แห่ง ลดลงจากปีก่อนจำนวน ๒๗ แห่ง แบ่งเป็นขนาดเล็ก
ลดลง ๒๗ แห่ง ขนาดกลางลดลง ๔ แห่ง และขนาดใหญ่เพิ่มขึ้น ๔ แห่ง ส่วนเงินทุนลดลง ๑,๐๗๐.๓๘ ล้านบาท

ขนาดโรงงาน	จำนวนโรงงาน	จำนวนคนงาน (คน)	จำนวนเงินทุน (ล้านบาท)
๑. ขนาดเล็ก	๑๙๖	๒,๓๔๙	๕,๑๕๗.๓๕
๒. ขนาดกลาง	๑๒	๑,๔๕๓	๒,๓๑๔.๔๘
๓. ขนาดใหญ่	๙	๔,๔๙๒	๓,๖๒๐.๒๒
รวม	๒๑๗	๘,๒๙๔	๑๑,๐๙๒.๐๕

(ที่มา : สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดมหาสารคาม : พฤษภาคม ๒๕๖๗)

ตารางที่ ๒.๗ จำนวนอุตสาหกรรมจำแนกตามประเภทอุตสาหกรรมของจังหวัดมหาสารคาม

รหัส	กลุ่มอุตสาหกรรม	จำนวน	เงินทุน (ล้านบาท)	คนงาน
๑	อุตสาหกรรมการเกษตร	๒๓	๑,๗๐๐.๙๕	๖๑๘
๒	อุตสาหกรรมอาหาร	๓๘	๓,๙๗๐.๘๗	๑,๓๐๗
๓	อุตสาหกรรมเครื่องตี	๑	๑,๔๘๐.๐๐	๙๕
๔	อุตสาหกรรมสิ่งทอ	๖	๓๗๒.๐๐	๑,๗๙๗
๕	อุตสาหกรรมเครื่องแต่งการยกเว้นรองเท้า	๒	๔๐.๓๔	๖๓๘
๖	ผลิตหนังสือพิมพ์และผลิตภัณฑ์จากหนังสือพิมพ์	๐	๐	๐
๗	อุตสาหกรรมไม้และผลิตภัณฑ์จากไม้	๑๘	๑๕๓.๕๔	๒๑๖
๘	อุตสาหกรรมเครื่องเรือนหรือเครื่องตกแต่งในอาคารจากไม้ แก้ว ยาง หรือโลหะอื่นๆ	๑	๐.๘๐	๕
๙	ผลิตกระดาษและผลิตภัณฑ์กระดาษ	๐	๐	๐
๑๐	อุตสาหกรรมการพิมพ์ การเย็บเล่ม ทำปกหรือการทำแม่พิมพ์	๐	๐	๐
๑๑	อุตสาหกรรมเคมีภัณฑ์และผลิตภัณฑ์เคมี	๑	๑๗๘.๐๐	๒๒๔
๑๒	อุตสาหกรรมจากปิโตรเลียม	๙	๒๘๐.๗๔	๗๒
๑๓	ยางและผลิตภัณฑ์ยาง	๐	๐	๐
๑๔	ผลิตภัณฑ์พลาสติก	๖	๑๔๗.๒๕	๑๔๐
๑๕	ผลิตภัณฑ์โลหะ	๕๕	๙๘๗.๕๒	๗๕๕
๑๖	ผลิตภัณฑ์โลหะขั้นมูลฐาน	๒	๖๑.๒๕	๓๑
๑๗	อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์โลหะ	๗	๖๘.๔๒	๖๔
๑๘	อุตสาหกรรมเครื่องจักรและเครื่องกล	๑	๑๑.๕๐	๙
๑๙	อุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์	๓	๕๒.๘๘	๗๐๗
๒๐	อุตสาหกรรมผลิตยานพาหนะและอุปกรณ์รวมทั้งการซ่อมแซม	๒๓	๘๙๖.๖๓	๑,๓๘๕

รหัส	กลุ่มอุตสาหกรรม	จำนวน	เงินทุน (ล้านบาท)	คนงาน
	ยานพาหนะและอุปกรณ์			
๒๑	อุตสาหกรรมการผลิตอื่นๆ	๒๑	๖๘๙.๓๘	๒๓๑
	รวม	๒๑๗	๑๑,๐๙๒.๐๕	๘,๒๙๔

(ที่มา : สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดมหาสารคาม : พฤษภาคม ๒๕๖๗)

๑.๖ ข้อมูลด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ด้านสังคม การท่องเที่ยว แรงงาน วัฒนธรรม

๑.๖.๑ ข้อมูลแรงงาน

ตารางที่ ๒.๘ จำนวนแรงงานของจังหวัดมหาสารคาม

ประเภท	จำนวน (คน)
๑.วัยทำงาน (อายุ ๑๕ ปี ขึ้นไป)	๖๒๗,๖๗๓
๑.๑ ผู้อยู่ในกำลังแรงงาน	๔๐๓,๕๗๑ (ร้อยละ ๖๔.๓๐ ของ ๑)
(๑) ผู้มีงานทำ	๔๐๐,๖๕๖ (ร้อยละ ๙๙.๒๘ ของ ๑.๑)
(๒) ผู้ว่างงาน	๒,๒๘๔ (ร้อยละ ๐.๕๗ ของ ๑.๑)
(๓) ผู้รอฤดูกาล	๖๓๑ (ร้อยละ ๐.๑๖ ของ ๑.๑)
๑.๒ ผู้ไม่อยู่ในกำลังแรงงาน	๒๒๔,๑๐๓ (ร้อยละ ๓๕.๗๐ ของ ๑)
(๑) ทำงานบ้าน	๕๐,๓๔๖ (ร้อยละ ๒๒.๔๗ ของ ๑.๒)
(๒) เรียนหนังสือ	๗๑,๒๓๘ (ร้อยละ ๓๑.๗๙ ของ ๑.๒)
(๓) เด็ก/ชรา/ป่วย/พิการ	๘๔,๙๙๕ (ร้อยละ ๓๗.๙๓ ของ ๑.๒)
(๔) อื่นๆ	๑๗,๕๒๔ (ร้อยละ ๗.๘๒ ของ ๑.๒)
๒.การมีงานทำ	๔๐๐,๖๕๖
๒.๑ ในภาคเกษตรกรรม	๒๑๒,๐๐๖ (ร้อยละ ๕๒.๙๒ ของ ๒)
๒.๒ นอกภาคเกษตรกรรม ได้แก่ (๓ ลำดับแรก)	๑๘๘,๖๕๑ (ร้อยละ ๔๗.๐๘ ของ ๒)
(๑) การขายส่งและขายปลีก	๖๖,๑๖๙ (ร้อยละ ๓๕.๐๗ ของ ๒.๒)
(๒) การผลิต	๒๓,๓๕๖ (ร้อยละ ๑๒.๓๘ ของ ๒.๒)
(๓) การก่อสร้าง	๒๑,๖๖๗ (ร้อยละ ๑๑.๔๘ ของ ๒.๒)
๓. แรงงานนอกระบบ	๓๒๙,๓๙๙
๓.๑ ในภาคเกษตรกรรม	๒๓๘,๔๔๔ (ร้อยละ ๗๒.๓๙ ของ ๓)
๓.๒ นอกภาคเกษตรกรรม ได้แก่ (๓ ลำดับแรก)	๙๐,๙๕๕ (ร้อยละ ๒๗.๖๑ ของ ๓)
(๑) การขายส่งและขายปลีก	๓๘,๔๙๒ (ร้อยละ ๔๒.๓๒ ของ ๓.๒)
(๒) โรงแรมและอาหาร	๑๗,๑๖๑ (ร้อยละ ๑๘.๘๗ ของ ๓.๒)
(๓) การก่อสร้าง	๑๑,๙๒๒ (ร้อยละ ๑๓.๑๑ ของ ๓.๒)

(ที่มา : สำนักงานแรงงานจังหวัดมหาสารคาม : พฤษภาคม ๒๕๖๗)

๑.๖.๒ จำนวนครัวเรือนผู้ตกเกณฑ์ จปฐ. (๓๘,๐๐๐)

ตารางที่ ๒.๙ จำนวนครัวเรือนผู้ตกเกณฑ์ จปฐ.

ปี	จำนวนประชากร			ครัวเรือนที่มีรายได้ต่ำกว่าเกณฑ์ จปฐ. (ครัวเรือน)	รายได้/คน/ปี (บาท)
	ชาย	หญิง	รวม		
๒๕๖๑	๓๔๙,๖๘๖	๓๖๘,๙๗๘	๗๑๘,๖๖๔	๑๓๔๘	๗๓,๑๕๓.๒๙
๒๕๖๒	๓๔๙,๖๓๔	๓๖๙,๕๑๓	๗๑๙,๑๔๗	๑๒๗๒	๗๒,๙๘๑.๔๒
๒๕๖๓	-	-	-	-	-
๒๕๖๔	๓๒๙,๔๓๒	๓๕๕,๕๐๕	๖๘๔,๙๓๗	๑,๐๙๙	๔๑,๘๓๓.๘๗
๒๕๖๕	๓๓๒,๙๒๔	๓๕๙,๖๙๖	๖๙๒,๖๒๐	๕๓๒	๗๘,๒๕๗.๓๙
๒๕๖๖	๓๑๘,๘๐๕	๓๔๘,๐๙๑	๖๖๗,๐๗๕	๓๐๙	๘๘,๔๕๒.๖๕

(ที่มา : สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดมหาสารคาม : พฤษภาคม ๒๕๖๗)

๑.๖.๓ ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว

๑) แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ได้แก่

๑.๑) บ้านหนองเขื่อนช้าง ตั้งอยู่บ้านหนองเขื่อนช้าง ตำบลท่าสองคอน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม เป็นแหล่งหัตถกรรมด้านผ้าทอพื้นเมือง

๑.๒) บ้านหม้อ ตั้งอยู่บ้านหม้อ ตำบลเขวา อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม เป็นแหล่งหัตถกรรมที่ผลิตภาชนะดินเผา

๑.๓) กลุ่มจิตรกรรมบ้านเบญจรงค์แกลลอรี่ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๓๔๗ หมู่ที่ ๒ บ้านโคกพระ ถนนถีนานนท์ ตำบลโคกพระ อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ผลิตงานหัตถกรรมเครื่องเบญจรงค์แบบดั้งเดิมและแบบประยุกต์ และงานจิตรกรรม

๑.๔) ผลิตภัณฑ์เฟอร์นิเจอร์เครื่องหวาย บ้านเลขที่ ๙๔ หมู่ ๗ บ้านวังไผ่ ถนนมหาสารคาม กมลาไสย ตำบลลาดพัฒนา อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ผลิตงานหัตถกรรมเครื่องหวายประเภทเฟอร์นิเจอร์

๑.๕) งานนมัสการพระธาตุนาคุณ อำภอนาคุณ เป็นงานประเพณีประจำปี ซึ่งจัดขึ้นในช่วงวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๓ ของทุกปี เพื่อเป็นการนมัสการองค์พระธาตุ ในงานมีขบวนแห่ประเพณี ๑๒ เดือน และการแสดงตำนานนครจำปาศรี

๑.๖) งานบุญเบิกฟ้า จัดขึ้นในวันขึ้น ๓ ค่ำ เดือน ๓ ของทุกปี ถือเป็นงานประเพณีประจำปีของชาวจังหวัดมหาสารคาม และเป็นเอกลักษณ์ของจังหวัด ซึ่งมีแนวความคิดเกี่ยวกับการฟื้นฟูการทำนา เพื่อให้คนทั่วไปตระหนักถึงความสำคัญของชาวนา ตลอดจนการบำรุงดิน อันเป็นหัวใจของการผลิตข้าว กำหนดจัดงาน ๑๐ วัน ๑๐ คืน

๑.๗) งานประเพณีบุญบั้งไฟ จัดขึ้นในเดือน ๖ ของทุกปีที่อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย

๑.๘) งานออนซอนกลองยาว เป็นประเพณีของชาวอำเภอบ้านไผ่ ซึ่งทุกหมู่บ้านมีคณะกลองยาว โดยมีการผลิตกลองยาวเสียงดีไว้สำหรับประกวดกลองยาวของชนะเลิศระดับประเทศ ซึ่งจะจัดงานหลังวันมาฆบูชาประมาณ ๑ เดือน หรือประมาณกลางเดือนมีนาคมของทุกปี

๑.๙) งานประเพณีแข่งเรือยาว ลอยกระทง ล่องเรือไฟ เป็นงานประเพณีชาวพุทธ ที่ได้ปฏิบัติสืบทอดกันมากระทั่งปัจจุบัน จะจัดขึ้นในวันออกพรรษา เพื่ออนุรักษ์ส่งเสริมประเพณีอันดีงาม สถานที่จัดงานบริเวณบึงบอน ตำบลหัวขวาง อำเภอโกสุมพิสัย

๑.๑๐) งานบุญพาข้าวลิง หรืองานบุญเลี้ยงอาหารลิง เป็นงานประจำปีของชาว อำเภอโกสุมพิสัย ยึดเอาวันที่ ๒ เดือนเมษายนของทุกปีเป็นวันจัดงาน เพื่อหารายได้สมทบเป็นกองทุนจัดซื้ออาหารไว้เลี้ยงฝูงลิงตลอดทั้งปี ซึ่งเป็นการแสดงออกในการทำบุญทำทานให้กับสัตว์

๑.๑๑) พระพุทธรมงคล ตำบลโคกพระ อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม เป็นพระพุทธรูปยืนข้างต้นโพธิ์จันโคนต้นโพธิ์ห่อหุ้มไปบางส่วน มีลักษณะเป็นพระที่ทำมาจากหินทราย ศิลปะยุคทวารวดี สูงราว ๔ เมตร พระพุทธรมงคลเป็นพระพุทธรูปสำคัญของจังหวัดมหาสารคาม

๑.๑๒) พระพุทธรมิ่งเมืองหรือที่ชาวบ้านเรียกว่า “หลวงพ่อยืน” ตั้งอยู่ที่วัดสุวรรณาวาสไม้ไกลจากพระพุทธรมงคล ด้วยเป็นพระที่มีตำนานการสร้างร่วมกันถูกสร้างขึ้นมาพร้อมๆ กันด้วย วัตถุประสงค์การสร้างเดียวกัน ลักษณะเป็นพระที่ทำมาจากศิลาแลงสูงราว ๔ เมตร กว้าง ๑ เมตร

๑.๑๓) วัดป่าวังน้ำเย็น ตำบลเก็ง อำเภอเมืองมหาสารคาม วัดแห่งนี้มีศาลาการเปรียญไม้ที่ใหญ่หิมา สร้างโดยใช้เสาไม้สักร้อย ๆ ต้น ภายในวัดยังมีเจดีย์ศรีมหาสารคาม ที่องค์เจดีย์บรรจุพระบรมสารีริกธาตุ

๒) แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ได้แก่

๒.๑) วนอุทยานโกสัมพี ตั้งอยู่ที่บ้านหัวขวาง อำเภอโกสุมพิสัย มีเนื้อที่ประมาณ ๑๕๐ ไร่ ตั้งอยู่ริมฝั่งแม่น้ำชี มีสภาพเป็นป่าเบญจพรรณ มีต้นไม้หลากหลายชนิดทำให้มีความร่มรื่น และยังมีฝูงลิงแสมขนสีทองอาศัยอยู่บนพันตัว

๒.๒) เขตห้ามล่าสัตว์ป่าดุนลำพัน ตั้งอยู่ที่ตำบลนาเชือก อำเภอนาเชือก มีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ ๓๕๐ ไร่ ภายในเป็นป่าพรุน้ำจืด หรือป่าทามผสมกับป่าบกทำให้มีความหลากหลายของพันธุ์พืชและสัตว์ป่า เป็นที่อยู่ของปูทูลกระหม่อม หรือปูแปง ซึ่งเป็นปูที่หายากและพบเพียงแห่งเดียวที่ป่าดุนลำพัน

๒.๓) หาดเจ้าสำราญ อยู่ที่บ้านวังยาว ตำบลเก็ง อำเภอเมืองมหาสารคาม เป็นหาดทรายที่มีลักษณะส่วนโค้งไปตามลำน้ำชี ระยะทางประมาณ ๘๐๐ เมตร ในฤดูแล้งน้ำในลำน้ำชีจะลดลงสามารถมองเห็นหาดทรายได้สวยงาม

๒.๔) อุทยานวังมัจฉา ตั้งอยู่ที่บ้านโขงกุดหวาย ตำบลเก็ง อำเภอเมืองมหาสารคาม มีพื้นที่เป็นเกาะล้อมรอบด้วยน้ำเป็นแหล่งปลาชุกชุม บนเกาะมีสัตว์ป่าหลายชนิดเหมาะสำหรับเป็นที่พักผ่อนและชมธรรมชาติ

๒.๕) สะพานไม้วัดป่าวังเกาะเก็ง ตั้งอยู่ที่ตำบลเก็ง อำเภอเมืองมหาสารคาม วัดป่าแห่งนี้มีดีที่สะพานไม้ ด้วยวัดป่าวังเกาะเก็งตั้งอยู่ในพื้นที่ดินที่ถูกลำน้ำชีหลงล้อมรอบจนมีสภาพเป็นเกาะ พระอาจารย์กมล (หลวงพ่อดุ้ม) จึงได้ร่วมกับชาวบ้านและนักศึกษาที่มาออกค่ายอาสาพัฒนาลงมือทำการก่อสร้างสะพานแห่งนี้ ตัวสะพานได้นำแบบมาจากสะพานมอญ และได้เพิ่มศาลาพักตรงกึ่งกลางเพื่อเป็นที่พักผ่อนหย่อนใจของผู้คน ทั้งนี้ บริเวณคูก้นน้ำใต้สะพานมีฝูงปลาชะโดยักษ์อาศัยอยู่จำนวนมาก นอกจากนี้ภายในวัดมีลักษณะเป็นป่ารกทึบมีฝูงหมูป่าเป็นจำนวนมาก

๒.๖) สะพานไม้แกดำ ตั้งอยู่ที่ตำบลแกดำ อำเภอแกดำ เป็นสะพานไม้ยาวประมาณ ๑ กิโลเมตร ทอดจากชายฝั่งหนองแกดำด้านวัดดาวดึงษ์แกดำ ไปยังหมู่บ้านหัวขัว คำว่า ขัว ภาษาอีสานแปลว่า สะพาน ชื่อหมู่บ้านที่ตั้งมานี้ น่าจะเป็นไปได้ว่า สะพาน และหมู่บ้านสร้างขึ้นมาพร้อม ๆ กันคนแก่คนเฒ่าที่รู้จักในหมู่บ้านอายุ ๘๐ กว่าปี ก็บอกว่าเกิดมาก็เห็นสะพานอยู่อย่างนี้แล้วเหมือนกัน แต่ถ้าถามถึงคนผู้สร้างสะพาน ล้วนล้มหายตายจากไปหมดแล้ว จึงประมาณอายุของสะพานได้น่าจะ ๑๐๐ ปี สร้างขึ้นมาเพื่อใช้ในการไปมาหาสู่กันระหว่างคน ๒ ฝากฝั่งหนอง

๒. ข้อมูลด้านการเกษตรที่สำคัญของจังหวัด

๒.๑ ครัวเรือนเกษตรกร

ตารางที่ ๒.๑๐ จำนวนครัวเรือนเกษตรกรของจังหวัดมหาสารคาม (เพิ่มขึ้น ๒,๒๖๘ ครัวเรือนจากปีที่ผ่านมา)

อำเภอ	จำนวนครัวเรือน	จำนวน ครัวเรือน เกษตรกร	ร้อยละจำนวน ครัวเรือนเกษตร/ ครัวเรือนทั้งหมด	จำนวนแรงงาน ภาคเกษตร (ราย)
เมืองมหาสารคาม	๖๒,๓๒๐	๒๐,๔๒๖	๓๒.๗๘	๒๗,๕๗๕
กันทรวิชัย	๓๑,๔๖๑	๑๔,๕๙๐	๔๖.๓๗	๑๙,๖๙๗
โกสุมพิสัย	๓๗,๑๑๕	๒๒,๑๓๒	๕๙.๖๓	๒๙,๘๗๘
เชียงยืน	๒๑,๒๑๑	๑๒,๑๘๒	๕๗.๔๓	๑๖,๔๔๖
นาเชือก	๒๐,๒๐๔	๑๒,๔๒๙	๖๑.๕๒	๑๖,๗๗๙
บรบือ	๓๗,๖๘๗	๒๑,๕๓๑	๕๗.๑๓	๒๙,๐๖๗
พยัคฆภูมิพิสัย	๒๗,๓๐๙	๑๗,๗๓๗	๖๔.๙๕	๒๓,๙๔๕
วาปีปทุม	๓๓,๘๙๔	๒๓,๔๐๕	๖๙.๐๕	๓๑,๕๙๗
นาคูน	๑๐,๘๖๗	๗,๙๔๒	๗๓.๐๘	๑๐,๗๒๒
แกดำ	๘,๔๖๙	๖,๒๔๒	๗๓.๗๐	๘,๔๒๗
ยางสีสุราช	๑๐,๑๖๕	๗,๒๐๓	๗๐.๘๖	๙,๗๒๔
กุฉีกรัง	๑๑,๐๐๗	๗,๓๖๗	๖๖.๙๓	๙,๙๔๕
ชื่นชม	๗,๒๑๗	๔,๗๘๓	๖๖.๒๗	๖,๔๕๗
รวม	๓๑๘,๙๒๖	๑๗๗,๙๖๙	๕๕.๘๐	๒๔๐,๒๕๘

(ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดมหาสารคาม : พฤษภาคม ๒๕๖๗)

๒.๒ การใช้ที่ดินเพื่อการเกษตร

ตารางที่ ๒.๑๑ การใช้ที่ดินเพื่อการเกษตรแยกตามรายอำเภอ จังหวัดมหาสารคาม

เมื่อเทียบกับข้อมูลปีที่ผ่านมา พบว่า พื้นที่ทำนาเพิ่มขึ้น ๓๓,๐๗๙ ไร่ และ พื้นที่ไม้ผล/ไม้ยืนต้นเพิ่มขึ้น ๒,๓๘๒ ไร่ ส่วนพื้นที่พืชไร่/พืชผัก/ไม้ดอก ลดลง ๖๐,๕๕๖ ไร่

อำเภอ	พื้นที่ทั้งหมด (ไร่)*	พื้นที่ทำการเกษตร								รวมพื้นที่ทำการเกษตร	
		ที่นา		ไม้ผล/ไม้ยืนต้น		พืชไร่/พืชผัก/ไม้ดอก		เกษตรอื่นๆ			
		จำนวน (ไร่)	ร้อยละพื้นที่เกษตร	จำนวน (ไร่)	ร้อยละพื้นที่เกษตร	จำนวน (ไร่)	ร้อยละพื้นที่เกษตร	จำนวน (ไร่)	ร้อยละพื้นที่เกษตร	จำนวน (ไร่)	ร้อยละพื้นที่ทั้งหมด
เมืองฯ	๓๕๗,๖๙๔	๑๙๒,๘๘๕	๕๓.๙	๗๘๕.๘	๐.๒๒	๑๐,๘๘๖.๐	๓.๐	๙๑,๑๘๘.๗	๒๕.๕	๒๙๕,๗๕๕.๐	๘๒.๗
แกดำ	๑๐๙,๕๙๗	๗๒,๖๙๔	๖๖.๓	๔๙๗.๐	๐.๔๕	๒,๓๐๑.๐	๒.๑	๔,๐๖๖.๙	๓.๗	๗๙,๕๙๙.๐	๗๒.๕
โกสุมพิสัย	๔๙๓,๔๒๘	๒๕๖,๑๐๘	๕๑.๙	๖,๖๑๗.๓	๑.๓๔	๙๙,๐๖๕.๐	๒๐.๑	๗๘,๐๑๘.๘	๑๕.๘	๔๓๙,๘๐๙.๑	๘๙.๑
กันทรวิชัย	๒๕๗,๐๑๑	๑๖๗,๘๐๒	๖๕.๓	๒,๑๓๙.๕	๐.๘๓	๑,๗๐๖.๓	๐.๗	๒๖,๐๙๔.๙	๑๐.๒	๑๙๗,๗๔๒.๔	๗๖.๙
เข็ยยืน	๑๙๙,๕๓๗	๑๒๓,๕๓๓	๖๑.๙	๑,๘๖๙.๐	๐.๙๔	๑๔,๕๕๔.๘	๗.๓	๑๓,๕๕๙.๑	๖.๘	๑๕๓,๕๕๕.๖	๗๖.๙
บรบือ	๔๔๐,๒๓๒	๒๖๙,๐๘๗	๖๑.๑	๕,๒๙๕.๕	๑.๒๐	๔๖,๐๐๑.๐	๑๐.๔	๔๑,๗๒๙.๓	๙.๕	๓๖๒,๑๑๘.๗	๘๒.๓
นาเชือก	๒๙๒,๙๓๗	๑๕๘,๘๖๘	๕๔.๒	๑,๔๐๐.๓	๐.๔๘	๑๒,๒๒๘.๘	๔.๒	๓๘,๑๐๘.๒	๑๓.๐	๒๑๐,๖๐๕.๒	๗๑.๙
พยัคฆภูมิพิสัย	๓๘๘,๕๕๘	๒๘๒,๗๗๖	๗๓.๕	๓๔๐.๐	๐.๐๙	๔,๓๐๗.๐	๑.๑	๑๐,๒๗๓.๘	๒.๗	๒๙๗,๖๙๗.๒	๗๖.๔
วาปีปทุม	๔๐๑,๙๘๐	๒๘๕,๔๐๑	๗๑.๐	๓,๙๗๗.๐	๐.๙๙	๙,๔๓๕.๐	๒.๓	๒๒,๘๐๔.๒	๕.๗	๓๒๑,๖๑๗.๔	๘๐.๐
นาคน	๑๕๖,๕๗๖	๑๑๘,๙๖๖	๗๖.๐	๒,๖๑๐.๐	๑.๖๗	๘,๔๑๘.๓	๕.๔	๑,๙๙๔.๐	๑.๓	๑๓๑,๙๘๘.๕	๘๔.๓
ยางสีสุราช	๑๓๘,๐๗๑	๙๒,๘๖๒	๖๗.๓	๔๘๘.๕	๐.๓๕	๓,๐๗๖.๐	๒.๒	๓๒,๔๐๔.๘	๒๓.๕	๑๒๘,๘๓๑.๐	๙๓.๓
กุฉีกรัง	๒๐๕,๖๒๘	๑๐๑,๕๒๙	๔๙.๓	๖๒๗.๖	๐.๓๑	๒๘,๗๐๕.๓	๑๔.๐	๑๑,๐๘๒.๓	๕.๔	๑๔๑,๘๔๔.๐	๖๙.๐
ชื่นชม	๘๑,๙๒๓	๓๖,๘๐๘	๔๕.๙	๖๒๘.๕	๐.๗๗	๒๒,๗๙๙.๐	๒๗.๘	๙,๘๐๐.๐	๑๒.๐	๗๐,๐๓๕.๕	๘๕.๕
รวม	๓,๕๑๙,๒๐๒	๒,๑๕๙,๒๕๙	๖๑.๔	๒๗,๒๗๔.๘	๐.๗๘	๒๖๓,๔๘๓.๓	๗.๕	๓๘๑,๐๕๕	๑๐.๘	๒,๘๓๑,๐๗๒	๘๐.๔

หมายเหตุ* พื้นที่ทั้งหมดจากรูปแปลงระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์(GIS)

(ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดมหาสารคาม : พฤษภาคม ๒๕๖๗)

ตารางที่ ๒.๑๒ ระดับความเหมาะสมของพื้นที่จังหวัดมหาสารคาม (พื้นที่ปลูกจริง)

ระดับความเหมาะสม/ชนิดพืช	S๑ (ไร่)	S๒ (ไร่)	S๑ + S๒ (ไร่)	S๓ (ไร่)	N (ไร่)	N + S๓ (ไร่)	รวม
ข้าว	๑๕๙,๗๕๖.๖๕	๘๔๔,๙๕๘.๘๐	๑,๐๐๔,๗๑๕.๔๕	๖๐๔,๐๕๓.๓๐	๔๖๐,๒๓๔.๓๕	๑,๐๖๔,๒๘๗.๖๕	๒,๐๖๘,๐๐๓.๑๑
มันสำปะหลัง	๒,๗๙๙.๕๔	๒๕๒,๘๕๖.๔๒	๒๕๕,๖๕๕.๙๖	๑๙๖.๔๙	๖๓,๘๙๓.๒๓	๖๔,๐๘๙.๗๒	๓๑๙,๗๐๕.๖๘
อ้อย	๓๑๕.๘๙	๒๒๔,๖๕๙.๑๑	๒๒๔,๙๗๕.๐๐	๐	๑,๐๒๗.๖๗	๑,๐๒๗.๖๗	๒๒๖,๐๐๒.๖๗
ยางพารา	๒๙๓.๙๓	๙,๐๗๕.๑๗	๙,๓๖๙.๑๐	๖๒๑.๐๕	๐.๐๐	๖๒๑.๐๕	๙,๙๙๐.๐๐

(ที่มา : สถานีพัฒนาที่ดินมหาสารคาม : พฤษภาคม ๒๕๖๗)

ตารางที่ ๒.๑๓ ข้อมูลพื้นที่ สปก. จังหวัดมหาสารคาม

อำเภอ	จำนวนพื้นที่ สปก. (ไร่)	จำนวนเกษตรกร (ราย)
๑. เมืองมหาสารคาม	๓๐,๐๕๕	๓,๑๐๔
๒. แกดดำ	-	-
๓. โกสุมพิสัย	๖๗,๒๔๕	๕,๗๒๒
๔. กันทรวิชัย	๖,๔๙๔	๑,๒๑๖
๕. เขียงยืน	๒,๓๑๐	๓๒๘
๖. บรบือ	๓๙,๘๐๔	๓,๕๖๑
๗. นาเชือก	๒๕,๕๒๕	๒,๔๘๔
๘. พยัคฆภูมิพิสัย	-	-
๙. วาปีปทุม	๒,๕๘๓	๒๔๗
๑๐. นาหว้า	๘,๓๕๘	๗๔๒
๑๑. ยางสีสุราช	๖๗๔	๑๐๘
๑๒. กุดรัง	๔๓,๖๓๙	๓,๑๙๔
๑๓. ชื่นชม	๒,๔๓๙	๔๔๙
รวม	๒๒๙,๑๒๖	๒๑,๐๕๕

(ที่มา : สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดมหาสารคาม : พฤษภาคม ๒๕๖๗)

ตารางที่ ๒.๑๔ ข้อมูลพื้นที่ปลูกยางพาราจังหวัดมหาสารคาม

อำเภอ	จำนวนพื้นที่ปลูก (ไร่)	จำนวนเกษตรกร (ราย)
๑. เมืองมหาสารคาม	๔๓๐.๑๓	๕๙
๒. แกดดำ	๑๑๑.๓๕	๑๗
๓. โกสุมพิสัย	๘๕๑.๐๐	๗๘
๔. กันทรวิชัย	๗๗๙.๘๔	๑๒๕
๕. เขียงยืน	๑,๔๐๘.๖๘	๑๓๗
๖. บรบือ	๕๙๖.๗๓	๖๔
๗. นาเชือก	๕๙๘.๗๐	๕๗
๘. พยัคฆภูมิพิสัย	๒๖๖.๕๖	๒๗
๙. วาปีปทุม	๑,๙๕๑.๘๖	๒๖๐
๑๐. นาหว้า	๑,๐๒๕.๓๙	๑๒๙
๑๑. ยางสีสุราช	๔๗๒.๙๒	๕๒
๑๒. กุดรัง	๒๖๑.๒๘	๒๐
๑๓. ชื่นชม	๔๖๑.๓๖	๔๔
รวม	๙,๒๑๖	๑,๐๖๙

(ที่มา : การยางแห่งประเทศไทยจังหวัดร้อยเอ็ด : พฤษภาคม ๒๕๖๗)

ตารางที่ ๒.๑๕ ข้อมูลการปลูกหม่อนเลี้ยงไหมจังหวัดมหาสารคาม

อำเภอ	จำนวนพื้นที่ปลูก (ไร่)	จำนวนเกษตรกร (ราย)
๑. เมืองมหาสารคาม	๓๒	๖๔
๒. แกดดำ	๑๕	๓๐
๓. โกสุมพิสัย	๓๓.๕	๖๗
๔. กันทรวิชัย	๑๓	๒๖
๕. เขียงยืน	๒๙.๕	๕๙
๖. บรบือ	๒๕.๖	๕๑๒
๗. นาเชือก	๓๑๕	๖๓๐
๘. พยัคฆภูมิพิสัย	๕๒๗.๕	๑,๐๕๕
๙. วาปีปทุม	๔๓๐.๕	๘๖๑
๑๐. นาหว้า	๒๕๕.๕	๕๑๑
๑๑. ยางสีสุราช	๒๔๘.๕	๔๙๗
๑๒. กุฉินารายณ์	๑๖๙.๕	๓๓๙
๑๓. ชื่นชม	๑๘	๓๖
รวม	๒,๓๔๓.๕	๔,๖๘๗

(ที่มา : ศูนย์หม่อนไหมมหาสารคาม : พฤษภาคม ๒๕๖๗)

๒.๓ แหล่งน้ำเพื่อการเกษตร

๒.๓.๑ แหล่งนํ้านอกเขตชลประทาน (บ่อจี้ว ขนาด ๑,๒๖๐ ลูกบาศก์เมตร)

ตารางที่ ๒.๑๖ ข้อมูลจำนวนบ่อนํ้านอกเขตชลประทาน (บ่อจี้ว)

อำเภอ	จำนวนบ่อนํ้า		
	พ.ศ. ๒๕๔๘ - ๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗	รวม
๑. เมืองมหาสารคาม	๒,๙๔๓	๒๔๑	๓,๑๘๔
๒. แกดดำ	๑,๗๔๐	๑๐๐	๑,๘๔๐
๓. โกสุมพิสัย	๓,๐๗๔	๒๗๗	๓,๓๕๑
๔. กันทรวิชัย	๒,๑๒๒	๑๘๙	๒,๓๑๑
๕. เขียงยืน	๑,๗๔๘	๑๗๑	๑,๙๑๙
๖. บรบือ	๔,๔๘๙	๓๗๓	๔,๘๖๒
๗. นาเชือก	๓,๒๕๙	๒๔๒	๓,๕๐๑
๘. พยัคฆภูมิพิสัย	๓,๓๘๔	๒๘๕	๓,๖๖๙

อำเภอ	จำนวนบ่อน้ำ		
	พ.ศ. ๒๕๔๘ - ๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗	รวม
๙. วาปีปทุม	๓,๖๗๙	๑๙๘	๓,๘๗๗
๑๐. นาคนู	๒,๘๕๓	๑๒๘	๒,๙๘๑
๑๑. ยางสีสุราช	๒,๒๔๓	๑๖๐	๒,๔๐๓
๑๒. กุดรัง	๑,๗๕๕	๙๕	๑,๘๕๐
๑๓. ชื่นชม	๑,๑๓๐	๘๑	๑,๒๑๑
รวม	๓๔,๔๑๙	๒,๕๔๐	๓๖,๙๕๙

(ที่มา : สถานีพัฒนาที่ดินมหาสารคาม : พฤษภาคม ๒๕๖๗)

๒.๓.๒ พื้นที่ชลประทานและระบบชลประทาน

ตารางที่ ๒.๑๗ ข้อมูลอ่างเก็บน้ำขนาดกลาง จำนวน..๑๗..แห่ง

ชื่ออ่างเก็บน้ำ	ตำบล	อำเภอ	พื้นที่รับน้ำ (ตร.ม.)	ความจุ (ล้าน ลบ.ม.)	พื้นที่ ชลประทาน (ไร่)
๑. ห้วยคะคาง	โคกก่อ	เมืองมหาสารคาม	๒๐๘.๐	๔.๑๒๖	๔,๑๘๖
๒. แก่งเลิงจาน	แก่งเลิงจาน	เมืองมหาสารคาม	๘๐.๐	๘.๐๒๔	๓,๐๐๐
๓. หนองกระพุ่ม	เขวา	เมืองมหาสารคาม	๓๘.๐	๒.๖๓๖	๒,๔๐๙
๔. ห้วยขอนแก่น	วังยาว	โกสุมพิสัย	๗๘.๑	๘.๖๕๙	๗,๓๖๖
๕. หนองบัว	โคกพระ	กันทรวิชัย	๒๖.๐	๓.๕๘๐	๑,๙๒๙
๖. หนองแกดำ	แกดำ	แกดำ	๔๓.๕	๑.๖๒๕	๑,๗๐๐
๗. ห้วยจอกขวาง	หนองแสง	วาปีปทุม	๑๔๑.๐	๓.๐๓๖	๑,๐๑๓
๘. หนองไฮ	ประชาพัฒนา	วาปีปทุม	๗.๘	๒.๒๔๔	๑,๑๔๗
๙. ฮองซองแมว	จัวบา	วาปีปทุม	๓.๐	๐.๕๖๔	อุบิโกค-ปริโกค
๑๐. ห้วยค้อ	เขวาไร่	นาเชือก	๒๐๘.๐	๓๑.๓๓๘	๑๘,๕๑๐
๑๑. ห้วยประดู่	บ่อใหญ่	บรบือ	๑๖.๘	๒.๘๐๔	๒,๗๒๐
๑๒. ร่องหัวช้าง	หนองโก	บรบือ	๒๕.๐	๑.๒๙๐	๑,๔๖๐
๑๓. เอกสัตย์สุนทร	หนองสิม	บรบือ	๘.๒	๐.๘๗๐	๑,๕๐๐
๑๔. ห้วยเชียงคำ	โนนราษี	บรบือ	๒๑.๘	๕.๐๖๖	๓,๒๐๐
๑๕. หนองคูขาด	หนองคูขาด	บรบือ	๒.๒๔	๐.๓๖๘	๓๘๐
๑๖. หนองบ่อ	บรบือ	บรบือ	๒๐.๕	๓.๕๘๔	๒,๐๐๐
๑๗. หนองเทวราช	เขียงยี่น	เขียงยี่น	๖.๐	๑.๖๐๖	๖๐๐
รวม			๙๓๓.๙	๘๑.๔๒๐	๕๓,๑๒๐

(ที่มา : โครงการชลประทานมหาสารคาม : พฤษภาคม ๒๕๖๗)

ตารางที่ ๒.๑๘ ข้อมูลสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า แยกรายอำเภอ จำนวน...๙๙...แห่ง

อำเภอ	จำนวนแห่ง	พื้นที่ รับประโยชน์ (ไร่)
๑. เมืองมหาสารคาม	๓๖	๖๒,๔๒๘
๒. โกสุมพิสัย	๒๗	๔๒,๖๕๗
๓. กันทรวิชัย	๒๗	๕๓,๒๖๐
๔. ชื่นชม	๕	๖,๗๐๐
๕. วาปีปทุม	๑	๓,๑๔๘
๖. เขียงยืน	๓	๗,๐๐๐
รวม	๙๙	๑๗๕,๑๙๓

(ที่มา : โครงการชลประทานมหาสารคาม : พฤษภาคม ๒๕๖๓)

ตารางที่ ๒.๑๙ ข้อมูลพื้นที่ชลประทานของโครงการคาบเกี่ยวจังหวัดมหาสารคาม

ชื่อโครงการ	ตำบล	อำเภอ	พื้นที่ ชลประทาน (ไร่)
๑. โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาหนองหวาย		รวม	๑๒๓,๒๕๖
		โกสุมพิสัย	๘๗,๔๔๗
		เขียงยืน	๓๕,๘๐๙
๒. โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาชีกกลาง - เขื่อนมหาสารคาม - เขื่อนวังยาง		รวม	๑๑,๕๘๐
		เขียงขวัญ	๘,๖๐๐
		เขียงขวัญ	๒,๙๘๐
๓. โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาเสียวใหญ่		รวม	๓๓,๕๕๓
	บรป่า	มหาสารคาม	๓๓,๕๕๓
๔. โครงการชลประทานร้อยเอ็ด (บางส่วน) - อ่างเก็บน้ำห้วยแอง - อ่างเก็บน้ำห้วยแล้ง		รวม	๖,๘๑๔
		เมืองร้อยเอ็ด	๔,๕๙๔
			๒,๒๒๐
๕. โครงการชลประทานมหาสารคาม		รวม	๕๑,๑๒๐
	เมืองมหาสารคาม	มหาสารคาม	๕๑,๑๒๐
รวมทั้งหมด			๒๒๖,๓๒๓

(ที่มา : โครงการชลประทานมหาสารคาม : พฤษภาคม ๒๕๖๓)

ตารางที่ ๒.๒๐ ข้อมูลพื้นที่ชลประทานของโครงการคาบเกี่ยวจังหวัดมหาสารคาม

ชื่อโครงการ	อำเภอ	พื้นที่ชลประทาน (ไร่)
๑. พื้นที่ป้องกันและบรรเทาอุทกภัยบ้านตูม-ตัว	เมืองมหาสารคาม	๓๗,๐๐๐

(ที่มา : โครงการชลประทานมหาสารคาม : พฤษภาคม ๒๕๖๗)

๒.๔ ข้อมูลสินค้าเกษตรที่สำคัญของจังหวัด

๒.๔.๑ ด้านการปลูกพืชเศรษฐกิจของจังหวัด

ตารางที่ ๒.๒๑ ด้านการปลูกพืชเศรษฐกิจของจังหวัด ปีการผลิต ๒๕๖๖/๒๕๖๗

ชนิดพืช	จำนวน เกษตรกร (ครัวเรือน)	เนื้อที่เพาะปลูก (ไร่)	เนื้อที่เก็บเกี่ยว เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิตที่เก็บ เกี่ยวได้ (กิโลกรัม)	ผลผลิตเฉลี่ย/ เนื้อที่เก็บเกี่ยว (กิโลกรัม)	ราคาเกษตรกร ขายได้เฉลี่ย (บาท/กิโลกรัม)
๑.ข้าวนาปี	๑๗๐,๕๓๕	๒,๑๙๖,๔๘๔.๓๑	๒,๑๗๓,๔๕๘.๐๖	๗๘๖,๗๙๑,๘๑๘	๓๖๒.๐๐	๑๑.๓๖
๒.ข้าวนาปี (หอมมะลิ)	๙๓,๗๙๔	๑,๒๗๓,๖๐๒.๓๑	๑,๒๖๑,๖๗๒.๕๖	๔๖๓,๐๓๓,๘๓๐	๓๖๗.๐๐	๑๑.๖๒
๔.ข้าวนาปี (เหนียว)	๗๖,๗๔๑	๙๒๒,๘๘๒	๙๑๑,๗๘๕.๕๐	๔๔๘,๕๙๘,๔๖๖	๔๙๒.๐๐	๑๑.๐๓
๕.ข้าวนาปรัง (ปี๖๖/๖๗)	๑๙,๔๐๐	๑๘๙,๕๑๙	๑๘๓,๒๓๖.๗๕	๑๔๕,๙๖๓,๕๒๓	๗๙๖.๕๘	๙.๔๖
๖.มันสำปะหลัง (ปี๖๖/๖๗)	๑๖,๗๐๒	๑๔๑,๗๘๖	๑๔๑,๗๘๕.๖๙	๔๖๙,๙๖๕,๖๘๔	๓,๓๑๔.๖๒	๓.๔๖
๗. อ้อยโรงงาน*		๑๓๒,๒๗๕	๑๑๒,๕๐๙	๑,๐๖๘,๘๓๓.๐๐	๙,๕๐๐.๐๐	๑.๑๙

หมายเหตุ : ข้อมูลดังกล่าวเป็นเพียงข้อมูลประมาณการยังไม่ใช่ข้อมูลเอกภาพที่ได้รับการรับรอง
(ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดมหาสารคาม : พฤษภาคม ๒๕๖๗)

๒.๔.๒ ด้านการปศุสัตว์ของจังหวัด

ตารางที่ ๒.๒๒ ด้านการปศุสัตว์ของจังหวัด ปี ๒๕๖๗

ชนิดสัตว์	จำนวน เกษตรกร (ราย)	จำนวนสัตว์ (ตัว)	ข้อมูลผลผลิต		ราคาเฉลี่ย (บาท/หน่วย)	มูลค่าผลผลิต (บาท)
			จำนวน	หน่วยนับ		
๑. โคเนื้อ	๖๔,๗๙๓	๓๕๗,๖๙๖	๒๑,๐๐๐	ตัว	๘๔/กก.	๑,๗๖๔,๐๐๐
๒. โคนม	๒๑๖	๗,๑๑๑				
๓. กระบือ	๑๔,๑๑๗	๗๐,๘๖๕	๓๐,๔๐๐	ตัว	๘๙/กก.	๒,๗๐๕,๖๐๐
๔. สุกร	๒,๘๕๑	๑๓๖,๔๑๙			๗๗/กก.	
๕. ไก่พื้นเมือง	๗๕,๙๑๔	๓,๕๑๓,๐๐๐			๘๓/กก.	
๖. ไก่เนื้อ	๑,๓๑๑	๗๑๓,๕๘๘			๕๕/กก.	

ชนิดสัตว์	จำนวนเกษตรกร (ราย)	จำนวนสัตว์ (ตัว)	ข้อมูลผลผลิต		ราคาเฉลี่ย (บาท/หน่วย)	มูลค่าผลผลิต (บาท)
			จำนวน	หน่วยนับ		
๗. ไก่ไข่	๔,๐๔๐	๔๕๑,๐๙๕				
๘. ไก่ลูกผสม	๒๑๒	๕๕,๑๓๔				
๙. เป็ดไข่	๒,๔๘๖	๑๓๒,๗๕๑				
๑๐. เป็ดเทศ	๙,๓๔๓	๑๙๐,๗๔๔			๘๔/กก.	
๑๑. เป็ดเนื้อ	๒,๙๖๔	๖๗,๑๔๓				
๑๒. แพะ	๔๐๐	๙,๑๗๔			๙๑/กก.	
๑๓. แกะ	๒๔	๕๓๕			๙๐/กก.	

(ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดมหาสารคาม : พฤษภาคม ๒๕๖๗)

๒.๔.๓ ด้านการประมงของจังหวัด ปี ๒๕๖๖/๒๕๖๗

ตารางที่ ๒.๒๓ : ปริมาณผลผลิตและมูลค่าสัตว์น้ำจืดชนิดหลักที่เกษตรกรเลี้ยง ปี พ.ศ. ๒๕๖๖/๒๕๖๗

ชนิดสัตว์	จำนวนเกษตรกร (ราย)	ข้อมูลผลผลิต (ต่อปี)		ราคาเฉลี่ย (บาท/หน่วย)	มูลค่าผลผลิต (บาท)
		จำนวน	หน่วยนับ		
๑. ปลานิล	๑๒,๓๑๖	๓,๔๙๑	ตัน	๖๑.๑๔	๒๑๓,๔๐๘,๓๓๐
๒. ปลาดุก	๕,๔๙๘	๑,๖๘๐	ตัน	๖๗.๕๔	๑๑๓,๔๖๗,๒๐๐
๓. ปลาดุกเพียน	๙,๓๕๑	๑,๑๘๙	ตัน	๕๔.๒๖	๖๔,๕๓๒,๕๐๓
๔. กบ	๑๖๑	๑๔๒	ตัน	๙๙.๓๘	๑๔,๑๐๖,๙๙๑

(ที่มา : สำนักงานประมงจังหวัดมหาสารคาม : พฤษภาคม ๒๕๖๗)

๒.๔.๔ ข้อมูลสินค้าเกษตรที่ได้รับรองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI)

ตารางที่ ๒.๒๔ ข้อมูลสินค้าเกษตรที่ได้รับรองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI)

ชนิดสินค้า	หน่วยนับ	จำนวนปริมาณผลผลิต (ตัน)
ด้านพืช		
- ข้าวหอมมะลิทุ่งกุลาร้องไห้ อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย	๑๙๓,๘๙๐ ไร่	๗๐,๗๗๐
- มันแกวบรือ	๔,๙๗๑ ไร่	๑๕,๑๒๐
ด้านสัตว์		
-	-	-
ด้านประมง		
-	-	-

(ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดมหาสารคาม , ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรมหาสารคาม : พฤษภาคม ๒๕๖๗)

๒.๔.๕ ข้อมูลมาตรฐานสินค้าเกษตร

ตารางที่ ๒.๒๕ ข้อมูลมาตรฐานสินค้าเกษตรข้าว

มาตรฐาน/ชนิดสินค้า	หน่วยนับ (ราย /ไร่)	จำนวนปริมาณ ผลผลิต (ตัน)
GAP	เกษตรกร ๑,๕๔๖ ราย พื้นที่ ๑๕,๔๕๖ ไร่	๕,๓๕๐
แปลงใหม่	เกษตรกร ๗๓ ราย พื้นที่ ๗๒๒ ไร่	๒๕๐
แปลงต่ออายุ	เกษตรกร ๑,๔๗๓ ราย พื้นที่ ๑๔,๗๓๔ ไร่	๕,๑๐๐
อินทรีย์	เกษตรกร ๑,๐๙๐ ราย พื้นที่ ๙,๙๐๐ ไร่	๒,๗๐๔
กลุ่มที่ได้การรับรองระยะปรับเปลี่ยน (T๒)	เกษตรกร ๓๕๔ ราย พื้นที่ ๒,๙๓๕ ไร่	๗๐๑
๑.กลุ่มผู้ผลิตข้าวเกษตรอินทรีย์บ้านเมืองเตา	เกษตรกร ๑๘ ราย พื้นที่ ๒๕๗ ไร่	๖๐
๒.กลุ่มข้าวอินทรีย์ดงสมัด	เกษตรกร ๒๙ ราย พื้นที่ ๓๒๑ ไร่	๘๐
๓.กลุ่มผู้ผลิตข้าวอินทรีย์บ้านโนน หมู่ที่ ๔	เกษตรกร ๖๐ ราย พื้นที่ ๖๑๔ ไร่	๑๕๐
๔.กลุ่มเกษตรอินทรีย์บ้านวังปทุม	เกษตรกร ๒๒ ราย พื้นที่ ๑๑๐ ไร่	๒๗
๕.กลุ่มข้าวอินทรีย์บ้านสระแก้ว ม.๙	เกษตรกร ๑๘ ราย พื้นที่ ๑๒๑ ไร่	๓๐
๖.กลุ่มผลิตข้าวอินทรีย์บ้านเสือโก้ก	เกษตรกร ๓๖ ราย พื้นที่ ๔๓๒ ไร่	๑๐๐
๗.กลุ่มหนองหว้า ม.๙ ต.จัวบา	เกษตรกร ๓๗ ราย พื้นที่ ๒๑๗ ไร่	๕๔
๘.วิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตเห็ดถั่งเช่า	เกษตรกร ๑๔ ราย พื้นที่ ๑๙๖ ไร่	๔๕
๙.กลุ่มผู้ผลิตข้าวอินทรีย์บ้านของแมว	เกษตรกร ๑๐๐ ราย พื้นที่ ๕๒๐ ไร่	๑๒๐
๑๐.กลุ่มข้าวอินทรีย์บ้านภูดินเหนือ หมู่ ๑๑	เกษตรกร ๒๐ ราย พื้นที่ ๑๔๗ ไร่	๓๕
กลุ่มที่ได้การรับรองระบบอินทรีย์ (T๓)	เกษตรกร ๗๖๓ ราย พื้นที่ ๖,๙๖๕ ไร่	๒,๐๐๓
๑.วิสาหกิจชุมชนศูนย์เรียนรู้ผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงหนองน้ำใส	เกษตรกร ๕๐ ราย พื้นที่ ๔๔๕ ไร่	๑๑๐
๒.วิสาหกิจชุมชนข้าวพันธุ์ดีตำบลดงบัง	เกษตรกร ๑๗ ราย พื้นที่ ๑๖๑ ไร่	๔๐
๓.กลุ่มข้าวอินทรีย์ยางสีสุราช	เกษตรกร ๑๕ ราย พื้นที่ ๒๐๙ ไร่	๕๐
๔.กลุ่มข้าวอินทรีย์บ้านอีโต้หนองหว้า	เกษตรกร ๑๔ ราย พื้นที่ ๑๒๘ ไร่	๓๒
๕.กลุ่มเกษตรอินทรีย์บ้านโนนงาม	เกษตรกร ๒๗ ราย พื้นที่ ๑๖๗ ไร่	๔๐
๖.กลุ่มผู้ผลิตข้าวอินทรีย์บ้านหนองฮี	เกษตรกร ๒๘ ราย พื้นที่ ๓๑๑ ไร่	๗๗
๗.รวมพลังปลูกข้าวอินทรีย์ ตำบลเวียงสะอาด	เกษตรกร ๒๗ ราย พื้นที่ ๑๙๔ ไร่	๔๘
๘.กลุ่มข้าวอินทรีย์ชุมชนลำปลับปลา	เกษตรกร ๑๐ ราย พื้นที่ ๘๕ ไร่	๒๑
๙.กลุ่มผู้ผลิตข้าวอินทรีย์บ้านแก่น้อย	เกษตรกร ๒๓ ราย พื้นที่ ๓๔๗ ไร่	๘๕
๑๐.ศูนย์ข้าวอินทรีย์บ้านดงเค็ง ม.๑๑	เกษตรกร ๗๒ ราย พื้นที่ ๕๗๙ ไร่	๑๔๐
๑๑.กลุ่มข้าวอินทรีย์บ้านหนองห้าง	เกษตรกร ๑๐ ราย พื้นที่ ๑,๑๐๒ ไร่	๒๗๐
๑๒.ศูนย์ข้าวอินทรีย์ชุมชนหนองเม็ก	เกษตรกร ๖๕ ราย พื้นที่ ๖๒๗ ไร่	๑๕๐
๑๓.กลุ่มเกษตรอินทรีย์บ้านโนน หมู่ ๓	เกษตรกร ๑๙ ราย พื้นที่ ๑๕๓ ไร่	๓๘

มาตรฐาน/ชนิดสินค้า	หน่วยนับ (ราย /ไร่)	จำนวนปริมาณ ผลผลิต (ตัน)
๑๔.ผลิตข้าวอินทรีย์บ้านสนาม	เกษตรกร ๒๓ ราย พื้นที่ ๒๐๖ ไร่	๕๐
๑๕.กลุ่มผู้ปลูกข้าวอินทรีย์บ้านศาลา	เกษตรกร ๖๘ ราย พื้นที่ ๓๕๖ ไร่	๘๕
๑๖.กลุ่มผลิตข้าวอินทรีย์บ้านสันติภาพพัฒนา ม.๑๙	เกษตรกร ๒๐ ราย พื้นที่ ๒๔๔ ไร่	๖๐
๑๗.วิสาหกิจชุมชนโคกผักกูด-โป่งแดง	เกษตรกร ๑๖ ราย พื้นที่ ๑๔๘ ไร่	๓๕
๑๘.ข้าวอินทรีย์รวมใจโคกก่อบัวค้อ	เกษตรกร ๔๗ ราย พื้นที่ ๕๔๕ ไร่	๑๓๖
๑๙.วิสาหกิจชุมชนปลูกข้าวปลอดภัยสารพิษบ้านหนองหิน	เกษตรกร ๒๖ ราย พื้นที่ ๒๔๘ ไร่	๖๒
๒๐.กลุ่มปลูกข้าวอินทรีย์บ้านหนองหิน ๓	เกษตรกร ๒๔ ราย พื้นที่ ๒๗๑ ไร่	๖๗
๒๑.กลุ่มข้าวอินทรีย์ถ้ำน้ำไร่ กลุ่ม ๒	เกษตรกร ๓๑ ราย พื้นที่ ๓๓๖ ไร่	๘๔
๒๒.กลุ่มเกษตรปลูกข้าวอินทรีย์บ้านโคกก่อ หมู่ ๑๒ กลุ่มที่ ๓	เกษตรกร ๑๑ ราย พื้นที่ ๑๐๓ ไร่	๒๕
๒๓.วิสาหกิจชุมชนศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชนบ้านหนองคู	เกษตรกร ๑๕ ราย พื้นที่ ๑๒๐ ไร่	๓๐
๒๔.วิสาหกิจชุมชนเกษตรอินทรีย์หนองคู - ศรีวิสัย	เกษตรกร ๒๐ ราย พื้นที่ ๑๒๗ ไร่	๓๑
๒๕.วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้ปลูกข้าวบ้านหนองโน ตำบลวังยาว	เกษตรกร ๒๙ ราย พื้นที่ ๓๑๘ ไร่	๗๙
๒๖.วิสาหกิจชุมชนต้นแบบเกษตรอินทรีย์ยุคดิจิทัลตำบลนาข่า	เกษตรกร ๑๒ ราย พื้นที่ ๑๓๗ ไร่	๓๔
๒๗.วิสาหกิจชุมชนผู้ปลูกข้าวบ้านหนองยาง	เกษตรกร ๒๗ ราย พื้นที่ ๒๘๗ ไร่	๗๑
๒๘.กลุ่มข้าวอินทรีย์ยางสีสุราช ๓	เกษตรกร ๕ ราย พื้นที่ ๔๒ ไร่	๑๐
๒๙.วิสาหกิจชุมชนบ้านโนนม่วง	เกษตรกร ๑๑ ราย พื้นที่ ๑๗๒ ไร่	๔๓

(ที่มา : ศูนย์วิจัยข้าวขอนแก่น : พฤษภาคม ๒๕๖๗)

ตารางที่ ๒.๒๖ ข้อมูลมาตรฐานสินค้าเกษตรพืช

มาตรฐาน/ชนิดสินค้าผ่านการรับรองฯ	หน่วยนับ (ไร่/แปลง)	จำนวนพื้นที่ (ไร่)
GAP	๑,๑๐๖	๒,๗๘๙.๔๒
๑.ตระกูลกะหล่ำ	๑๐๗	๖๑.๓๗
๒.กล้วย	๑๖๐	๑๓๐
๓.ตระกูลสมุนไพรร	๑๗๘	๙๑.๓๒
๔.พริก	๔๖	๑๔.๑๓
๕.มะม่วง	๗๘	๓๑๔.๕
๖.ข้าวโพด	๖๗	๑๐๘.๒
๗.ตระกูลแตง	๖๔	๔๑๖.๖๓
๘.ตระกูลมะเขือ	๓๙	๑๗.๕๖๗

มาตรฐาน/ชนิดสินค้าผ่านการรับรองฯ	หน่วยนับ (ไร่/แปลง)	จำนวนพื้นที่ (ไร่)
๙.มันสำปะหลัง	๑๒๐	๑๑๗๗.๕
๑๐.ตระกูลถั่ว	๖๓	๕๖.๖๒๕
อื่นๆ ๓๙ ชนิด	๑๘๔	๕๑๑.๕๘
อินทรี	๗๕	๗๔.๕๓
๑.พืชผสมผสาน	๔๓	๕๗.๐๓
๒.สมุนไพร	๑๔	๙.๗๕
๓.ไม้ผล	๙	๒.๕
๔.พืชผัก	๘	๓.๗๕
๕.พืชไร่	๑	๑.๕
โรงคัดบรรจุผลิตผล/การแปรรูปผลิตภัณฑ์พืชอินทรีย์	๑ แห่ง	
๑. โรงงานแปรรูปอ้อยอินทรีย์ โรงงานน้ำตาลวังขนาย	๑ แห่ง	อ.โกสุมพิสัย

(ที่มา : ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรมหาสารคาม : พฤษภาคม ๒๕๖๗)

ตารางที่ ๒.๒๗ ข้อมูลมาตรฐานสินค้าเกษตรประมง

มาตรฐาน/ชนิดสินค้า	หน่วยนับ (ไร่/แปลง/ราย/ตัว)	จำนวนปริมาณผลผลิต
GAP		
๑.ปูนา	๐.๐๕ ไร่	๑๐๐ กก./ปี
๒. กบ	๐.๐๕ ไร่	๑๐๐ กก./ปี
๓. ปลาตะเพียน	๑๑ ไร่	๒,๘๐๐ กก./ปี
๔. ปลาดุก	๓๐ ไร่	๑๘,๗๐๐ กก./ปี
๕. ปลากดเหลือง-แพะพันธุ์	๑๑ ไร่	๕,๐๐๐,๐๐๐ ตัว/ปี
๖. ปลาน้ำจืด (เบญจพรรณ)	๒๗ ไร่	๕,๘๕๐ กก./ปี
๗. ปลาน้ำจืด (เบญจพรรณ)-แพะพันธุ์	๙๖ ไร่	๑๑,๑๗๐,๐๐๐ ตัว/ปี
เกษตรอินทรีย์		
๑. ปลาน้ำจืด	๓.๒๙๕ ไร่	๓๐๐ กก./ปี
อื่น ๆ		
-	-	-

(ที่มา : สำนักงานประมงจังหวัดมหาสารคาม : พฤษภาคม ๒๕๖๗)

ตารางที่ ๒.๒๘ ข้อมูลมาตรฐานสินค้าเกษตร (ปศุสัตว์)

มาตรฐาน/ชนิดสินค้า	หน่วยนับ (ไร่/แปลง/ราย/ตัว)	จำนวนปริมาณผลผลิต
GAP		
๑.มาตรฐานฟาร์มสุกร (GAP)	๑๑๒ ฟาร์ม	๑๐๑,๗๒๕ ตัว
๒.มาตรฐานฟาร์มไก่เนื้อ (GAP)	๑๐๓ ฟาร์ม	๒,๑๕๘,๗๐๐ ตัว
๓.มาตรฐานฟาร์มไก่ไข่ (GAP)	๒๙ ฟาร์ม	๖๑๙,๐๐๐ ตัว
๔.มาตรฐานฟาร์มโคนม (GAP)	๑๐๗ ฟาร์ม	๑,๙๖๙ ตัว
๕.มาตรฐานฟาร์มโคเนื้อ (GAP)	๑ ฟาร์ม	๒๓๑ ตัว
อินทรีย์		
-	-	-
อื่น ๆ		
๑.ศูนย์รวบรวมน้ำนมดิบ (GMP)	๔ แห่ง	๑๐๓๖๘๗๖๕ กก.

(ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดมหาสารคาม : พฤษภาคม ๒๕๖๗)

ตารางที่ ๒.๒๙ ข้อมูลกลุ่มเกษตรกรและมาตรฐานการผลิตผ้าไหม/เส้นไหม

อำเภอ	จำนวนกลุ่ม เกษตรกร	จำนวนกลุ่มเกษตรกรที่ได้รับมาตรฐาน	
		ตรานกยูงพระราชทาน (กลุ่ม)	มาตรฐานอื่นๆ (กลุ่ม)
๑. เมืองมหาสารคาม	๒	๑	
๒. กันทรวิชัย	๕	๑	
๓. ยางสีสุราช	๖	๑	๑ (เส้นไหม มกษ.)
๔. บรบือ	๘	๕	
๕. โกสุมพิสัย	๑	๑	
๖. แกดดำ	๖	๐	
๗. วาปีปทุม	๗	๑	
๘. เขียงยืน	๑	๑	
๙. นาเชือก	๘	๖	
๑๐. นาตุน	๘	๓	
๑๑. ชื่นชม	๑	๐	
๑๒. กุดรัง	๑๐	๗	๑ (เส้นไหม มกษ.)
๑๓. พยัคฆภูมิพิสัย	๘	๖	๒ (มาตรฐานเส้นไหม GI)
รวม	๗๑	๓๓	๔

(ที่มา : ศูนย์หม่อนไหมมหาสารคาม : พฤษภาคม ๒๕๖๗)

๒.๔.๖ สินค้า OTOP ของจังหวัด

ตารางที่ ๒.๓๐ สินค้า OTOP ๑๐ อันดับแรกของจังหวัดมหาสารคาม

ที่	สินค้า	กลุ่มเกษตรกรที่ผลิต	ที่อยู่	แหล่งรับซื้อ วัตถุดิบ
๑	ข้าวอีม ๓ สี	วิสาหกิจชุมชนปลูกข้าวปลอดสารพิษบ้านหนองหิน	๑๔๑ หมู่ที่ ๔ หนองหินใต้ ต.โคกก่อ อ.เมืองมหาสารคาม จ.มหาสารคาม โทร ๐๘๖๒๓๒๔๘๓๗	ในชุมชน
๒	แปงกล้วยน้ำหว่า	กลุ่มแปรรูปแปงกล้วยน้ำหว่าผิง	๑๒๒ หมู่ที่ ๒ บ้านหนองโดน ต.นาโพธิ์ อ.กุฉินทน์ จ.มหาสารคาม	ในชุมชน
๓	ข้าวฮาง	วิสาหกิจชุมชนเกษตรวิถีเชิงทองเที่ยวทุ่งนาทอง	๑๑๗ หมู่ที่ ๑๐ เหล่าจัน ต.แกดำ อ.แกดำ จ.มหาสารคาม โทร ๐๘๕๕๖๐๒๖๖๐	ในชุมชน
๔	ข้าวกล้องหอมมะลิ	กลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปข้าวบ้านโนนม่วง	๒ หมู่ที่ ๕ โนนม่วง ต.ราชบุรุษเจริญ อ.พยัคฆภูมิพิสัย จ.มหาสารคาม โทร ๐๖๙๐๕๑๕๕๕๕	ในชุมชน
๕	ข้าวกล้อง ๓ สี ๙ สายพันธุ์	กลุ่มข้าวฮางกุฉินทน์	๑๔๑ หมู่ที่ ๑ ต.กุฉินทน์ อ.กุฉินทน์ จ.มหาสารคาม โทร ๐๖๒๙๙๑๖๖๕๒	ในชุมชน
๖	ข้าวขาวดอกมะลิ ๑๐๕	วิสาหกิจชุมชนแปรรูปและเกษตรผสมผสานบ้านโนนแคน	๔๖ หมู่ที่ ๑๖ โนนแคน ต.เวียงสะอาด อ.พยัคฆภูมิพิสัย จ.มหาสารคาม โทร ๐๘๖๑๐๘๔๔๔๕	ในชุมชน
๗	ข้าวกล้องหอมมะลิ	กลุ่มวิสาหกิจชุมชนศูนย์ข้าวบ้านแก่น้อย	๖๕ หมู่ที่ ๒ แก่น้อย ต.หนองบัวแก้ว อ.พยัคฆภูมิพิสัย จ.มหาสารคาม โทร ๐๙๑๘๖๗๔๒๓๕	ในชุมชน
๘	ข้าวหอมมะลิ ตราตักสิลา	สหกรณ์การเกษตรบรบือ จำกัด	๓ หมู่ที่ ๒ บ้านสมสนุก ต.หนองสิม อ.บรบือ จ.มหาสารคาม โทร ๐๘๙๓๙๕๕๔๒๔๖	ในชุมชน
๙	เครื่องดื่มข้าวกล้องบดชนิดชงดื่ม	กลุ่มข้าวฮางกุฉินทน์	๑๔๑ หมู่ที่ ๑ ต.กุฉินทน์ อ.กุฉินทน์ จ.มหาสารคาม โทร ๐๖๒๙๙๑๖๖๕๒	ในชุมชน
๑๐	ขนมถั่วตัด	กลุ่มขนมไทยบ้านนาโพธิ์	๑๕๓ หมู่ที่ ๑ ต.นาโพธิ์ อ.กุฉินทน์ จ.มหาสารคาม โทร ๐๘๙๙๓๗๖๒๘๗	ในชุมชน

(ที่มา : สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดมหาสารคาม : พฤษภาคม ๒๕๖๗)

๒.๔.๗ การเพาะปลูกและผลผลิตเก็บเกี่ยวรายเดือนของสินค้าเกษตรของจังหวัด

ตารางที่ ๒.๓๑ ข้อมูลการเพาะปลูกและร้อยละผลผลิตเก็บเกี่ยวรายเดือนของสินค้าเกษตรของจังหวัด

หน่วย : ร้อยละ

ชนิดสินค้า	ปี ๒๕๖๖												ปี ๒๕๖๗												
	ม ค	ก พ	มี ค	เม ย	พ ค	มิ ย	ก ค	ส ค	ก ย	ต ค	พ ย	ธ ค	ม ค	ก พ	มี ค	เม ย	พ ค	มิ ย	ก ค	ส ค	ก ย	ต ค	พ ย	ธ ค	
พืชไร่																									
๑.ข้าวนาปี																									
ช่วงเวลาการเพาะปลูก																									
ช่วงเวลาการออก ผลผลิต (ร้อยละ)																									
๒.มันสำปะหลัง																									
โรงงาน																									
ช่วงเวลาการเพาะปลูก																									
ช่วงเวลาการออก ผลผลิต (ร้อยละ)	๔	๕	๔	๓	๒	๒	๒	๒	๓	๑๙	๒๑	๓๓	๑๗	๑๕	๑๔	๙	๓	๒	๑	๑	๖	๙	๙	๑๔	
๓.อ้อยโรงงาน																									
โรงงาน																									
ช่วงเวลาการเพาะปลูก																									
ช่วงเวลาการออก ผลผลิต (ร้อยละ)	๒๘	๒๗										๔๕	๔๐	๒๙										๓๑	

(ที่มา : ปฏิทินสินค้าเกษตรจังหวัดมหาสารคาม : ๒๕๖๖/๖๗)

๒.๔.๘ ต้นทุนสินค้าเกษตรที่สำคัญของจังหวัด

ตารางที่ ๒.๓๒ สินค้าเกษตรที่สำคัญของจังหวัดมหาสารคาม ปี ๖๖/๖๗

รายการ	ปีก่อน	ปีปัจจุบัน (ตามรายการ)	ข้อมูลเทียบปีปัจจุบัน
ข้าวนาปี ๒๕๖๖			
ต้นทุนผันแปร (บาท/ไร่)	๒,๖๘๗.๐๕	๓,๒๖๙.๐๖	เพิ่มขึ้น ๕๘๒.๐๑
ต้นทุนคงที่ (บาท/ไร่)	๖๑๗.๒๖	๖๙๕.๘๒	เพิ่มขึ้น ๗๘.๕๖
ต้นทุนรวมต่อไร่ (บาท)	๓,๓๐๔.๓๑	๓,๙๖๔.๘๘	เพิ่มขึ้น ๖๖๐.๕๗
ต้นทุนรวมต่อตัน (บาท)	๙,๐๘๐.๐๐	๑๒,๑๒๐	เพิ่มขึ้น ๓,๐๔๐
ข้าวนาปรัง ๒๕๖๗			
ต้นทุนผันแปร (บาท/ไร่)	๔,๑๓๒.๗๙	๓,๗๓๔.๗๑	ลดลง ๔๙๘.๐๘
ต้นทุนคงที่ (บาท/ไร่)	๑,๐๒๒.๑๓	๙๐๙.๗๖	ลดลง ๑๑๑.๓๗
ต้นทุนรวมต่อไร่ (บาท)	๕,๑๕๔.๙๒	๔,๖๔๔.๔๗	ลดลง ๕๑๐.๔๕
ต้นทุนรวมต่อตัน (บาท)	๘,๖๓๐.๐๐	๘,๓๒๐.๐๐	ลดลง ๓๑๐
มันสำปะหลัง ๒๕๖๗			
ต้นทุนผันแปร (บาท/ไร่)	๕,๑๑๐.๓๐	๕,๖๑๙.๔๕	เพิ่มขึ้น ๕๐๙.๑๕
ต้นทุนคงที่ (บาท/ไร่)	๙๔๑.๘๙	๑,๐๒๙.๓๒	เพิ่มขึ้น ๘๗.๔๓
ต้นทุนรวมต่อไร่ (บาท/ไร่)	๖,๐๕๒.๑๙	๖,๖๔๘.๗๗	เพิ่มขึ้น ๕๙๖.๖๔
ต้นทุนรวมต่อกิโลกรัม (บาท)	๑.๘๓	๒.๑๐	เพิ่มขึ้น ๐.๒๗
ยางพารา ๒๕๖๗			
ต้นทุนผันแปร (บาท/ไร่)	๖,๔๗๗.๔๘	๖,๓๘๙.๒๑	ลดลง ๘๘.๒๗
ต้นทุนคงที่ (บาท/ไร่)	๓,๘๙๙.๕๗	๓,๘๒๙.๘๓	ลดลง ๖๙.๗๔
ต้นทุนรวมต่อไร่ (บาท/ไร่)	๑๐,๓๗๗.๐๕	๑๐,๒๑๙.๐๔	ลดลง ๑๕๘.๐๑
ต้นทุนรวมต่อกิโลกรัม (บาท)	๒๒.๘๖	๒๓.๑๒	เพิ่มขึ้น ๐.๒๖

รายการ	ปีก่อน	ปีปัจจุบัน (ตามรายการ)	ข้อมูลเทียบปีปัจจุบัน
อ้อย ๒๕๖๕/๖๖			
ต้นทุนผันแปร (บาท/ไร่)	๘,๒๖๑.๙๕	๙,๔๒๗.๓๒	เพิ่มขึ้น ๑,๑๖๕.๓๗
ต้นทุนคงที่ (บาท/ไร่)	๑,๘๙๓.๕๐	๒,๐๕๓.๒๓	เพิ่มขึ้น ๑๕๙.๗๓
ต้นทุนรวมต่อไร่ (บาท/ไร่)	๑๐,๑๕๕.๔๕	๑๑,๔๘๐.๕๕	เพิ่มขึ้น ๑,๓๒๕.๑๐
ต้นทุนรวมต่อตัน (บาท)	๙๙๒.๙๕	๑,๑๒๒.๐๔	เพิ่มขึ้น ๑๒๙.๐๙

(ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ ๔ ขอนแก่น และ ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมอ้อยและน้ำตาลทรายภาคที่ ๔ : พฤษภาคม ๒๕๖๗)

๒.๕ สถาบันเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร

๒.๕.๑ ประเภทสหกรณ์และจำนวนสมาชิก

จังหวัดมหาสารคาม มีสหกรณ์ทั้งหมดจำนวน ๗๕ แห่ง สมาชิก ๒๑๐,๐๕๔ ราย โดยสามารถแบ่งเป็นสหกรณ์ภาคการเกษตร ๔๖ แห่ง มีสมาชิก ๑๕๑,๐๙๖ ราย และสหกรณ์นอกภาคการเกษตร ๒๙ แห่ง สมาชิก ๕๘,๙๕๘ ราย

ตารางที่ ๒.๓๓ ประเภทสหกรณ์และจำนวนสมาชิก

ประเภทสหกรณ์	จำนวนสหกรณ์	จำนวนสมาชิก
	(แห่ง)	(ราย)
สหกรณ์ภาคการเกษตร	๔๖	๑๕๑,๐๙๖
๑. ระดับชั้น ๑	๖	๑๘,๐๕๘
๒. ระดับชั้น ๒	๓๑	๑๑๑,๘๗๐
๓. ระดับชั้น ๓	๙	๒๑,๑๖๘
๔. ระดับชั้น ๔ (หยุดดำเนินการ)		
สหกรณ์นอกภาคการเกษตร	๒๙	๕๘,๙๕๘
๑. ระดับชั้น ๑	๕	๔,๙๖๕
๒. ระดับชั้น ๒	๑๐	๒๗,๑๕๐
๓. ระดับชั้น ๓	๑๔	๒๖,๘๓๔
๔. ระดับชั้น ๔ (หยุดดำเนินการ)		

(ที่มา : สำนักงานสหกรณ์จังหวัดมหาสารคาม : พฤษภาคม ๒๕๖๗)

๒.๕.๒ กลุ่มเกษตรกรจังหวัด

ตารางที่ ๒.๓๔ จำนวนและสมาชิกสถาบันเกษตรกรจังหวัดมหาสารคาม ปี ๒๕๖๗

อำเภอ	กลุ่มเกษตรกร		กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร		กลุ่มยุวเกษตรกร		กลุ่มวิสาหกิจชุมชน	
	กลุ่ม	สมาชิก	กลุ่ม	สมาชิก	กลุ่ม	สมาชิก	กลุ่ม	สมาชิก
๑. เมืองมหาสารคาม	๒๖	๓๒๐	๒๓	๒๖๗	๕	๕๗	๔๗๔	
๒. แกดดำ	๓	๓๐	๒๒	๒๒๐	๑	๑๐	๗๗	
๓. โกสุมพิสัย	๙	๑๐๐	๒๗	๒๘๓	๙	๑๐๑	๑๑๖	
๔. กันทรวิชัย	๑๕	๒๑๑	๓	๓๒	๒	๒๐	๒๑๙	
๕. เขียงยืน	๘	๘๗	๑๒	๑๒๐	๓	๖๑	๕๘	

อำเภอ	กลุ่มเกษตรกร		กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร		กลุ่มยุวเกษตรกร		กลุ่มวิสาหกิจชุมชน	
	กลุ่ม	สมาชิก	กลุ่ม	สมาชิก	กลุ่ม	สมาชิก	กลุ่ม	สมาชิก
๖. บริบือ	๑๑	๑๔๓	๑	๑๐	๑	๖๒	๑๑๘	
๗. นาเชือก	๘	๑๓๘	๒๒	๓๗๒	๑๐	๒๑๐	๑๖๐	
๘. พืชกรรมวิสัย	๑๓	๑๒๔	๒๖	๓๒๖	๒	๓๔	๒๓๒	
๙. วาปีปทุม	๘	๑๐๒	๑๗	๒๓๙	๑	๑๑	๔๒๒	
๑๐. นาคุณ	๖	๖๑	๑๐	๑๐๕	๑	๑๐	๑๒๘	
๑๑. ยางสีสุราช	๘	๘๖	๑๗	๑๗๘	๒	๒๔	๑๓๖	
๑๒. กุดรัง	๘	๘๐	๓	๓๐	๓	๓๐	๒๑๕	
๑๓. ชื่นชม	๓	๓๘	๑	๑๐	๑	๑๒	๔๕	
รวม	๑๒๖	๑,๕๒๐	๑๘๔	๒,๑๙๒	๔๑	๖๔๒	๒,๔๑๑	๓๘,๑๓๓

(ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดมหาสารคาม : พฤษภาคม ๒๕๖๗)

๒.๖ ข้อมูลจำนวนอาสาสมัครเกษตรของจังหวัด

ตารางที่ ๒.๓๕ จำนวนอาสาสมัครเกษตรของจังหวัดมหาสารคาม

อำเภอ	ด้านอาสาสมัครเกษตร												
	เกษตรและสหกรณ์	ฝนหลวง	บัญชี	ประมง	ปศุสัตว์	หมอดิน	เกษตรหมู่บ้าน (อกม.)	สหกรณ์	ชลประทาน	เศรษฐกิจการเกษตร	ปฏิรูปที่ดิน	ขานาขั้นน้ำ	ยางพารา
เมือง	๐	๑	๓๐	๔	๑๘๔	๑๘๕	๑๙๘	๔	๓	๑	๗	๑๓๘	๐
แกดำ	๐	๐	๑๓	๓	๘๘	๘๘	๑๔๙	๔	๐	๑	๐	๖๔	๐
โกสุมพิสัย	๑	๒	๒๕	๘	๒๓๓	๒๓๓	๓๑๖	๔	๓	๑	๒๖	๑๙๑	๐
กันทรวิชัย	๒	๒	๒๑	๔	๑๙	๑๘๓	๒๙๘	๔	๐	๑	๐	๒๒๖	๔
เขียงยืน	๐	๔	๑๑	๑๐	๖	๑๑๖	๑๒๓	๔	๐	๑	๐	๑๔๗	๐
บริบือ	๐	๒	๑๑	๗	๒๐๙	๒๐๙	๒๐๙	๔	๒	๑	๑๓	๒๗๔	๐
นาเชือก	๐	๖	๑๑	๑๒	๑๔๕	๑๔๕	๒๔๒	๔	๖	๑	๑๑	๘๑	๐
พืชกรรมวิสัย	๐	๗	๑๙	๖	๒๒๗	๒๒๗	๒๓๗	๔	๐	๑	๐	๒๒๗	๐
วาปีปทุม	๐	๙	๒๙	๖	๒๒๕	๒๔๑	๒๔๒	๔	๐	๑	๐	๒๖๗	๗
นาคุณ	๑	๘	๗	-	๙๔	๙๔	๑๓๐	๔	๐	๑	๔	๑๓๘	๐
ยางสีสุราช	๐	๓	๗	๑	๙๑	๙๑	๑๐๕	๔	๐	๑	๑	๑๓๐	๐
กุดรัง	๐	๘	๙	๒	๘	๘๕	๑๑๐	๒	๐	๑	๕	๔๙	๐
ชื่นชม	๐	๒	๑๒	๔	๔๗	๔๗	๘๕	๓	๐	๑	๐	๓๒	๐
รวมทั้งสิ้น	๔	๕๔	๒๐๕	๖๗	๑,๕๗๖	๑,๙๔๔	๒,๔๔๔	๔๙	๑๔	๑๓	๖๗	๑,๙๖๔	๑๑

(ที่มา : สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดมหาสารคาม : พฤษภาคม ๒๕๖๗)

๒.๗ จำนวนปราชญ์ชาวบ้านของจังหวัดภายใต้โครงการเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่ โดยยึดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (ข้อมูลปัจจุบัน ถ้ามี)

ตารางที่ ๒.๓๖ จำนวนปราชญ์ชาวบ้านแยกรายอำเภอ

อำเภอ	ชื่อปราชญ์ชาวบ้าน	ชื่อศูนย์ปราชญ์ชาวบ้าน	กิจกรรมหลัก
กันทรวิชัย	นายอดิสร เหล่าสะพาน	ศูนย์เรียนรู้ชุมชนเศรษฐกิจพอเพียงบ้านดอนมัน	การเพาะเห็ด เกษตรผสมผสาน เกษตรปลอดภัย
กันทรวิชัย	นายคำพันธ์ เหล่าวงษ์	ศูนย์เรียนรู้เกษตรกรรมยั่งยืนชุมชน	เกษตรผสมผสาน เกษตรอินทรีย์
นาตุ้ม	นายล้วน กุลแก้ว	ศูนย์คุณธรรมนำชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง	เกษตรแบบผสมผสาน เกษตรอินทรีย์
โกสุมพิสัย	นายบรรจง แสนยะมูล	ศูนย์เรียนรู้ไร่แสนดี เกษตรทฤษฎีใหม่	เกษตรอินทรีย์ ไฟและผลิตภัณฑ์จากไฟ

(ที่มา: สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดมหาสารคาม : พฤษภาคม ๒๕๖๗)

๒.๘ ข้อมูลด้านการเกษตรอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ข้อมูล Smart Farmer, Young Smart Farmer ฯลฯ

ตารางที่ ๒.๓๗ จำนวน Smart Farmer, Young Smart Farmer , ศูนย์ ศพก. และแปลงใหญ่

ข้อมูล	จำนวน (แห่ง/ราย/แปลง)	จำนวนสมาชิก (ราย)	จำนวนพื้นที่ (ไร่)
๑..Smart Farmer	๕๕๒		
๒. Young Smart Farmer	๑๓๙		
๓. ศพก. หลัก	๑๓		
๔. ศพก. เครือข่าย	๒๕๔		
๕. กลุ่มแปลงใหญ่ (รวม)	๓๔๓	๑๕,๑๖๗	๑๓๓,๗๒๖.๒๐
แยกเป็น			
๕.๑ ข้าว	๑๙๔	๘,๘๒๖	๑๐๔,๙๒๐.๓๐
๕.๒ มันสำปะหลัง	๓๖	๑,๔๕๘	๑๔,๘๐๖.๐๐
๕.๓ อ้อยโรงงาน	๙	๔๘๖	๔,๕๙๑.๐๐
๕.๔ หม่อนไหม	๑	๓๓	๗๖.๐๐
๕.๕ พืชผัก/สมุนไพร	๗๖	๓,๐๐๑	๓,๒๗๑.๕๕
๕.๖ ถั่วลิสง	๒	๖๐	๖๕.๐๐
๕.๗ มันแกว	๑	๓๒	๘๓.๐๐
๕.๘ ไม้ผล	๓	๑๔๘	๑,๓๑๕.๓๐
๕.๙ ไม้ยืนต้น	๔	๑๘๕	๘๙๒.๗๕
๕.๑๐ แปลงเศรษฐกิจ (จังหวัด)	๑	๕๐	
๕.๑๑ ประมง	๑	๓๕	๓๕.๐๐
๕.๑๒ ปศุสัตว์	๑๕	๘๕๓	๓,๖๖๐.๓๐

(ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดมหาสารคาม : พฤษภาคม ๒๕๖๗)

๒.๘ ศูนย์ข้าวชุมชนจังหวัดมหาสารคาม

ตารางที่ ๒.๓๘ ข้อมูลศูนย์ข้าวชุมชนจังหวัดมหาสารคาม

อำเภอ	จำนวนศูนย์ข้าว (แห่ง)	จำนวนเกษตรกร (ราย)	พื้นที่เพาะปลูกเมล็ดพันธุ์ (ไร่)	ผลผลิตเมล็ดพันธุ์ (ตัน)
๑.เมืองมหาสารคาม	๑๐	๕๖๐	๑,๕๖๒	๕๔๖
๒.แกดำ	๗	๓๐๑	๑,๘๗๔	๖๕๕
๓.โกสุมพิสัย	๑๗	๖๐๘	๒,๐๖๔	๗๒๒
๔.กันทรวิชัย	๘	๓๓๘	๑,๔๓๖	๕๐๐
๕.เชียงยืน	๑๑	๔๕๒	๑,๒๗๓	๔๔๕
๖.บรบือ	๑๔	๕๘๑	๒,๗๒๕	๙๕๐
๗.นาเชือก	๒๙	๑,๒๐๙	๓,๘๕๓	๑,๓๔๐
๘.พยัคฆภูมิพิสัย	๒๑	๑,๑๕๖	๖,๕๗๙	๒,๓๐๐
๙.วาปีปทุม	๒๕	๙๖๙	๓,๘๕๖	๑,๓๐๐
๑๐.นาดี	๑๕	๖๐๓	๑,๙๗๓	๖๕๐
๑๑.ยางสีสุราช	๖	๑๗๔	๑,๑๐๕	๓๕๐
๑๒.กุฉีกรัง	๙	๔๔๘	๙๗๕	๓๔๐
๑๓.ชื่นชม	-	-	-	-
รวม	๑๗๒	๗,๓๙๙	๒๙,๒๗๕	๑๐,๐๙๘

(ที่มา : ศูนย์วิจัยข้าวขอนแก่น : พฤษภาคม ๒๕๖๗)

ส่วนที่ ๓

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดมหาสารคาม

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด เป็นการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกจังหวัด ที่จะมีผลกระทบต่อพัฒนาการด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์จะนำมาเป็นพื้นฐานในการกำหนดทิศทางการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ ตามเครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์ เช่น

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในโดย McKinsey ๗-S Framework

ซึ่งจะวิเคราะห์ว่ามี จุดแข็ง จุดอ่อน อย่างไรในปัจจุบันทั้ง ๗ ประการ ประกอบด้วย

๑. กลยุทธ์ (Strategy)
๒. โครงสร้างขององค์กร (Structure)
๓. ระบบการปฏิบัติงาน (System)
๔. บุคลากร (Staff)
๕. ทักษะ ความรู้ ความสามารถ (Skill)
๖. รูปแบบการบริหารจัดการ (Style)
๗. ค่านิยมร่วม (Shared Values)

ตารางที่ ๓.๑ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในโดย McKinsey ๗-S Framework

๗-S McKinsey	จุดแข็ง (Strength)	จุดอ่อน (Weakness)
กลยุทธ์ (Strategy)	๑. เป็นแหล่งผลิตพืช ประมงน้ำจืด และสัตว์เศรษฐกิจสำคัญ โดยเฉพาะข้าวหอมมะลิทุ่งกุลาร้องไห้ โคเนื้อ อ้อยโรงงาน พืชสมุนไพร และพันธุ์ปลาน้ำจืด ๒. มีพื้นที่ที่เหมาะสมและมีการปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์เศรษฐกิจที่สำคัญ เช่น อ้อย มันสำปะหลัง โคเนื้อ ๓. มีโรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปเกษตรเพื่อรองรับวัตถุดิบในพื้นที่ เช่น โรงสี โรงงานน้ำตาล และโรงงานผลิตแป้งมันสำปะหลัง	๑. ระบบชลประทานและการบริหารจัดการน้ำเพื่อการเกษตรมีไม่เพียงพอ ๒. ขาดแหล่งกักเก็บน้ำ ระบบกระจายน้ำและการจัดหาแหล่งน้ำยังไม่เพียงพอต่อการทำเกษตรในทุกฤดูกาล ๓. ขาดการจัดสรรพื้นที่และใช้ประโยชน์ไม่ตรงตามความเหมาะสมของพื้นที่มีการปลูกพืชตามหลักการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning) ๔. สภาพดินขาดความอุดมสมบูรณ์ขาดการบำรุงดิน และส่วนใหญ่เป็นดินทราย ไม่สามารถอุ้มน้ำได้
โครงสร้างขององค์กร (Structure)	๑. คริวเรือนประชากรส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรรม ๒. มีหน่วยงานที่รับผิดชอบและสนับสนุนงานด้านการเกษตรและสหกรณ์ในพื้นที่หลายหน่วยงาน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และสถาบันการศึกษา	๑. อัตราการเคลื่อนย้ายของวัยแรงงานภาคเกษตรกรรมออกนอกพื้นที่ยังสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ๒. เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ ๓. ขาดการรวมกลุ่มที่เข้มแข็ง ๔. เกษตรกรมีรายได้เฉลี่ยต่อหัวต่อปีต่ำเมื่อเทียบกับกลุ่มอาชีพอื่น ๆ

๗-S McKinsey	จุดแข็ง (Strength)	จุดอ่อน (Weakness)
ระบบการปฏิบัติงาน (System)	๑. มีการส่งเสริมและพัฒนาให้ทำเกษตรกรรมยั่งยืนและการเกษตรในหลากหลายรูปแบบและต่อยอดพัฒนาไปถึงการแปรรูปและการตลาด ๒. มีการพัฒนาและส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีทดแทนแรงงานมากขึ้น ๓. เกษตรกรยังมีวิถีชีวิตการใช้ภูมิปัญญาและมีวัฒนธรรมท้องถิ่นมาปรับใช้ในการทำเกษตร	๑. เกษตรกรส่วนใหญ่ยังยึดติดกับการทำเกษตรแบบเชิงเดี่ยว ๒. ภาคการเกษตรส่วนใหญ่ยังเน้นการผลิตในปริมาณมากไม่เน้นคุณภาพและมาตรฐาน ๓. เกษตรกรยังใช้สารเคมีเป็นหลักในการทำเกษตร ๔. เกษตรกรยังขาดการบริหารจัดการตลอดห่วงโซ่ฯ ทำให้ต้นทุนการผลิตสูง
บุคลากร (Staff)	๑. เกษตรกรมีการสั่งสมองค์ความรู้และภูมิปัญญาด้านเกษตรกรรมมายาวนาน ๒. มีศูนย์ปราชญ์ชาวบ้าน จำนวน ๕ ศูนย์ และมี ศูนย์ ศพก. รวมทั้งศูนย์เครือข่ายทุกอำเภอ ๓. มี Smart Farmer/Young Smart Farmer และมีอาสาสมัครด้านการเกษตรครบทุกด้านและมีเป็นจำนวนมาก	๑. เกษตรกรยังไม่มีความรู้ความเข้าใจเรื่องการวางแผนการผลิต การคำนวณต้นทุนและรายได้ การบริหารจัดการผลผลิต การตลาดและการแปรรูปผลผลิต ๒. เกษตรกรขาดกำลังใจทำการเกษตรเนื่องจากผลผลิตราคาตกต่ำ ๓. การขาดแคลนแรงงานในช่วงฤดูการผลิต ๔. เกษตรกรขาดที่ปรึกษาด้านธุรกิจเกษตร ๕. ขาดการสร้างเครือข่ายเกษตรกร
ทักษะ ความรู้ ความสามารถ (Skill)	๑. เกษตรกรมีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านในอาชีพของตนเอง ๒. เจ้าหน้าที่มีองค์ความรู้และความเชี่ยวชาญด้านวิชาการเกษตรและสหกรณ์	๑. เกษตรกรขาดการพัฒนาความรู้ใหม่ๆ ๒. ขาดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ๓. เกษตรกรยังขาดการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาปรับใช้ในการผลิตและการบริหารจัดการด้านการตลาด
รูปแบบการบริหารจัดการ (Style)	๑. นโยบายของจังหวัดและกลุ่มจังหวัดให้ความสำคัญกับการพัฒนาด้านการเกษตร ๒. มีผู้นำเกษตรกรในพื้นที่ ๓. มีอาสาสมัครในทุกพื้นที่ เช่น อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน อาสาปศุสัตว์ ประมงอาสา หมอดินอาสา เป็นต้น	๑. ขาดการบริหารจัดการด้านการตลาดสินค้าเกษตรในจังหวัด ๒. ขาดการบริหารจัดการความเสี่ยงในพื้นที่ที่มีปัญหาภัยแล้งและอุทกภัย ๓. องค์ความรู้ นวัตกรรมและเทคโนโลยียังกระจุกกระจายไม่มีความเชื่อมโยงที่จะนำไปต่อยอดและพัฒนาอย่างเป็นระบบ ๔. เกษตรกรใช้พื้นที่เกษตรกรรมไม่คุ้มค่า โดยมีระยะเวลาในการใช้ประโยชน์จากที่ดินต่อปีน้อย คิดเป็น ๑ ใน ๓ ของระยะเวลาทั้งหมดต่อปี
ค่านิยมร่วม (Shared Values)	๑. อาชีพเกษตรกรยังเป็นอาชีพหลักของคนไทยและสามารถสร้างรายได้และสร้างเป็นอาชีพเสริมเสริมแก่กลุ่มคนอาชีพอื่นได้	๑. เกษตรกรปลูกพืชตามกระแสนิยม ๒. คนรุ่นใหม่ไม่สนใจอาชีพเกษตร ถ้าหากไม่มีเกียรติ ๓. ยังยึดติดกับการเกษตรแบบสารเคมี

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกโดย PESTEL Analysis

- ๑. ปัจจัยด้านการเมืองและกฎหมาย (Political Factors) เช่น นโยบายของรัฐ ระบบการปกครอง เสถียรภาพด้านการเมือง ความร่วมมือระหว่างประเทศ
- ๒. ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ (Economic Factors) เช่น การปรับอัตราภาษี อัตราดอกเบี้ย อัตราการจ้างงาน ภาวะทางเศรษฐกิจ
- ๓. ปัจจัยด้านสังคมและวัฒนธรรม (Social cultural Factors) เช่น เพศ อายุ ระดับการศึกษา ค่านิยม การบริโภคอุปโภค
- ๔. ปัจจัยด้านเทคโนโลยี (Technological Factors) เช่น เครื่องจักรกลทางการเกษตร เทคโนโลยีสารสนเทศ
- ๕. ปัจจัยด้านกฎหมาย (Law/Legal Factors) เช่น กฎหมายแรงงาน กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค ระเบียบข้อบังคับด้านธุรกิจ
- ๖. ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม (Environment Factors) เช่น สภาพภูมิอากาศ ภูมิประเทศ ธรรมชาติ

ตารางที่ ๓.๒ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกโดย PESTEL Analysis

โอกาส (Opportunity)	อุปสรรค (Threats)
ด้านการเมือง ๑. นโยบายการขับเคลื่อนภาคการเกษตรด้วย BCG Model และการขับเคลื่อนคาร์บอนเครดิตสำหรับภาคการเกษตร ๒. นโยบายของรัฐให้ความสำคัญกับการพัฒนาด้านการเกษตรและการขับเคลื่อน BCG Model ๓. รัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวภายในประเทศ เป็นโอกาสในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของจังหวัด ๔. นโยบายของรัฐให้ความสำคัญกับอาหารปลอดภัย (Food Safety) เมืองเกษตรสีเขียว (Green Agricultural City) การบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning) เกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) และการบริหารจัดการน้ำและดินเพื่อการเกษตร ๕. นโยบายการกระตุ้นเศรษฐกิจและลดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้และการสนับสนุนให้เกษตรกรและกลุ่มเกษตรกรเข้าถึงแหล่งทุนของรัฐบาล ๖. การรักษาเสถียรภาพราคาสินค้าเกษตรและรายได้ให้กับเกษตรกรในสินค้าเกษตรสำคัญ	๑. ความไม่มั่นคงและเสถียรภาพทางการเมือง ๒. ภาวะสงครามและความขัดแย้งระหว่างประเทศ ส่งผลต่อการส่งออกและนำเข้าวัตถุดิบและปัจจัยการผลิตทางการเกษตร

โอกาส (Opportunity)	อุปสรรค (Threats)
<u>ด้านเศรษฐกิจ</u> ๑. ข้าวหอมมะลิอินทรีย์ , GAP , GI และโคเนื้อ เป็นที่ต้องการของตลาดต่างประเทศ ๒. การส่งเสริมตลาดสินค้าเกษตรปลอดภัยและตลาดสินค้าเกษตรอิเล็กทรอนิกส์ที่ช่วยกระจายสินค้าทั้งภายในและภายนอกจังหวัด ๓. เส้นทางขนส่งที่สามารถเชื่อมต่อระหว่างประเทศสายอีสต์เวสคอร์ดอร์สและการพัฒนาทางรถไฟของจังหวัดมหาสารคาม ๔. พื้นที่ตั้งอยู่ตอนกลางของภาคและมีความสะดวกในการเป็นศูนย์กลางในการรวบรวมและกระจายสินค้าเกษตร	๑. คู่แข่งทางการค้าของข้าวหอมมะลิมีเพิ่มมากขึ้น ๒. ค่าแรงงานและต้นทุนการผลิตที่สูง โดยเฉพาะน้ำมันเชื้อเพลิงและปุ๋ย ๓. มาตรการกีดกันทางการค้าจากต่างประเทศ ภาวะเศรษฐกิจโลกมีความผันผวน สินค้าเกษตรราคาตกต่ำ ๔. การเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนและเขตการค้าเสรี (FTA) ทำให้การแข่งขันด้านการค้ามีแนวโน้มสูงขึ้นและสินค้าเกษตรราคาถูกลงเข้ามาจำหน่ายในประเทศ ๗. ภาวะค่าครองชีพที่สูงขึ้น ทำให้กำลังซื้อลดลงเนื่องจากผู้บริโภคใช้มาตรการรัดเข็มขัด
<u>ด้านสังคม</u> ๑. กระแสผู้บริโภคนิยมบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพเพิ่มขึ้นทำให้สามารถปรับเปลี่ยนไปสู่การผลิตอาหารที่มีคุณภาพและมูลค่าสูง ๒. การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ๓. New Normal และ Social Network	๑. การขยายตัวของชุมชนเมืองมีแนวโน้มสูงขึ้น พื้นที่การเกษตรมีแนวโน้มลดลงรวมทั้งการถือครองเปลี่ยนมือเป็นของนายทุน
<u>ด้านเทคโนโลยี</u> ๑. หน่วยงานภาครัฐให้ความสำคัญในการพัฒนาและส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมด้านการเกษตร ๒. ประชาชนหันมาสนใจสั่งซื้อสินค้าทางการเกษตรในตลาดออนไลน์มากขึ้น ๓. มี Application สำหรับจำหน่ายสินค้าเกษตร ๔. มหาวิทยาลัยและสถานศึกษาจำนวนมากในพื้นที่ที่มีการส่งเสริมและพัฒนาด้านการเกษตร รวมไปถึงการมีผลงานวิจัยหลากหลายที่สามารถนำมาพัฒนาด้านการเกษตร เช่น การทำ GPS / Big Data / Application ๕. การส่งเสริมและพัฒนาตลาดสินค้าเกษตรออนไลน์	๑. เทคโนโลยี และนวัตกรรมต่างๆ เช่น เครื่องจักรกลการเกษตร ยังมีราคาสูง ๒. เทคโนโลยีและนวัตกรรมเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ๓. การส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีและการจัดทำฐานข้อมูลสารสนเทศยังไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่

โอกาส (Opportunity)	อุปสรรค (Threats)
<u>ด้านกฎหมาย</u> ๑. กฎหมายด้านสิ่งแวดล้อมและการบังคับควบคุมการใช้สารเคมี ๒. กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค ๓. มีการปรับปรุงกฎหมายให้ทันสมัยมากขึ้น ๔. การเกษตรพันธสัญญา	๑. เกษตรกรและเจ้าหน้าที่ไม่ปรับตัวให้ทันต่อกฎหมายที่เปลี่ยนแปลงไป ๒. เกษตรกรยังขาดความรู้ความเข้าใจการบังคับใช้และควบคุมการใช้สารเคมี ๓. เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานบังคับใช้และควบคุมยังมีไม่เพียงพอ ๔. กฎหมายการจ้างงาน
<u>ด้านสิ่งแวดล้อม</u> ๑. มีลักษณะพื้นที่ และสภาพภูมิอากาศเหมาะสมแก่การทำการเกษตร โดยเฉพาะการเพาะปลูกข้าวหอมมะลิและเลี้ยงสัตว์ ๒. กระแสการทำการเกษตรกรรมแบบยั่งยืน และการทำแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ ๓. เกิดกระแสการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทั้งในและต่างประเทศ	๑. สภาพพื้นที่มีลักษณะที่เอื้อต่อการเกิดภัยธรรมชาติบ่อยครั้ง ท่วมซ้ำซาก และแล้งซ้ำซาก ๒. การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของโลก ส่งผลให้เกิดความแปรปรวน เกิดการเปลี่ยนแปลงของระบบนิเวศ เกิดภัยพิบัติทางธรรมชาติ และส่งผลกระทบต่อระบบการผลิตของจังหวัด

การจัดทำ TOWS Matrix เพื่อกำหนดกลยุทธ์

ตารางที่ ๓.๓ TOWS Matrix เพื่อกำหนดกลยุทธ์

การกำหนดแนวทางการพัฒนา (TOWS Matrix)	
โอกาส (Opportunities : O) ๑. นโยบายการขับเคลื่อนภาคการเกษตรด้วย BCG Model และการขับเคลื่อนคาร์บอนต่ำภาคการเกษตร ๒. นโยบายของรัฐที่ให้ความสำคัญกับอาหารปลอดภัย (Food Safety) เมืองเกษตรสีเขียว (Green Agricultural City) การบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning) เกษตรกรบริหารจัดการน้ำและดินเพื่อการเกษตร ๓. นโยบายการกระตุ้นเศรษฐกิจและลดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้และสนับสนุนแหล่งทุนให้เกษตรกรและกลุ่มเกษตรกรจูงรัฐบาล ๔. ข้าวหอมมะลิอินทรีย์/ GAP / GI และโคเนื้อ เป็นที่ต้องการของตลาดต่างประเทศ ๕. การส่งเสริมตลาดสินค้าเกษตรปลอดภัยและตลาดออนไลน์ที่ช่วยกระจายสินค้าทั้งภายในและภายนอกจังหวัด ๖. เส้นทางสายกลางของภาคและมีความสะดวกในการเป็นศูนย์กลางและกระจายสินค้าเกษตร ๗. พื้นที่ที่ต้องต่อเติมโครงสร้างพื้นฐานเพื่อสุขภาพเพิ่มขึ้นทำให้สามารถปรับเปลี่ยนไปสู่การผลิตอาหารที่มีคุณภาพและมูลค่าสูง ๘. กระแสผู้บริโภคมีความใส่ใจสุขภาพและใส่ใจสิ่งแวดล้อมมากขึ้นไปสู่การผลิตอาหารที่มีคุณภาพและมูลค่าสูง ๙. หน่วยงานภาครัฐให้ความสำคัญในการพัฒนาและส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมด้านการเกษตร ๑๐. มหาวิทยาลัยและสถานศึกษาจำนวนมากในพื้นที่ที่มีการส่งเสริมและพัฒนาด้านการเกษตร รวมไปถึงการมีผลงานวิจัยหลากหลายที่สามารถนำมาพัฒนาภาคการเกษตร เช่น การทำ GPS / Big Data / Application ๑๑. กระแสการทำเกษตรกรรมแบบยั่งยืน และการทำแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ	จุดแข็ง (Strength : S) ๑. เป็นแหล่งผลิตพืช ประมงน้ำจืด และสัตว์เศรษฐกิจสำคัญ โดยเฉพาะ ข้าวหอมมะลิทุ่งกุลาร้องไห้ โคเนื้อ อ้อยโรงงาน พืชสมุนไพร และพันธุ์ปลาที่ดี ๒. มีพื้นที่ที่เหมาะสมและมีมีการปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ เช่น ข้าว อ้อย มันสำปะหลัง ๓. มีโรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปเกษตรเพื่อรองรับวัตถุดิบในพื้นที่ เช่น โรงสี โรงงานน้ำตาล และโรงงานผลิตแป้งมันสำปะหลัง ๔. ครบถ้วนพร้อมบริการส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรรม ๕. มีหน่วยงานที่รับผิดชอบและสนับสนุนงานด้านการเกษตรและสหกรณ์ในพื้นที่หลายหน่วยงาน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และสถาบันการศึกษา ๖. เกษตรกรยังมีวิถีชีวิตการใช้ภูมิปัญญาและมีวัฒนธรรมท้องถิ่นมาปรับใช้ในการทำการเกษตร ๗. เกษตรกรมีความรู้และภูมิปัญญาด้านเกษตรกรรมมายาวนาน ๘. อาชีพเกษตรกรยังเป็นอาชีพหลักของคนไทยและสามารถสร้างรายได้และสร้างเป็นอาชีพเสริมเสริมแก่กลุ่มคนอาชีพอื่นได้
อุปสรรค (Weakness : W) ๑. ระบบชลประทานและการบริหารจัดการน้ำเพื่อการเกษตรไม่เพียงพอขาดแหล่งกักเก็บน้ำ/ระบบกระจายน้ำและการจัดหาแหล่งน้ำยังไม่เพียงพอต่อการทำเกษตรในทุกฤดูกาล ๒. การจัดสรรพื้นที่และใช้ประโยชน์ไม่ตรงตามความเหมาะสมของพื้นที่มีการปลูกพืชตามหลักการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning) ๓. สภาพดินขาดความอุดมสมบูรณ์ขาดการบำรุงดิน และส่วนใหญ่เป็นดินทราย ไม่สามารถอุ้มน้ำได้ ๔. อัตราการเคลื่อนย้ายของแรงงานภาคเกษตรกรรมออกนอกพื้นที่ยังสูงขึ้นอยู่กับท้องถิ่น เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ ๕. เกษตรกรมีรายได้น้อยต่อหัวต่อปีต่ำเมื่อเทียบกับกลุ่มอาชีพอื่น ๆ ๖. เกษตรกรส่วนใหญ่ยังยึดติดกับการเกษตรแบบเชิงเดี่ยว โดยยังเน้นรูปแบบการผลิตในปริมาณมาก ไม่นำแนวคิดภาพและมาตรฐาน ๗. เกษตรกรยังใช้สารเคมี โดยยังคงยึดติดกับการเกษตรแบบสารเคมี ๘. การขาดการรวมกลุ่มที่เข้มแข็ง ๙. เกษตรกรยังมีความเข้าใจเรื่องการวางแผนการผลิต การคำนวณต้นทุนและรายได้ การบริหารจัดการผลผลิต การตลาดและการแปรรูปผลผลิต ๑๐. ขาดการบริหารจัดการความเสี่ยงในพื้นที่ภัยแล้งและอุทกภัย ๑๑. องค์ความรู้ นวัตกรรมและความเสี่ยงในที่ยังกระจายไม่มีความเชื่อมโยงที่จะนำไปต่อยอดและพัฒนาอย่างเป็นระบบ	แนวทางพัฒนาเชิงรุก (S-O Strategies) * (S๑+O๔) ส่งเสริมการผลิตและแปรรูปข้าวหอมมะลิและโคเนื้อคุณภาพสูง * (S๔+O๕) ส่งเสริมการทำเกษตรมาตรฐานสินค้าเกษตรปลอดภัย GAP / เกษตรอินทรีย์ และสินค้าเกษตร GI * (S๕+O๕) ส่งเสริมการถ่ายทอดเทคโนโลยี และ นวัตกรรมสมัยใหม่เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม * (S๔+O๑๑) ส่งเสริมการทำเกษตรกรรมแบบยั่งยืนเพื่อสร้างความมั่นคงทางด้านอาหาร
จุดอ่อน (Weakness : W) ๑. ระบบชลประทานและการบริหารจัดการน้ำเพื่อการเกษตรไม่เพียงพอขาดแหล่งกักเก็บน้ำ/ระบบกระจายน้ำและการจัดหาแหล่งน้ำยังไม่เพียงพอต่อการทำเกษตรในทุกฤดูกาล ๒. การจัดสรรพื้นที่และใช้ประโยชน์ไม่ตรงตามความเหมาะสมของพื้นที่มีการปลูกพืชตามหลักการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning) ๓. สภาพดินขาดความอุดมสมบูรณ์ขาดการบำรุงดิน และส่วนใหญ่เป็นดินทราย ไม่สามารถอุ้มน้ำได้ ๔. อัตราการเคลื่อนย้ายของแรงงานภาคเกษตรกรรมออกนอกพื้นที่ยังสูงขึ้นอยู่กับท้องถิ่น เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ ๕. เกษตรกรมีรายได้น้อยต่อหัวต่อปีต่ำเมื่อเทียบกับกลุ่มอาชีพอื่น ๆ ๖. เกษตรกรส่วนใหญ่ยังยึดติดกับการเกษตรแบบเชิงเดี่ยว โดยยังเน้นรูปแบบการผลิตในปริมาณมาก ไม่นำแนวคิดภาพและมาตรฐาน ๗. เกษตรกรยังใช้สารเคมี โดยยังคงยึดติดกับการเกษตรแบบสารเคมี ๘. การขาดการรวมกลุ่มที่เข้มแข็ง ๙. เกษตรกรยังมีความเข้าใจเรื่องการวางแผนการผลิต การคำนวณต้นทุนและรายได้ การบริหารจัดการผลผลิต การตลาดและการแปรรูปผลผลิต ๑๐. ขาดการบริหารจัดการความเสี่ยงในพื้นที่ภัยแล้งและอุทกภัย ๑๑. องค์ความรู้ นวัตกรรมและความเสี่ยงในที่ยังกระจายไม่มีความเชื่อมโยงที่จะนำไปต่อยอดและพัฒนาอย่างเป็นระบบ	แนวทางพัฒนาเชิงพัฒนา (W-O Strategies) * (W๑+O๒) พัฒนาและสร้างพื้นที่กักเก็บน้ำ ป้องกันภัยน้ำในระดับชุมชนและรับน้ำ รวมถึงการพัฒนากระบวนการกระจายน้ำให้มีประสิทธิภาพ * (W๕+O๓) ส่งเสริมเกษตรกรให้เป็นผู้ประกอบการด้านการเกษตรมืออาชีพ เกิดการรวมกลุ่มและเข้าถึงแหล่งทุนในการพัฒนาอาชีพ * (W๔+O๕) พัฒนาเกษตรกรให้สามารถใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหารจัดการด้านการตลาด * (W๑+O๒) การพัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตรตามการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรมที่เหมาะสม * (W๑๐+O๑๑) สร้างและพัฒนาระบบเตือนภัยด้านการเกษตรล่วงหน้า และข้อมูลข่าวสารให้ทันต่อเหตุการณ์ * (W๑๑+O๕) พัฒนาและเชื่อมโยงระบบฐานข้อมูลองค์ความรู้เทคโนโลยี และนวัตกรรม เพื่อสนับสนุนการให้บริการและการต่อยอดการพัฒนา

ภัยคุกคาม (Threat : T) ๑. ความไม่มั่นคงและเสถียรภาพทางการเมือง ๒. อุณหภูมิทางการค้าของชาวหอมมะลิมีเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนและเขตการค้าเสรี (FTA) ทำให้การแข่งขันด้านการค้ามีแนวโน้มสูงขึ้นและสินค้าเกษตรราคาถูกลงนำมาจำหน่ายในประเทศไทย ๓. ค่าแรงงานและต้นทุนการผลิตที่สูง โดยเฉพาะน้ำมันและปุ๋ย ๔. มาตรการกีดกันทางการค้าจากต่างประเทศ และภาวะเศรษฐกิจโลกมีความผันผวน สินค้าเกษตรราคาตกต่ำ ๕. ภาวะค่าครองชีพที่สูงขึ้น ทำให้กำลังซื้อลดลงเนื่องจากผู้บริโภคใช้มาตรการรัดเข็มขัด ๖. แรงงานภาคการเกษตรโดยส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุและคนรุ่นใหม่ไม่สนใจอาชีพเกษตรกร ๗. เทคโนโลยี และนวัตกรรมต่างๆ เช่น เครื่องจักรกลการเกษตร ยังมีราคาสูง ๘. ภัยธรรมชาติที่เกิดขึ้นบ่อย ท่วมซ้ำซาก และแล้งซ้ำซาก	แนวทางการพัฒนาเชิงรับ (S-T Strategies) * (S๘+T๖) ส่งเสริมการสร้างเกษตรกรรุ่นใหม่ และการพัฒนา Smart Farmer * (S๑+T๒) การสร้างผลิตภัณฑ์แปรรูปทางการเกษตร โดยเฉพาะข้าวหอมมะลิและโคเนื้อ * (S๕+T๓) ส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรในการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีการผลิตที่ลดต้นทุนและเพิ่มคุณภาพการผลิตของสินค้าการเกษตรมาใช้ * (S๘+T๕) ส่งเสริมการทำเกษตรและพืชผักสวนครัวในระดับครัวเรือนเพื่อลดค่าครองชีพ	แนวทางการพัฒนาเชิงรุก (W-T Strategies) * (W๘+T๔) ส่งเสริมกิจกรรมเชื่อมโยงตลาดโดยตรงระหว่างผู้ผลิตและผู้บริโภค * (W๒+T๒) พัฒนาพื้นที่เกษตรที่ไม่เหมาะสมไปเป็นเกษตรทางเลือกหรือเกษตรผสมผสาน เพื่อรองรับปัจจัยเสี่ยงจากราคาสถิตตกต่ำและความผันผวนของเศรษฐกิจ * (W๒+T๓) ส่งเสริมการปลูกพืชใช้น้ำน้อยและเพาะปลูกพืชเชิงลึก เช่น ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์/หญ้าอาหารสัตว์ เพื่อลดต้นทุนและจำหน่ายสู่ภาคอุตสาหกรรมอาหารสัตว์ * (W๓+T๓) ส่งเสริมและพัฒนาองค์ความรู้ในการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ปุ๋ยชีวภาพ และพืชปุ๋ยสด
๒๐๒๕-๒๐๒๗		

ส่วนที่ ๔

แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดมหาสารคาม (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)

ฉบับทบทวน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

๑. เป้าหมายการพัฒนาด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด

“เกษตรมูลค่าสูงด้วยระบบเศรษฐกิจชีวภาพ นำสู่ชีวิตคุณภาพ
ภายใต้ทรัพยากรทางการเกษตรและสิ่งแวดล้อมที่สมดุลและยั่งยืน”

๒. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย

- ๒.๑ ผลผลิตทั้งหมดรวมภาคการเกษตรเพิ่มสูงขึ้น
- ๒.๒ จำนวนพื้นที่การเกษตรที่ได้รับรองมาตรฐานมีจำนวนเพิ่มขึ้น
- ๒.๓ จำนวนเกษตรกร กลุ่มเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรที่ได้รับการพัฒนาศักยภาพและส่งเสริมเป็นเกษตรกรมืออาชีพมีจำนวนเพิ่มขึ้น
- ๒.๔ พื้นที่เกษตรกรรมยั่งยืนของจังหวัดเพิ่มขึ้น
- ๒.๕ บุคลากรของหน่วยงานกระทรวงเกษตรและสหกรณ์พัฒนาเป็น Smart Officer

๓. ประเด็นการพัฒนาด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด

ประเด็นการพัฒนาที่ ๑ การเพิ่มศักยภาพผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูงและอุตสาหกรรมแปรรูป
สินค้าเกษตรภายใต้ระบบเศรษฐกิจชีวภาพ

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อพัฒนาสินค้าเกษตรให้มีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้น บนพื้นฐานการผลิตที่มีคุณภาพและได้รับมาตรฐานสินค้าเกษตรปลอดภัย
๒. เพื่อเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันและการอุตสาหกรรมแปรรูปภาคการเกษตร

ค่าเป้าหมายและตัวชี้วัด

๑. จำนวนพื้นที่การเกษตรที่ได้รับรองมาตรฐานมีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างน้อยร้อยละ ๓% จากปีที่ผ่านมา
๒. ผลผลิตทั้งหมดรวมภาคการเกษตรเพิ่มสูงขึ้น ร้อยละ ๑ ต่อปี

แนวทางการพัฒนา

๑. การส่งเสริมและพัฒนาการผลิตและแปรรูปสินค้าเกษตรให้มีคุณภาพและได้รับมาตรฐานสินค้าเกษตรปลอดภัย
๒. การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันภาคการเกษตรและอุตสาหกรรมภาคการเกษตรด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม

โครงการสำคัญ

๑. โครงการยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร
๒. โครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่
๓. โครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์และมาตรฐานสินค้าเกษตรแปรรูป

ประเด็นการพัฒนาที่ ๒ วัตถุประสงค์	การสร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรกลุ่มเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร ๑. เพื่อพัฒนาเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรให้เป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรมืออาชีพ ๒. เพื่อสร้างเกษตรกรรุ่นใหม่ พัฒนาความมั่นคงด้านอาชีพการเกษตรและสร้างรายได้ มีความภาคภูมิใจในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม ๓. เพื่อส่งเสริมเกษตรกร/สถาบันเกษตรกรให้เกิดการรวมกลุ่มเครือข่ายที่เข้มแข็งทั้งด้านการผลิตและการตลาด
ค่าเป้าหมายและตัวชี้วัด	๑. จำนวนเกษตรกรและกลุ่มเกษตรกรที่ได้รับการพัฒนาศักยภาพและส่งเสริมเป็นเกษตรกรมืออาชีพมีจำนวนเพิ่มขึ้นร้อยละ ๒๐ ของปีที่ผ่านมา ๒. จำนวนกลุ่มเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรที่ได้รับการพัฒนาศักยภาพเป็นผู้ประกอบการมืออาชีพหรือการเชื่อมโยงธุรกิจและการตลาดไม่น้อยกว่าปีละ ๓ แห่ง
แนวทางการพัฒนา	๑. การพัฒนาองค์ความรู้สู่การเป็นเกษตรกรมืออาชีพ ๒. การเสริมสร้างเกษตรกรรุ่นใหม่ สร้างความภาคภูมิใจและความมั่นคงในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม ๓. การสร้างความเข้มแข็งและเชื่อมโยงเครือข่ายเกษตรกร กลุ่มเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร
โครงการสำคัญ	๑. โครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) ๒. โครงการศูนย์การเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ๓. โครงการพัฒนาและสร้างความเข้มแข็งให้แก่กลุ่มเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร
ประเด็นการพัฒนาที่ ๓ วัตถุประสงค์	การบริหารจัดการและการพัฒนาทรัพยากรภาคการเกษตรและสิ่งแวดล้อมภายใต้ระบบเศรษฐกิจหมุนเวียนและเศรษฐกิจสีเขียว ๑. เพื่อพัฒนาและเพิ่มความสามารถในการบริหารจัดการแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร ๒. เพื่อเพิ่มศักยภาพการบริหารจัดการทรัพยากรทางการเกษตรและสิ่งแวดล้อมให้มีความสมดุลและยั่งยืน
ค่าเป้าหมายและตัวชี้วัด	๑. จำนวนพื้นที่ชลประทานและพื้นที่ได้รับประโยชน์เพิ่มขึ้นทุกปี ๒. จำนวนแปลงหรือพื้นที่การเกษตรที่ได้รับการบริหารจัดการเชิงพื้นที่การเกษตรอย่างเหมาะสม ปีละ ๕,๐๐๐ แปลง/ไร่ ๓. พื้นที่เกษตรกรรมยั่งยืนของจังหวัดเพิ่มขึ้น ปีละ ๔,๐๐๐ ไร่
แนวทางการพัฒนา	๑. การพัฒนาและบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒. การพัฒนาและบริหารจัดการพื้นที่ทำกินทางการเกษตร ๓. การฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรการเกษตรและส่งเสริมการเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

โครงการสำคัญ	๑. โครงการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒. โครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map) ๓. โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน ๔. โครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพเพื่อแก้ปัญหาที่ดินทำกินของเกษตรกร ๕. โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรชีวภาพ
ประเด็นการพัฒนาที่ ๔	การพัฒนาระบบบริหารจัดการด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด
วัตถุประสงค์	๑. เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานและการบูรณาการการทำงานอย่างต่อเนื่อง โดยยึดหลักการมีส่วนร่วม มีธรรมาภิบาล โปร่งใส และตรวจสอบได้ ๒. เพื่อเพิ่มศักยภาพการบริหารจัดการข้อมูลตามชนิดสินค้าที่สำคัญให้มีความถูกต้องและเป็นปัจจุบัน
ค่าเป้าหมายและตัวชี้วัด	๑. การดำเนินงานตามแผนปฏิบัติราชการประจำปีงบประมาณด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดได้ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๙๐ ๒. ข้อมูลเพื่อการบริหารจัดการตามชนิดสินค้า มีความถูกต้อง เป็นปัจจุบัน และสามารถแปลงสู่การปฏิบัติได้ จำนวนไม่น้อยกว่า ๓ ชนิด
แนวทางการพัฒนา	๑. การพัฒนาสมรรถนะ ทักษะ และการบูรณาการการทำงานของบุคลากรทั้งในและนอกสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ให้มีประสิทธิภาพสูง ๒. การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการเชื่อมโยงข้อมูลอย่างเป็นระบบ
โครงการสำคัญ	๑. โครงการสนับสนุนการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรในระดับพื้นที่ (SCP , SCD และ อ.พ.ก.) ๒. โครงการประชุมเชิงปฏิบัติการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด ๓. การจัดทำปฏิทินสินค้าเกษตรรายเดือนของจังหวัด (พืช , สัตว์ และ ประมง)

๔. แผนที่แสดงความต้องการของแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดมหาสารคาม (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) ฉบับพทวน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ กับแผน ๓ ระดับ

แผนระดับ ๑	ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างความรู้ความสามารถในการแข่งขัน - เป้าหมาย ประเทศไทยมีขีดความสามารถในการแข่งขันสูงขึ้น - ประเด็น การเกษตรสร้างมูลค่า - ประเด็นย่อย เกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น เกษตรปลอดภัย เกษตรชีวภาพ เกษตรแปรรูป เกษตรอัจฉริยะ	ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม - เป้าหมาย ใช้ประโยชน์และการสร้างการเติบโตบนฐานรากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม - เป้าหมายในขีดความสามารถของระบบนิเวศ - ประเด็น สร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมเศรษฐกิจสีเขียว - ประเด็นย่อย เพิ่มมูลค่าของเศรษฐกิจฐานชีวภาพให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน	

แผนระดับ ๒ (ให้กรอบเฉพาะแผนที่สอดคล้อง แต่อย่างน้อยต้องระบุความต้องการกับแผนแม่บท และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ)	แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น การเกษตร - เป้าหมายประเด็นของแผนแม่บทฯ : ผลิตภัณต์มวลรวมในประเทศในสาขาเกษตรเพิ่มขึ้น - แผนย่อยของแผนแม่บทฯ : เกษตรปลอดภัย - เป้าหมายย่อย : สินค้าเกษตรปลอดภัยมีมูลค่าเพิ่มขึ้น - แนวทางการพัฒนา : ส่งเสริมและสนับสนุนเกษตรกร ชุมชนท้องถิ่น รวมถึงผู้ประกอบการให้สามารถผลิตสินค้าเกษตรและอาหารที่มีคุณภาพมาตรฐาน	แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น การเติบโตอย่างยั่งยืน - เป้าหมายประเด็นของแผนแม่บทฯ : สภาพแวดล้อมของประเทศไทยมีคุณภาพดีขึ้นอย่างยั่งยืน - แผนย่อยของแผนแม่บทฯ : การสร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมเศรษฐกิจสีเขียว - เป้าหมายย่อย : การบริโภคและ การผลิตของประเทศไทย มีความยั่งยืน - กลยุทธ์ที่ ๓ การขยายผลเกษตรยั่งยืนที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและมีมูลค่าเพิ่มสูง - กลยุทธ์ย่อยที่ ๓.๑ สนับสนุนปัจจัยการผลิตที่จำเป็น	แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ - เป้าหมายหลัก การปรับโครงสร้างภาคการผลิตและบริการสู่เศรษฐกิจฐานนวัตกรรม - หมวดภายใต้ ๑ ไทยเป็นประเทศชั้นนำด้านสินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูปมูลค่าสูง - เป้าหมายระดับพหุพหุหมาย มูลค่าเพิ่มของสินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูปสูงขึ้น - กลยุทธ์ที่ ๓ การขยายผลเกษตรยั่งยืนที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและมีมูลค่าเพิ่มสูง - กลยุทธ์ย่อยที่ ๓.๑ สนับสนุนปัจจัยการผลิตที่จำเป็น	นโยบายและแผนระดับชาติ ว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ - นโยบายความมั่นคงแห่งชาติที่ ๑๔ การพัฒนาศักยภาพการเตรียมพร้อมแห่งชาติ และการบริหารจัดการวิกฤตการณ์ระดับชาติ - กลยุทธ์หลักที่ ๑ การเสริมสร้างศักยภาพการเตรียมพร้อม - เพื่อรองรับภัยคุกคาม และวิกฤตการณ์ระดับชาติ - กลยุทธ์ย่อยที่ ๑.๖ เสริมสร้างความมั่นคงด้านอาหาร

แผนระดับ ๓ (ให้กรอบเฉพาะแผนที่สอดคล้อง แต่อย่างน้อยต้องระบุความต้องการกับเป้าหมายและแนวทางการพัฒนาจังหวัด และแผนปฏิบัติการด้านเกษตร (๕ ปี))	เป้าหมายและแนวทางการพัฒนาภาคตะวันออกเฉียเหนือ พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐ “ศูนย์กลางเศรษฐกิจของอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง” สอดคล้องกับประเด็น การพัฒนาแผนปฏิบัติการของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ระยะ ๕ ปี ที่กำหนดให้ยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคเกษตร	แผนพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐ “เติบโตด้วยเศรษฐกิจแห่งอนาคต ลั่งคมเป็นสุขสิ่งแวดล้อมยั่งยืน” สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาของแผนพัฒนาภาค (ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ) ที่กำหนดให้ พัฒนาภาคเกษตรไปสู่เกษตรสมัยใหม่เพื่อต่อยอดไปสู่เศรษฐกิจชีวภาพ	แผนพัฒนาจังหวัดจังหวัดมหาสารคาม “เกษตรกรรมยั่งยืน นำภูมิปัญญาสร้างคุณค่า พัฒนาการก้าวไกลสู่สังคมไทย” สอดคล้องกับประเด็น การพัฒนาของแผนพัฒนาจังหวัด ๑ ที่กำหนดว่า ส่งเสริมและยกระดับการเกษตรและอุตสาหกรรมภาคเกษตรที่มีมูลค่าสูงด้วยเศรษฐกิจชีวภาพ	แผนปฏิบัติการด้านการเกษตรและสหกรณ์ ระยะ ๕ ปี พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐ “เกษตรกรรมคุณภาพชีวิตที่ดี มีรายได้เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ ๑๐ ต่อปี สอดคล้องกับประเด็น การพัฒนาในแผนปฏิบัติการ BCG ในการยกระดับการพัฒนาอุตสาหกรรมภายใต้ เศรษฐกิจ BCG ให้สามารถแข่งขันได้อย่างยั่งยืน (สาขาการเกษตรและอาหาร)	แผนปฏิบัติการด้านการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไทยโมเดลเศรษฐกิจ BCG “เศรษฐกิจเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน ประชาชนมีรายได้ดี คุณภาพชีวิตดี รักษาและฟื้นฟูฐานทรัพยากรจากหลากหลายทางชีวภาพให้มีความปลอดภัย ด้วยการใช้ความรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรม” สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาแผนพัฒนาจังหวัดในการเสริมสร้างความมั่นคงทางภาคเกษตร

สาระสำคัญแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด	เป้าหมายการพัฒนาด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด “เกษตรมูลค่าสูงด้วยระบบเศรษฐกิจชีวภาพ นำสู่ชีวิตคุณภาพ ภายใต้ทรัพยากรทางเกษตรและสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน” - ผลิตภัณฑ์รวมภาคการเกษตรเพิ่มขึ้น - จำนวนพื้นที่การเกษตรที่ได้รับรองมาตรฐานมีจำนวนเพิ่มขึ้น - จำนวนเกษตรกรและกลุ่มเกษตรกรที่ได้รับการพัฒนาคุณภาพและส่งเสริมเป็นเกษตรกรมืออาชีพมีจำนวนเพิ่มขึ้น - พื้นที่เกษตรกรรมยั่งยืนของจังหวัดเพิ่มขึ้น - บุคลากรของหน่วยงานกระทรวงเกษตรและสหกรณ์พัฒนาเป็น Smart Officer	ตัวชี้วัดความสำเร็จตามเป้าหมายการพัฒนา (ให้ระบุทั้งตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย) - ผลิตภัณฑ์รวมภาคการเกษตรเพิ่มขึ้น - จำนวนพื้นที่การเกษตรที่ได้รับรองมาตรฐานมีจำนวนเพิ่มขึ้น - จำนวนเกษตรกรและกลุ่มเกษตรกรที่ได้รับการพัฒนาคุณภาพและส่งเสริมเป็นเกษตรกรมืออาชีพมีจำนวนเพิ่มขึ้น - พื้นที่เกษตรกรรมยั่งยืนของจังหวัดเพิ่มขึ้น - บุคลากรของหน่วยงานกระทรวงเกษตรและสหกรณ์พัฒนาเป็น Smart Officer	

ประเด็นการพัฒนาด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด	๑. การเพิ่มศักยภาพผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูงและอุตสาหกรรมแปรรูปสินค้าเกษตร ภายใต้ระบบเศรษฐกิจชีวภาพ	๒. การสร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกร กลุ่มเกษตรกร และสถาบันเกษตรกร	๓. การบริหารจัดการและพัฒนาทรัพยากรภาคการเกษตรและสิ่งแวดล้อมภายใต้ระบบเศรษฐกิจหมุนเวียนและเศรษฐกิจสีเขียว	๔. การพัฒนาระบบบริหารจัดการด้านการเกษตรและสหกรณ์จังหวัด

โครงการสำคัญ	๑. โครงการยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร ๒. โครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ ๓. โครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์และมาตรฐานสินค้าเกษตรแปรรูป	๑. โครงการพัฒนาเกษตรปราศเปื้อน (Smart Farmer) ๒. โครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ๓. โครงการพัฒนาและสร้างความเข้มแข็งให้แก่กลุ่มเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร ๔. โครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพเพื่อแก้ปัญหาที่ดินทำกินของเกษตรกร ๕. โครงการส่งเสริมและพัฒนากลุ่มสินค้าเกษตรชีวภาพ	๑. โครงการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒. โครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map) ๓. โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน	๑. โครงการสนับสนุนการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรในระดับพื้นที่ (SCP, SCD และ อ.ท.ก.) ๒. โครงการประชุมเชิงปฏิบัติการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด ๓. การจัดทำปฏิทินสินค้าเกษตรรายเดือน

๕. แบบฟอร์มสรุปโครงการด้านการเกษตรและสหกรณ์ที่สำคัญของจังหวัด (พ.ศ. ๒๕๖๖ - พ.ศ. ๒๕๗๐)

จังหวัดมหาสารคาม

เป้าหมายการพัฒนาด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด: มหาสารคาม

ประเด็นการพัฒนา	ตัวชี้วัดของประเด็นการพัฒนา	ค่าเป้าหมาย					
		พ.ศ. ๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗	พ.ศ. ๒๕๖๘	พ.ศ. ๒๕๖๙	พ.ศ. ๒๕๗๐	รวม ๕ ปี
ประเด็นการพัฒนาที่ ๑	๑. จำนวนพื้นที่การเกษตรที่ได้รับการส่งเสริมมีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างน้อยร้อยละ ๓ จากปีที่ผ่านมา	ร้อยละ ๓	ร้อยละ ๓	ร้อยละ ๓	ร้อยละ ๓	ร้อยละ ๓	ร้อยละ ๑๕
	๒. สัตว์ถิ่นตามธรรมชาติเพิ่มขึ้น ร้อยละ ๑ ต่อปี	ร้อยละ ๑	ร้อยละ ๑	ร้อยละ ๑	ร้อยละ ๑	ร้อยละ ๑	ร้อยละ ๕
ประเด็นการพัฒนาที่ ๒	๑. จำนวนเกษตรกรและกลุ่มเกษตรกรที่ได้รับการพัฒนาศักยภาพและส่งเสริมเป็นเกษตรกรมืออาชีพมีจำนวนเพิ่มขึ้นร้อยละ ๒๐ ของปีที่ผ่านมา	ร้อยละ ๒๐	ร้อยละ ๒๐	ร้อยละ ๒๐	ร้อยละ ๒๐	ร้อยละ ๒๐	ร้อยละ ๒๐
	๒. จำนวนกลุ่มเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรที่ได้รับการพัฒนาศักยภาพเป็นผู้ประกอบการมีอาชีพหรือการเชื่อมโยงธุรกิจและการตลาดไม่น้อยกว่าปีละ ๓ แห่ง	๓ แห่ง	๓ แห่ง	๓ แห่ง	๓ แห่ง	๓ แห่ง	๑๕ แห่ง
ประเด็นการพัฒนาที่ ๓	๑. จำนวนพื้นที่ชลประทานและพื้นที่ได้รับประโยชน์เพิ่มขึ้นทุกปี	เพิ่มขึ้นทุกปี	เพิ่มขึ้นทุกปี	เพิ่มขึ้นทุกปี	เพิ่มขึ้นทุกปี	เพิ่มขึ้นทุกปี	เพิ่มขึ้นทุกปี
	๒. จำนวนแปลงหรือพื้นที่การเกษตรที่ได้รับการบริหารจัดการเชิงพื้นที่	๕,๐๐๐ แปลง/ไร่	๕,๐๐๐ แปลง/ไร่	๕,๐๐๐ แปลง/ไร่	๕,๐๐๐ แปลง/ไร่	๕,๐๐๐ แปลง/ไร่	๒๕,๐๐๐ แปลง/ไร่
	๓. พื้นที่เกษตรกรรมยั่งยืนของจังหวัดเพิ่มขึ้น ปีละ ๔,๐๐๐ ไร่	๔,๐๐๐ ไร่	๔,๐๐๐ ไร่	๔,๐๐๐ ไร่	๔,๐๐๐ ไร่	๔,๐๐๐ ไร่	๔,๐๐๐ ไร่
	๔. จำนวนพื้นที่กิจกรรมการเกษตรคาร์บอนเครดิตเพิ่มขึ้นทุกปี	เพิ่มขึ้นทุกปี	เพิ่มขึ้นทุกปี	เพิ่มขึ้นทุกปี	เพิ่มขึ้นทุกปี	เพิ่มขึ้นทุกปี	เพิ่มขึ้นทุกปี
ประเด็นการพัฒนาที่ ๔	๑. การดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดไม่น้อยกว่าร้อยละ ๙๐	ไม่น้อยกว่า ร้อยละ ๙๐	ไม่น้อยกว่า ร้อยละ ๙๐	ไม่น้อยกว่า ร้อยละ ๙๐	ไม่น้อยกว่า ร้อยละ ๙๐	ไม่น้อยกว่า ร้อยละ ๙๐	ไม่น้อยกว่า ร้อยละ ๙๐
	๒. ข้อมูลเพื่อการบริหารจัดการตามชนิดสินค้า มีความถูกต้องเป็นปัจจุบันและสามารถแปลงสู่การปฏิบัติได้ จำนวนไม่น้อยกว่า ๓ ชนิด	๓ ชนิด	๓ ชนิด	๓ ชนิด	๓ ชนิด	๓ ชนิด	๓ ชนิด

บัญชีรายการชุดโครงการสำคัญ		งบประมาณดำเนินงาน (ล้านบาท)						
โครงการสำคัญ	แหล่งงบประมาณ	หน่วยดำเนินการ	พ.ศ. ๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗	พ.ศ. ๒๕๖๘	พ.ศ. ๒๕๖๙	รวม ๕ ปี	
ประเด็นการพัฒนาที่ ๑ การพัฒนาศักยภาพผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูงและอุตสาหกรรมแปรรูปสินค้าเกษตรภายใต้ระบบเศรษฐกิจชีวภาพ								
๑. โครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่			๗,๐๘๐,๙๙๐	๗,๐๘๐,๙๙๐	๗,๐๘๐,๙๙๐	๗,๐๘๐,๙๙๐	๓๕,๔๐๒,๙๕๐	
๑.๑ ส่งเสริมและสนับสนุนระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่	งปภ.ก	กษจ.	๓,๐๑๘,๒๐๐	๓,๐๑๘,๒๐๐	๓,๐๑๘,๒๐๐	๓,๐๑๘,๒๐๐	๑๒,๐๖๖,๐๐๐	
๑.๒ ส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ (ข้าว)	งปภ.ก	ศวช.	๒,๐๔๖,๑๐๐	๒,๐๔๖,๑๐๐	๒,๐๔๖,๑๐๐	๒,๐๔๖,๑๐๐	๘,๑๖๖,๒๐๐	
๑.๓ ส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ในพื้นที่ สปก.	งปภ.ก	สปก.	๑,๖๒๑,๘๐๐	๑,๖๒๑,๘๐๐	๑,๖๒๑,๘๐๐	๑,๖๒๑,๘๐๐	๖,๕๖๗,๒๐๐	
๑.๔ ส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ (ด้านพืช)	งปภ.ก	ศวพ.	๙๐,๘๐๐	๙๐,๘๐๐	๙๐,๘๐๐	๙๐,๘๐๐	๓๖๓,๒๐๐	
๑.๕ ส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ (ด้านปศุสัตว์)	งปภ.ก	สทส.	๑๘๐,๕๙๐	๑๘๐,๕๙๐	๑๘๐,๕๙๐	๑๘๐,๕๙๐	๗๒๑,๙๖๐	
๑.๖ ส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ (ด้านปศุสัตว์)	งปภ.ก	ปศจ.	๑๒๓,๕๐๐	๑๒๓,๕๐๐	๑๒๓,๕๐๐	๑๒๓,๕๐๐	๔๙๖,๕๐๐	
๒. โครงการยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร			๓,๑๗๓,๕๗๘	๓,๑๗๓,๕๗๘	๓,๑๗๓,๕๗๘	๓,๑๗๓,๕๗๘	๑๒,๖๙๓,๖๖๒	
๒.๑ ยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร (ด้านประมง)	งปภ.ก	ปมจ./ศพจ.	๑๓๘,๘๐๐	๑๓๘,๘๐๐	๑๓๘,๘๐๐	๑๓๘,๘๐๐	๕๕๖,๐๐๐	
๒.๒ ยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร (ด้านปศุสัตว์)	งปภ.ก	ปศจ.	๔๐๒,๕๐๐	๔๐๒,๕๐๐	๔๐๒,๕๐๐	๔๐๒,๕๐๐	๑,๖๑๒,๐๐๐	
๒.๓ ตรวจจับร่องมาตรฐานการผลิตพืช	งปภ.ก	ศวพ.	๙๕๗,๕๓๘	๙๕๗,๕๓๘	๙๕๗,๕๓๘	๙๕๗,๕๓๘	๓,๘๓๐,๐๐๐	
๒.๔ พัฒนาศักยภาพสินค้าเกษตรสู่มาตรฐาน GAP	งปภ.ก	กษจ.	๔๙๔,๘๔๐	๔๙๔,๘๔๐	๔๙๔,๘๔๐	๔๙๔,๘๔๐	๑,๙๗๘,๙๖๐	
๒.๕ ยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร (ข้าว)	งปภ.ก	ศวช.	๑,๑๖๐,๐๐๐	๑,๑๖๐,๐๐๐	๑,๑๖๐,๐๐๐	๑,๑๖๐,๐๐๐	๔,๖๔๐,๐๐๐	
๒.๖ ยกระดับและพัฒนาคุณภาพมาตรฐานใหม่	งปภ.ก	มม.	๒๐,๐๐๐	๒๐,๐๐๐	๒๐,๐๐๐	๒๐,๐๐๐	๘๐,๐๐๐	
๓. โครงการพัฒนาศักยภาพการผลิตและการแปรรูปสินค้าเกษตร			๓๖,๕๕๑,๖๐๐	๓๖,๕๕๑,๖๐๐	๓๖,๕๕๑,๖๐๐	๓๖,๕๕๑,๖๐๐	๑๔๖,๖๕๕,๐๐๐	
๓.๑ พัฒนาศักยภาพด้านการประมง	งปภ.ก	ศพจ.	๑๗๓,๕๐๐	๑๗๓,๕๐๐	๑๗๓,๕๐๐	๑๗๓,๕๐๐	๖๙๖,๐๐๐	
๓.๒ พัฒนาศักยภาพการปศุสัตว์	งปภ.ก	ศวอ.	๒,๑๑๗,๓๐๐	๒,๑๑๗,๓๐๐	๒,๑๑๗,๓๐๐	๒,๑๑๗,๓๐๐	๘,๔๗๐,๒๐๐	
๓.๓ พัฒนาศักยภาพกระบวนการผลิตสินค้าเกษตร (ปศุสัตว์)	งปภ.ก	ศวอ.	๑,๗๘๑,๓๐๐	๑,๗๘๑,๓๐๐	๑,๗๘๑,๓๐๐	๑,๗๘๑,๓๐๐	๗,๑๒๖,๒๐๐	
๓.๔ พัฒนาศักยภาพการปศุสัตว์	งปภ.ก	ปศจ.	๓,๗๓๖,๘๐๐	๓,๗๓๖,๘๐๐	๓,๗๓๖,๘๐๐	๓,๗๓๖,๘๐๐	๑๕,๐๖๘,๐๐๐	
๓.๕ พัฒนาศักยภาพกระบวนการผลิตสินค้าเกษตร (ปศุสัตว์)	งปภ.ก	ปศจ.	๒,๑๖๔,๕๐๐	๒,๑๖๔,๕๐๐	๒,๑๖๔,๕๐๐	๒,๑๖๔,๕๐๐	๘,๖๖๖,๐๐๐	
๓.๖ พัฒนาศักยภาพสินค้าชุมชน	งปภ.ก	ศส.	๓๖๐,๐๐๐	๓๖๐,๐๐๐	๓๖๐,๐๐๐	๓๖๐,๐๐๐	๑,๔๔๐,๐๐๐	
๓.๗ พัฒนาศักยภาพกระบวนการผลิตและแปรรูปสินค้าเกษตร	งปภ.ก	ศส.	๕๒๕,๕๐๐	๕๒๕,๕๐๐	๕๒๕,๕๐๐	๕๒๕,๕๐๐	๒,๑๐๒,๕๐๐	
๓.๘ พัฒนาศักยภาพการปศุสัตว์	งปภ.ก	ศส.	๔,๗๘๑,๓๐๐	๔,๗๘๑,๓๐๐	๔,๗๘๑,๓๐๐	๔,๗๘๑,๓๐๐	๑๙,๑๒๖,๒๐๐	
๓.๙ พัฒนาศักยภาพกระบวนการผลิตสินค้าเกษตร (พืช)	งปภ.ก	ศวพ.	๘๕๔,๐๐๐	๘๕๔,๐๐๐	๘๕๔,๐๐๐	๘๕๔,๐๐๐	๓,๔๑๖,๐๐๐	
๓.๑๐ ส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรชีวภาพ	งปภ.ก	ศวพ.	๓๐๐,๐๐๐	๓๐๐,๐๐๐	๓๐๐,๐๐๐	๓๐๐,๐๐๐	๑,๒๐๐,๐๐๐	
๓.๑๑ ส่งเสริมการผลิตพืชเศรษฐกิจหลักของจังหวัด	งปภ.ก	กษจ.	๑,๗๐๗,๕๐๐	๑,๗๐๗,๕๐๐	๑,๗๐๗,๕๐๐	๑,๗๐๗,๕๐๐	๖,๘๒๖,๕๐๐	
๓.๑๒ ส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร	งปภ.ก	กษจ.	๘๑,๐๐๐	๘๑,๐๐๐	๘๑,๐๐๐	๘๑,๐๐๐	๓๒๔,๐๐๐	
๓.๑๓ เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร	งปภ.ก	กษจ.	๖๘๙,๐๐๐	๖๘๙,๐๐๐	๖๘๙,๐๐๐	๖๘๙,๐๐๐	๒,๗๕๖,๐๐๐	

บัญชีรายการชุดโครงการสำคัญ		งบประมาณดำเนินงานโครงการ (ล้านบาท)									
โครงการสำคัญ	แหล่งงบประมาณ	หน่วยดำเนินการ	พ.ศ. ๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗	พ.ศ. ๒๕๖๘	พ.ศ. ๒๕๖๙	พ.ศ. ๒๕๗๐	รวม ๕ ปี			
๓. โครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพเพื่อแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินของเกษตรกร											
๓.๑ การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพแก่ไขว้ปัญหาที่ดินทำกินของเกษตรกร (ด้านประมง)	งบปกติ	ปมจ.	๒,๖๔๑,๕๐๐	๑๘๒,๐๐๐	๑๘๒,๐๐๐	๑๘๒,๐๐๐	๑๘๒,๐๐๐	๑๘๒,๐๐๐			
๓.๒ การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพแก่ไขว้ปัญหาที่ดินทำกินของเกษตรกร (ด้านปศุสัตว์)	งบปกติ	ปศจ.	๗๔,๕๐๐	๗๔,๕๐๐	๗๔,๕๐๐	๗๔,๕๐๐	๗๔,๕๐๐	๓๗๒,๕๐๐			
๓.๓ การบริหารจัดการที่ดินทำกินแก่เกษตรกรรายย่อยและผู้ด้อยโอกาส (ในเขต สปก.)	งบปกติ	สปก.	๖๕๒,๕๐๐	๖๕๒,๕๐๐	๖๕๒,๕๐๐	๖๕๒,๕๐๐	๖๕๒,๕๐๐	๓,๒๖๒,๕๐๐			
๓.๔ การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพแก่ไขว้ปัญหาที่ดินทำกินของเกษตรกร (เขต สปก.)	งบปกติ	สปก.	๑,๗๒๐,๐๐๐	๑,๗๒๐,๐๐๐	๑,๗๒๐,๐๐๐	๑,๗๒๐,๐๐๐	๑,๗๒๐,๐๐๐	๘,๖๐๐,๐๐๐			
๓.๕ การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพเพื่อแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินของเกษตรกร	งบปกติ	สจจ.	๑๒,๕๐๐	๑๒,๕๐๐	๑๒,๕๐๐	๑๒,๕๐๐	๑๒,๕๐๐	๖๒,๕๐๐			
๔. โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน											
๔.๑ การพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน (เกษตรผสมผสาน)	งบปกติ	กษ.	๓๕,๐๐๐	๓๕,๐๐๐	๓๕,๐๐๐	๓๕,๐๐๐	๓๕,๐๐๐	๑๗๕,๐๐๐			
๔.๒ การส่งเสริมและพัฒนาเมล็ดพันธุ์พืช (ส่งเสริมด้านบัญชี)	งบปกติ	กษ.	๗๘,๕๐๐	๗๘,๕๐๐	๗๘,๕๐๐	๗๘,๕๐๐	๗๘,๕๐๐	๓๙๒,๕๐๐			
๔.๓ การพัฒนาเกษตรกรทฤษฎีใหม่ (ส่งเสริมด้านบัญชี)	งบปกติ	สสส.	๑๐๐,๐๐๐	๑๐๐,๐๐๐	๑๐๐,๐๐๐	๑๐๐,๐๐๐	๑๐๐,๐๐๐	๕๐๐,๐๐๐			
๔.๔ การพัฒนาเกษตรกรอินทรีย์ (ส่งเสริมด้านบัญชี)	งบปกติ	สสส.	๒๒,๐๐๐	๒๒,๐๐๐	๒๒,๐๐๐	๒๒,๐๐๐	๒๒,๐๐๐	๑๑๐,๐๐๐			
๔.๕ การพัฒนาเกษตรผสมผสาน (ส่งเสริมด้านบัญชี)	งบปกติ	สสส.	๑๔,๐๐๐	๑๔,๐๐๐	๑๔,๐๐๐	๑๔,๐๐๐	๑๔,๐๐๐	๗๐,๐๐๐			
๔.๖ การพัฒนาเกษตรทฤษฎีใหม่ (ด้านประมง)	งบปกติ	ปมจ.	๕๘,๕๐๐	๕๘,๕๐๐	๕๘,๕๐๐	๕๘,๕๐๐	๕๘,๕๐๐	๒๙๒,๕๐๐			
๔.๗ การบริหารจัดการทรัพยากรประมง	งบปกติ	ปมจ./ศพจ.	๔๑๑,๐๐๐	๔๑๑,๐๐๐	๔๑๑,๐๐๐	๔๑๑,๐๐๐	๔๑๑,๐๐๐	๒,๐๕๕,๐๐๐			
๔.๘ การส่งเสริมปศุสัตว์อินทรีย์	งบปกติ	ศสส.	๓๐,๐๐๐	๓๐,๐๐๐	๓๐,๐๐๐	๓๐,๐๐๐	๓๐,๐๐๐	๑๕๐,๐๐๐			
๔.๙ การพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน (ด้านพืชอาหารสัตว์)	งบปกติ	ศวอ.	๒๐,๐๐๐	๒๐,๐๐๐	๒๐,๐๐๐	๒๐,๐๐๐	๒๐,๐๐๐	๑๐๐,๐๐๐			
๔.๑๐ การสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ทางเกษตร	งบปกติ	ศวอ.	๓๒๐,๐๐๐	๓๒๐,๐๐๐	๓๒๐,๐๐๐	๓๒๐,๐๐๐	๓๒๐,๐๐๐	๑,๖๐๐,๐๐๐			
๔.๑๑ การพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน (ด้านปศุสัตว์)	งบปกติ	ปศจ.	๔๑๓,๐๐๐	๔๑๓,๐๐๐	๔๑๓,๐๐๐	๔๑๓,๐๐๐	๔๑๓,๐๐๐	๒,๐๖๕,๐๐๐			
๔.๑๒ การเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่โครงการ ๑ ตำบล ๑ กลุ่มเกษตรกรทฤษฎีใหม่	งบปกติ	พค.	๓๓๘,๐๐๐	๓๓๘,๐๐๐	๓๓๘,๐๐๐	๓๓๘,๐๐๐	๓๓๘,๐๐๐	๑,๖๙๐,๐๐๐			
๔.๑๓ การพัฒนาการผลิตเกษตรอินทรีย์	งบปกติ	กษจ.	๒๓,๕๐๐	๒๓,๕๐๐	๒๓,๕๐๐	๒๓,๕๐๐	๒๓,๕๐๐	๑๑๗,๕๐๐			
๔.๑๔ การสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร	งบปกติ	กษจ.	๑๐๐,๐๐๐	๑๐๐,๐๐๐	๑๐๐,๐๐๐	๑๐๐,๐๐๐	๑๐๐,๐๐๐	๕๐๐,๐๐๐			
๔.๑๕ การส่งเสริมการหยุดเผาในพื้นที่ทางการเกษตร	งบปกติ	กษจ.	๑๐๐,๐๐๐	๑๐๐,๐๐๐	๑๐๐,๐๐๐	๑๐๐,๐๐๐	๑๐๐,๐๐๐	๕๐๐,๐๐๐			
๔.๑๖ การส่งเสริมและพัฒนาเมล็ดพันธุ์พืช	งบปกติ	สปก.	๔๕๕,๐๐๐	๔๕๕,๐๐๐	๔๕๕,๐๐๐	๔๕๕,๐๐๐	๔๕๕,๐๐๐	๒,๒๗๕,๐๐๐			

บัญชีรายการชุดโครงการสำคัญ		งบประมาณดำเนินงานโครงการ (ล้านบาท)						
โครงการสำคัญ	แหล่งงบประมาณ	หน่วยดำเนินการ	พ.ศ. ๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗	พ.ศ. ๒๕๖๘	พ.ศ. ๒๕๖๙	พ.ศ. ๒๕๗๐	รวม ๕ ปี
๔.๑๗ การพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน (ในเขต สปภ.)	งบบุติ	สปภ.	๗๕๙,๐๐๐	๗๕๙,๐๐๐	๗๕๙,๐๐๐	๗๕๙,๐๐๐	๗๕๙,๐๐๐	๓,๗๕๕,๐๐๐
๔.๑๘ ส่งเสริมระบบวนเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดิน	งบบุติ	สปภ.	๑,๑๗๐,๐๐๐	๑,๑๗๐,๐๐๐	๑,๑๗๐,๐๐๐	๑,๑๗๐,๐๐๐	๑,๑๗๐,๐๐๐	๕,๘๕๐,๐๐๐
๔.๑๙ การพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน (สินค้าข้าว)	งบบุติ	ศวก.	๑,๓๔๕,๐๐๐	๑,๓๔๕,๐๐๐	๑,๓๔๕,๐๐๐	๑,๓๔๕,๐๐๐	๑,๓๔๕,๐๐๐	๖,๗๒๕,๐๐๐
๔.๒๐ การพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน (สินค้าผลไม้ใหม่)	งบบุติ	มม.	๒๐,๕๐๐	๒๐,๕๐๐	๒๐,๕๐๐	๒๐,๕๐๐	๒๐,๕๐๐	๑๐๒,๕๐๐
๕. โครงการชุมชนต้นแบบการผลิตพืชอาหารและสมุนไพรอินทรีย์แบบบูรณาการจังหวัดมหาสารคาม	งบ จว.	ศวก.	๙๐๔,๔๐๐	๙๐๔,๔๐๐	๙๐๔,๔๐๐	๙๐๔,๔๐๐	๙๐๔,๔๐๐	๔,๕๑๖,๐๐๐
๖. โครงการต้นแบบการพัฒนาเกษตรตามศักยภาพของพื้นที่ตามแนวทางการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร	งบ จว.	กษ.	๑,๐๙๘,๒๐๐	๑,๐๙๘,๒๐๐	๑,๐๙๘,๒๐๐	๑,๐๙๘,๒๐๐	๑,๐๙๘,๒๐๐	๕,๔๙๓,๐๐๐
๗. โครงการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร	งบ จว.	กษ.จ.	๓,๗๖๓,๒๐๐	๓,๗๖๓,๒๐๐	๓,๗๖๓,๒๐๐	๓,๗๖๓,๒๐๐	๓,๗๖๓,๒๐๐	๑๘,๘๑๖,๐๐๐
รวม			๕๑๓,๐๓๕,๕๐๐	๕๑๓,๐๓๕,๕๐๐	๕๑๓,๐๓๕,๕๐๐	๕๑๓,๐๓๕,๕๐๐	๕๑๓,๐๓๕,๕๐๐	๒,๕๖๕,๑๗๗,๕๐๐
ประเด็นการพัฒนาที่ ๔ การพัฒนาระบบบริหารจัดการด้านการเกษตรและสิทธิประโยชน์ของจังหวัด								
๑. โครงการสนับสนุนการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรในระดับพื้นที่ (SCP, SCD และ อ.พ.ก.)	งบบุติ	กษ.	๑๓๐,๐๐๐	๑๓๐,๐๐๐	๑๓๐,๐๐๐	๑๓๐,๐๐๐	๑๓๐,๐๐๐	๖๕๐,๐๐๐
๒. โครงการประชุมเชิงปฏิบัติการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด	งบบุติ	กษ.	๒๐,๐๐๐	๒๐,๐๐๐	๒๐,๐๐๐	๒๐,๐๐๐	๒๐,๐๐๐	๑๐๐,๐๐๐
๓. การจัดทำปฏิทินสินค้าเกษตรรายเดือนของจังหวัด (พืช, สัตว์ และประมง)	งบบุติ	กษ.	๕,๐๐๐	๕,๐๐๐	๕,๐๐๐	๕,๐๐๐	๕,๐๐๐	๒๕,๐๐๐
รวม			๑๕๕,๐๐๐	๑๕๕,๐๐๐	๑๕๕,๐๐๐	๑๕๕,๐๐๐	๑๕๕,๐๐๐	๗๒๕,๐๐๐
รวมทั้งสิ้น			๕๕๗,๖๔๐,๕๐๐	๕๕๗,๖๔๐,๕๐๐	๕๕๗,๖๔๐,๕๐๐	๕๕๗,๖๔๐,๕๐๐	๕๕๗,๖๔๐,๕๐๐	๒,๙๒๓,๑๕๗,๕๐๐

หมายเหตุ : แหล่งงบประมาณ ได้แก่

- งบจังหวัด/กลุ่มจังหวัด
- งบกระทรวง/กรม
- งบท้องถิ่น
- งบประมาณอื่นๆ (ให้ระบุชื่อแหล่งงบประมาณ เช่น เอกชน กองทุน เงินกู้)

แบบฟอร์มโครงการแบบย่อ (Project idea) ของโครงการสำคัญด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด

ประเด็นการพัฒนาคำ ๑ การเพิ่มศักยภาพผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูงและอุตสาหกรรมแปรรูปสินค้าเกษตร ภายใต้ระบบเศรษฐกิจชีวภาพ

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการสำคัญ	โครงการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร
๒. แนวทางการพัฒนา	การส่งเสริมและพัฒนาการผลิตและแปรรูปสินค้าเกษตรให้มีคุณภาพและได้รับมาตรฐานสินค้าเกษตรปลอดภัย
๓. หลักการและเหตุผล	ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๘๐ เป็นแผนการพัฒนาระดับชาติที่กำหนดกรอบและแนวทางการพัฒนาเพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” นำไปสู่การพัฒนาให้คนไทยมีความสุขและตอบสนองต่อการบรรลุซึ่งผลประโยชน์แห่งชาติ ในการที่จะพัฒนาคุณภาพชีวิต สร้างรายได้ระดับสูง เป็นประเทศพัฒนาแล้ว และสร้างความสุขของคนไทย สังคมมีความมั่นคง เสมอภาคและเป็นธรรม ประเทศสามารถแข่งขันได้ในระบบเศรษฐกิจ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (๓) ประเด็น การเกษตร มีเป้าหมายในการเพิ่มผลิตภัณฑ์มวลรวมสาขาเกษตรและการเพิ่มผลิตภาพการผลิตบนพื้นฐานการกระจายรายได้ที่เป็นธรรมและเท่าเทียม โดยส่งเสริมและพัฒนาผลิตภัณฑ์เกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น การสร้างความแตกต่างและโดดเด่นของสินค้าในแต่ละท้องถิ่น สร้างตราสินค้าของเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น ส่งเสริมการทำเกษตรปลอดภัย ส่งเสริมและสนับสนุนการผลิต การแปรรูป และการพัฒนาสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์จากฐานเกษตรกรรม และฐานทรัพยากรชีวภาพ ส่งเสริมการพัฒนาและใช้วัตถุดิบและผลิตผลทางการเกษตรที่เชื่อมโยงไปสู่กระบวนการแปรรูปในอุตสาหกรรมต่อเนื่องที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นวัตถุดิบในการแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ที่มีมูลค่าสูง และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม มาใช้ในการพัฒนาการเกษตรทุกขั้นตอนให้สามารถเพิ่มมูลค่าและสร้างรายได้ที่ยั่งยืน
๔. วัตถุประสงค์ของโครงการ	๑. เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าว ๒. เพื่อยกระดับมาตรฐานคุณภาพและมูลค่าเพิ่มของผลผลิตและผลิตภัณฑ์

๕. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	๑.เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ มีความรู้ความเข้าใจในการผลิตข้าวอินทรีย์ ๒.เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ผ่านการตรวจรับรองมาตรฐานอินทรีย์ ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๗๐ ๓.มีตราสินค้าและบรรจุภัณฑ์ จำนวน ๑๐ ชุด
๖. พื้นที่เป้าหมาย	พื้นที่ ๑๓ อำเภอในจังหวัดมหาสารคาม
๗. กิจกรรมหลัก	ส่งเสริมการผลิตข้าวอินทรีย์
๗.๑ กิจกรรมหลักที่ ๑ งบประมาณ หน่วยงานรับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ส่งเสริมการผลิตข้าวอินทรีย์ ๔,๕๙๕,๘๐๐ บาท สำนักงานเกษตรจังหวัดมหาสารคาม สถานีพัฒนาที่ดินจังหวัดมหาสารคาม
๘. หน่วยงานดำเนินการ	สำนักงานเกษตรจังหวัดมหาสารคาม
๙. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ	ตุลาคม ๒๕๖๘ - กันยายน ๒๕๖๙
๑๐. งบประมาณ	๔,๕๙๕,๘๐๐ บาท
๑๐. ผลผลิต (Output)	๑. เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ปี ๒๕๖๙ จำนวน ๒๐๐ ราย ได้รับความรู้เกี่ยวกับการผลิตข้าวอินทรีย์ ๒. แปลงเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ปี ๒๕๖๘ ผ่านการตรวจรับรองมาตรฐานอินทรีย์ ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๗๐ ๓. แปลงเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ปี ๒๕๖๗ ผ่านการตรวจรับรองมาตรฐานอินทรีย์ ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๗๐ ๔. แปลงเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ปี ๒๕๖๙ ผ่านการตรวจรับรองมาตรฐานอินทรีย์ ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๗๐ ๕. กลุ่มเกษตรกร/วิสาหกิจชุมชน ได้รับการพัฒนาตราสินค้าและบรรจุภัณฑ์ จำนวน ๑๐ กลุ่ม
๑๑. ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการ (Outcome)	๑. เกษตรกรที่เข้าร่วมสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติและได้รับการรับรองมาตรฐานอินทรีย์ ๒. เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการมีรายได้เพิ่มขึ้น

ประเด็นการพัฒนาที่ ๑ การเพิ่มศักยภาพการผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูงและอุตสาหกรรมแปรรูปสินค้าเกษตร ภายใต้ระบบเศรษฐกิจชีวภาพ

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการสำคัญ	โครงการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร
๒. แนวทางการพัฒนา	การส่งเสริมและพัฒนาการผลิตและแปรรูปสินค้าเกษตรให้มีคุณภาพและได้รับการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรปลอดภัย
๓. หลักการและเหตุผล	ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) มีวิสัยทัศน์คือ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” โดยมีเป้าหมายการพัฒนาประเทศ คือ “ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข เศรษฐกิจพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สังคมเป็นธรรม ฐานทรัพยากรธรรมชาติยั่งยืน” โดยเฉพาะยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ที่มุ่งเน้นการพัฒนาภาคเกษตรของไทยให้ก้าวไปสู่มหาอำนาจทางการเกษตร ซึ่งสอดคล้องและเชื่อมโยงกับแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ.๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) ประเด็น (๐๓) การเกษตร ในแผนย่อยเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น ที่ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการพัฒนาและยกระดับความสามารถของเกษตรกรและชุมชนในการพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น และยังมีเชื่อมโยงและสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อพลิกโฉมประเทศไทยสู่ “สังคมก้าวหน้า เศรษฐกิจสร้างมูลค่าอย่างยั่งยืน” โดยได้กำหนด หมายเหตุการพัฒนา จำนวน ๑๓ ประการ ซึ่งหมายเหตุที่ ๑ มุ่งเน้นให้ไทยเป็นประเทศชั้นนำด้านสินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูปมูลค่าสูง โดยการสร้างมูลค่าเพิ่มให้สินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูป พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบบริหารจัดการเพื่อคุณภาพ ความมั่นคงอาหาร และความยั่งยืนของภาคเกษตร จังหวัดมหาสารคาม จึงได้กำหนดเป้าหมายการพัฒนาจังหวัด “เกษตรกรรมยั่งยืน นำภูมิปัญญาสร้างคุณค่า พัฒนาการค้าการลงทุนสู่สังคมมีสุขภายใต้สิ่งแวดล้อมที่ดี” โดยเฉพาะในประเด็นการพัฒนาที่ ๑ ส่งเสริมและพัฒนาการผลิตภาคการเกษตรเพื่อสร้างรายได้กับเกษตรกร ซึ่งกำหนดแนวทางในการเสริมสร้างการผลิตภาคการเกษตรให้เข้มแข็งและยั่งยืน เพื่อเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิต เสริมสร้างรายได้และอาชีพให้แก่เกษตรกร รวมไปถึงการสร้าง ความเข้มแข็งและยั่งยืนให้แก่ภาคการเกษตร
๔. วัตถุประสงค์ของโครงการ	๑. เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ๒. เพื่อยกระดับมาตรฐานคุณภาพการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวและสร้างความเข้มแข็งให้แก่เกษตรกร
๕. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	๑. เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ มีความรู้ความเข้าใจในการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวที่มีคุณภาพ และสามารถนำไปปฏิบัติได้ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๗๐

หัวข้อ	รายละเอียด
	๒. ผลผลิตของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ผ่านการตรวจรับรองมาตรฐานการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวไม่น้อยกว่าร้อยละ ๖๐
๖. พื้นที่เป้าหมาย	พื้นที่ ๑๓ อำเภอ ในจังหวัดมหาสารคาม
๗. กิจกรรมหลัก	เพิ่มประสิทธิภาพและยกระดับคุณภาพการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว
๗.๑ กิจกรรมหลักที่ ๑ งบประมาณ หน่วยงานรับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	เพิ่มประสิทธิภาพและยกระดับคุณภาพการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ๒,๗๐๗,๓๐๐ บาท สำนักงานเกษตรจังหวัดมหาสารคาม ศูนย์วิจัยข้าวขอนแก่น
๘. หน่วยงานดำเนินการ	สำนักงานเกษตรจังหวัดมหาสารคาม
๙. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ	ตุลาคม ๒๕๖๘ - กันยายน ๒๕๖๙
๙. งบประมาณ	๒,๗๐๗,๓๐๐ บาท
๑๐. ผลผลิต (Output)	๑. เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ จำนวน ๑๐๐ ราย ได้รับความรู้เกี่ยวกับการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวอินทรีย์ ๒. เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ จำนวน ๑๙๕ ราย ได้รับความรู้เกี่ยวกับการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดี ๓. พื้นที่ของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ จำนวน ๑,๔๗๕ ไร่ ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาเป็นแปลงต้นแบบการผลิตพันธุ์ข้าวที่มีคุณภาพ
๑๑. ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการ (Outcome)	๑. เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติและได้การรับรองมาตรฐานการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดี ๒. เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ มีรายได้เพิ่มขึ้นจากการผลิตและจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดี ๓. ศูนย์ข้าวชุมชน , วิสาหกิจชุมชน หรือกลุ่มเกษตรกร ผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวได้รับการพัฒนาศักยภาพให้มีความเข้มแข็ง และสามารถต่อยอดในเชิงพาณิชย์เพื่อการเป็นผู้ประกอบการได้ในอนาคต

ประเด็นการพัฒนาที่ ๑ การเพิ่มศักยภาพผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูงและอุตสาหกรรมแปรรูปสินค้าเกษตร ภายใต้ระบบเศรษฐกิจชีวภาพ

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการสำคัญ	โครงการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร
๒. แนวทางการพัฒนา	การส่งเสริมและพัฒนาการผลิตและแปรรูปสินค้าเกษตรให้มีคุณภาพและได้รับการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรปลอดภัย
๓. หลักการและเหตุผล	ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๘๐ เป็นแผนการพัฒนาระบบเศรษฐกิจที่กำหนดยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาประเทศ เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” นำไปสู่การพัฒนาให้คนไทยมีความสุข และสนองต่อการบรรลุซึ่งผลประโยชน์แห่งชาติ ในการที่จะพัฒนาคุณภาพชีวิต สร้างรายได้ระดับสูง เป็นการสร้างสังคมมีความมั่นคง และช่วยให้ประเทศสามารถแข่งขันได้ในระบบเศรษฐกิจ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (๓) ประเด็น การเกษตร มีเป้าหมายในการเพิ่มผลิตภัณท์มวลรวมสาขาเกษตรและการเพิ่มผลิตภาพการผลิตบนพื้นฐานการกระจายรายได้ที่เป็นธรรมและเท่าเทียม โดยส่งเสริมและพัฒนาผลิตภัณท์เกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น การสร้างความแตกต่างและโดดเด่นของสินค้าในแต่ละท้องถิ่น สร้างตราสินค้าของเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น ส่งเสริมการทำเกษตรปลอดภัย ส่งเสริมและสนับสนุนการผลิต การแปรรูป และการพัฒนาสินค้าเกษตร และผลิตภัณท์จากฐานเกษตรกรรม และฐานทรัพยากรชีวภาพ ส่งเสริมการพัฒนาและใช้วัตถุดิบและผลิตผลทางการเกษตรที่เชื่อมโยงไปสู่กระบวนการแปรรูปในอุตสาหกรรมต่อเนื่องที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นวัตถุดิบในการแปรรูปเป็นผลิตภัณท์ใหม่ที่มีมูลค่าสูง และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม มาใช้ในการพัฒนาการเกษตรทุกขั้นตอนให้สามารถเพิ่มมูลค่าและสร้างรายได้อย่างยั่งยืน จากยุทธศาสตร์ชาติดังกล่าว คณะรัฐมนตรีได้มีมติ เห็นชอบในการขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจชีวภาพ - เศรษฐกิจหมุนเวียน - เศรษฐกิจสีเขียว (Bio-Circular-Green-Economy : BCG Model) เป็นโมเดลเศรษฐกิจสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นวาระแห่งชาติ ตั้งแต่ปี ๒๕๖๔ เป็นต้นไป
๔. วัตถุประสงค์ของโครงการ	๑. เพื่อยกระดับมาตรฐานคุณภาพการผลิตมันแกว ๒. เพื่อพัฒนาและต่อยอดสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น
๕. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	๑. เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ มีความรู้เกี่ยวกับการผลิตมันแกวตามมาตรฐานอินทรีย์ ๒. เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ผ่านการตรวจรับรองมาตรฐาน GAP/อินทรีย์ ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๗๐ ๓. มีตราสินค้าและบรรจุภัณท์ อย่างน้อย ๑ ชุด
๖. พื้นที่เป้าหมาย	อำเภอภูด้าง และอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม

หัวข้อ	รายละเอียด
๗. กิจกรรมหลัก	ส่งเสริมการผลิตพืชเศรษฐกิจหลักของจังหวัด
๗.๑ กิจกรรมหลักที่ ๑ งบประมาณ หน่วยงานรับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ส่งเสริมการผลิตพืชเศรษฐกิจหลักของจังหวัด ๑,๑๒๔,๔๐๐ บาท สำนักงานเกษตรจังหวัดมหาสารคาม ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรมหาสารคาม
๘. หน่วยงานดำเนินการ	สำนักงานเกษตรจังหวัดมหาสารคาม
๙. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ	ตุลาคม ๒๕๖๘ - กันยายน ๒๕๖๙
๙. งบประมาณ	๑,๑๒๔,๔๐๐ บาท
๑๐. ผลผลิต (Output)	๑. เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน ๖๐ ราย การผลิตมัน แกวตามมาตรฐานอินทรีย์ ๒. แปลงเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการผ่านการตรวจรับรอง มาตรฐาน GAP/อินทรีย์ ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๗๐ ๓. มีตราสินค้าและบรรจุภัณฑ์ อย่างน้อย ๑ ชุด
๑๑. ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการ (Outcome)	๑. เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการ สามารถนำองค์ความรู้ไป ปฏิบัติ สามารถผลิตมันแกวตามมาตรฐานอินทรีย์ ๒. เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการมีรายได้เพิ่มขึ้น

ประเด็นการพัฒนาที่ ๑ การเพิ่มศักยภาพผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูงและอุตสาหกรรมแปรรูปสินค้าเกษตร ภายใต้ระบบเศรษฐกิจชีวภาพ

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการสำคัญ	โครงการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร
๒. แนวทางการพัฒนา	การส่งเสริมและพัฒนาการผลิตและแปรรูปสินค้าเกษตรให้มีคุณภาพและได้รับการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรปลอดภัย
๓. หลักการและเหตุผล	จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ที่ให้ความสำคัญต่อการแก้ไขปัญหาความยากจนมาโดยตลอด เพื่อลดความเหลื่อมล้ำของรายได้และคุณภาพชีวิตของสังคมที่ดีขึ้น การแก้ไขปัญหาของชุมชนควรเริ่มตั้งแต่ระดับครัวเรือนและพัฒนาทุกมิติอาชีพทั้งอาชีพหลักและอาชีพเสริมให้ครบวงจรตลอด Supply chain ประสานและบูรณาการโครงการที่มีในพื้นที่ให้เกิดความสอดคล้องกัน โดยมีการทำ Project Management เพื่อบริหารจัดการให้เกิดความเป็นรูปธรรม จึงจะสามารถแก้ปัญหาได้อย่างตรงจุดและเกิดความยั่งยืน แผนแม่บทแห่งชาติ ว่าด้วยการพัฒนาสมุนไพรไทยฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐ โดยมุ่งเน้นให้เกิดการพัฒนาในระดับภูมิภาค โดยในปี ๒๕๖๓ คณะกรรมการนโยบายสมุนไพรแห่งชาติ ได้มีมติเห็นชอบให้ยกระดับเมืองสมุนไพรทั้ง ๑๔ จังหวัด แบ่งเป็น ๓ กลุ่ม คือ ๑) กลุ่มการเกษตรวัตถุดิบสมุนไพร ประกอบด้วย จังหวัดอำนาจเจริญ, สุรินทร์, มหาสารคาม, อุทัยธานี, สกลนคร ๒) กลุ่มอุตสาหกรรมสมุนไพร ประกอบด้วย จังหวัดนครปฐม, สระบุรี, ปราจีนบุรี, จันทบุรี และ ๓) กลุ่มการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและความงาม ประกอบด้วย จังหวัดเชียงราย, พิษณุโลก, อุตรดิตถ์, สุราษฎร์ธานี และสงขลา ทั้งนี้การดำเนินงานเพื่อพัฒนาด้านเมืองสมุนไพร ต้องอาศัยกลไกของประชารัฐและความร่วมมือจากทุกภาคส่วนเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนงานพัฒนาเมืองสมุนไพร (Herbal city)
๔. วัตถุประสงค์ของโครงการ	๑. เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าว ๒. เพื่อยกระดับมาตรฐานคุณภาพและมูลค่าเพิ่มของผลผลิตและผลิตภัณฑ์
๕. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	๑. เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ มีความรู้ความเข้าใจในการผลิตสมุนไพรตามมาตรฐาน GAP/อินทรีย์ ๒. เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ผ่านการตรวจรับรองมาตรฐาน GAP/อินทรีย์ ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๗๐ ๓. มีพื้นที่การผลิตสมุนไพรเพิ่มขึ้น ๕๐ ไร่
๖. พื้นที่เป้าหมาย	พื้นที่ ๑๓ อำเภอ ในจังหวัดมหาสารคาม
๗. กิจกรรมหลัก	ส่งเสริมการปลูกพืชสมุนไพรให้ได้มาตรฐาน
๗.๑ กิจกรรมหลักที่ ๑ งบประมาณ หน่วยงานรับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ส่งเสริมการปลูกพืชสมุนไพรให้ได้มาตรฐาน ๒,๖๒๘,๗๐๐ บาท สำนักงานเกษตรจังหวัดมหาสารคาม

หัวข้อ	รายละเอียด
๘. หน่วยงานดำเนินการ	สำนักงานเกษตรจังหวัดมหาสารคาม
๙. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ	ตุลาคม ๒๕๖๘ - กันยายน ๒๕๖๙
๙. งบประมาณ	๒,๖๒๘,๗๐๐ บาท
๑๐. ผลผลิต (Output)	๑. เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน ๑๐๐ ราย ได้รับความรู้เกี่ยวกับการผลิตสมุนไพรตามมาตรฐาน GAP/อินทรีย์ ๒. มีพื้นที่การผลิตสมุนไพรเพิ่มขึ้น ๕๐ ไร่
๑๑. ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการ (Outcome)	๑. เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการฯ สามารถนำองค์ความรู้ไปใช้และปฏิบัติได้จริง อันนำไปสู่ความสามารถในการผลิตวัตถุดิบสมุนไพรที่ใช้ประกอบในด้านเภสัชกรรมหรือผลิตภัณฑ์สมุนไพรที่มีคุณภาพและมาตรฐาน ๒. เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการมีรายได้เพิ่มขึ้น

ประเด็นการพัฒนาที่ ๑ การเพิ่มศักยภาพการผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูงและอุตสาหกรรมแปรรูปสินค้าเกษตร ภายใต้ระบบเศรษฐกิจชีวภาพ

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการสำคัญ	โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าประมง ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง
๒. แนวทางการพัฒนา	การส่งเสริมและพัฒนาการผลิตและแปรรูปสินค้าเกษตรให้มีคุณภาพและได้รับการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรปลอดภัย
๓. หลักการและเหตุผล	ประเทศไทยได้กำหนดยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๘๐) ซึ่งเป็นแผนแม่บทหลักของการกำหนดเป้าหมายการพัฒนาประเทศ โดยกำหนดวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” หลักการพัฒนาประเทศที่สำคัญในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ.๒๕๖๖-๒๕๗๐) ยึดหลัก “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” “การพัฒนาที่ยั่งยืน” และ “ล้มแล้วลุกไว” หมุดหมายการพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ “พัฒนาให้หลุดพ้นจากความยากจนสู่เป้าหมายการพึ่งพาตนเอง” การเพิ่มศักยภาพการผลิตไปสู่มาตรฐานอินทรีย์และอาหารปลอดภัย การพัฒนาอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปไปสู่ผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่าเพิ่มสูง แผนพัฒนาจังหวัดมหาสารคาม พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐ ประเด็นการพัฒนาที่ ๑ การเพิ่มศักยภาพการผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูงและอุตสาหกรรมแปรรูปสินค้าเกษตร ภายใต้ระบบเศรษฐกิจชีวภาพ ส่งเสริมและพัฒนาการผลิตภาคเกษตรเพื่อสร้างรายได้กับเกษตรกร แผนงานส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยและได้มาตรฐาน สำนักงานประมงจังหวัดมหาสารคาม จึงมีแนวคิดที่จะดำเนินการส่งเสริมการเลี้ยงกบในกระชังบ่ เนื่องจากกบเป็นสัตว์ที่ใช้น้ำน้อย และมีอัตราการเจริญเติบโตเร็ว ระยะเวลาการเลี้ยงสั้น ใช้พื้นที่การเลี้ยงน้อย เหมาะสำหรับเกษตรกรที่มีพื้นที่ค่อนข้างจำกัด และเกษตรกรสามารถพัฒนาต่อยอดเป็นอาชีพเสริมได้ ทั้งนี้ หากผลผลิตมีจำนวนมากยังสามารถแปรรูปเพิ่มมูลค่าจำหน่ายได้ราคาสูง ทำให้เกษตรกรมีรายได้ที่มั่นคง สามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน
๔. วัตถุประสงค์ของโครงการ	๑. เพื่อส่งเสริมสนับสนุนและพัฒนาอาชีพการเพาะเลี้ยงกบให้แก่เกษตรกร ๒. เพื่อให้เกษตรกรเข้าใจหลักการการเพาะเลี้ยงกบได้อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ ๓. เพื่อเพิ่มทักษะการเพาะเลี้ยงกบให้แก่เกษตรกร ๔. เพื่อให้เกษตรกรสามารถลดรายจ่าย และมีรายได้เพิ่มขึ้น ความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น
๕. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	๑. เกษตรกรได้รับการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเพาะเลี้ยงกบ จำนวน ๖๐ ราย ๒. เกษตรกรที่ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพมีความรู้ด้าน

หัวข้อ	รายละเอียด
	การเพาะเลี้ยงกบเพิ่มขึ้น ร้อยละ ๘๐
๖. พื้นที่เป้าหมาย	ตำบลหัวดง และตำบลดงยาง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม
๗. กิจกรรมหลัก	เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าประมง ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง
๗.๑ กิจกรรมหลักที่ ๑ งบประมาณ หน่วยงานรับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าประมง ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ๒๐๕,๑๐๐ บาท สำนักงานประมงจังหวัดมหาสารคาม
๘. หน่วยงานดำเนินการ	สำนักงานประมงจังหวัดมหาสารคาม
๙. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ	ตุลาคม ๒๕๖๘ - กันยายน ๒๕๖๙
๙. งบประมาณ	๒๐๕,๑๐๐ บาท
๑๐. ผลผลิต (Output)	๑.เกษตรกรได้รับการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเพาะเลี้ยงกบ จำนวน ๖๐ ราย ๒.เกษตรกรได้รับสนับสนุนปัจจัยการผลิตหลังการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเพาะเลี้ยงกบ จำนวน ๖๐ ราย
๑๑. ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการ (Outcome)	๑.เกษตรกรมีผลผลิตกบรายละไม่น้อยกว่า ๕๐ กก. ๒.เกษตรกรลดรายจ่ายและเพิ่มรายได้ในครัวเรือนๆละไม่น้อยกว่า ๕,๐๐๐ บาท

ประเด็นการพัฒนาที่ ๑ การเพิ่มศักยภาพผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูงและอุตสาหกรรมแปรรูปสินค้าเกษตร ภายใต้ระบบเศรษฐกิจชีวภาพ

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการสำคัญ	การบริหารแหล่งน้ำชุมชนสู่การสร้างมูลค่าสัตว์น้ำของจังหวัดมหาสารคาม
๒. แนวทางการพัฒนา	การส่งเสริมและพัฒนาการผลิตและแปรรูปสินค้าเกษตรให้มีคุณภาพและได้รับการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรปลอดภัย
๓. หลักการและเหตุผล	ด้วยยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐ ตามประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๖๑ ประเด็นยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ข้อ ๔.๑ สร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมเศรษฐกิจสีเขียว มุ่งเน้นการพัฒนาสังคมเศรษฐกิจให้เติบโตและมีความเป็นธรรมบนความสมดุล ของฐานทรัพยากรธรรมชาติและคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดี ด้วยเศรษฐกิจฐานชีวภาพ นำไปสู่การยกระดับคุณภาพชีวิต เพิ่มความเป็นธรรมทางสังคม สามารถลดความเสี่ยง ของผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและลดปัญหาความขาดแคลนของทรัพยากร ข้อ ๔.๑.๓ ได้ส่งเสริมกลไกการมีส่วนร่วมในการบริหารการจัดการอนุรักษ์และพัฒนาแม่น้ำคูคลองและแหล่งน้ำธรรมชาติ แผนพัฒนาจังหวัดมหาสารคาม “เกษตรกรรมยั่งยืน นำภูมิปัญญาสร้างคุณค่า พัฒนาการค้า การลงทุน ท้องถิ่น สู่สังคมมีความสุขภายใต้สิ่งแวดล้อมที่ดี” ประเด็นการพัฒนาด้านการเกษตรและสหกรณ์ ประเด็นที่ ๓ การบริหารจัดการและการพัฒนาทรัพยากรภาคการเกษตรและสิ่งแวดล้อมภายใต้ระบบเศรษฐกิจหมุนเวียนและเศรษฐกิจสีเขียว สำนักงานประมงจังหวัด มีเป้าหมายในการเพิ่มผลผลิตสัตว์น้ำแหล่งน้ำชุมชนรวมทั้งแหล่งน้ำที่สำคัญในพื้นที่จังหวัดมหาสารคาม โดยการส่งเสริมและพัฒนาให้ชุมชนมีองค์ความรู้ด้านการเพาะพันธุ์สัตว์น้ำ การเลี้ยงสัตว์น้ำ การสร้างแหล่งอาหารในชุมชน การสร้างมูลค่าของสัตว์น้ำ เน้นการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน รวมทั้งการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำให้มีความสมดุลทางระบบนิเวศ เพื่อให้คนรุ่นต่อไปได้ใช้ทรัพยากรสัตว์น้ำอย่างสมดุลและยั่งยืน เพื่อลดผลกระทบทางลบจากการพัฒนาสังคมเศรษฐกิจของประเทศ รวมทั้งยกระดับกระบวนการทัศน์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมบนหลักของการมีส่วนร่วมและธรรมาภิบาล โครงการบริหารแหล่งน้ำชุมชนสู่การสร้างมูลค่าสัตว์น้ำของจังหวัดมหาสารคาม เป็นโครงการที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชน ทุกคนมีสิทธิ์เข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ ตามศักยภาพของแต่ละคนแต่ละชุมชน หากมีการสนับสนุนองค์ความรู้ ให้ชุมชนที่มีบทบาทหน้าที่ในการบริหารจัดการแหล่งน้ำชุมชนให้เกิดประสิทธิภาพ และให้ประชาชนในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมในการเพิ่มปริมาณสัตว์น้ำ และมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ ฟื้นฟู จะเป็นแนวทางในการพัฒนาการ

หัวข้อ	รายละเอียด
	เกษตรกร ที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชน รวมทั้งเป็นการลดผลกระทบในการประกอบอาชีพและความเป็นอยู่ของประชาชน และลดความเสี่ยงต่อสภาวะการเสื่อมโทรมของทรัพยากรสัตว์น้ำในอนาคต
๔. วัตถุประสงค์ของโครงการ	๑. เพื่อส่งเสริมให้คณะกรรมการแหล่งน้ำชุมชนและเกษตรกรในชุมชนมีองค์ความรู้ด้านการบริหารจัดการแหล่งน้ำชุมชนแบบมีส่วนร่วมให้มีผลผลิตและความหลากหลายของสัตว์น้ำเพิ่มขึ้น ๒. เพื่อส่งเสริมให้คณะกรรมการแหล่งน้ำชุมชนและเกษตรกรในชุมชนสามารถเพิ่มผลผลิต สร้างมูลค่าได้ ๓. เพื่อสร้างทางเลือกอาชีพด้านการประมง ให้เกษตรกรในชุมชนแบบมีส่วนร่วม
๕. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	เชิงคุณภาพ : แหล่งน้ำชุมชน สามารถดำเนินบริหารจัดการทรัพยากรสัตว์น้ำในแหล่งน้ำชุมชนให้มีผลผลิต มูลค่า และความหลากหลายของสัตว์น้ำเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ ๑ เชิงปริมาณ : แหล่งน้ำชุมชนขนาด ๑๕ - ๓๐ ไร่ จำนวน ๑๓ แห่ง มีความพึงพอใจในการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้านทรัพยากรประมงไม่น้อยกว่าร้อยละ ๗๐
๖. พื้นที่เป้าหมาย	พื้นที่ ๑๓ อำเภอ ในจังหวัดมหาสารคาม
๗. กิจกรรมหลัก	การบริหารแหล่งน้ำชุมชนสู่การสร้างมูลค่าสัตว์น้ำของจังหวัดมหาสารคาม
๗.๑ กิจกรรมหลักที่ ๑ งบประมาณ หน่วยงานรับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	การบริหารแหล่งน้ำชุมชนสู่การสร้างมูลค่าสัตว์น้ำของจังหวัดมหาสารคาม ๒,๖๒๒,๙๐๐ บาท สำนักงานประมงจังหวัดมหาสารคาม
๘. หน่วยงานดำเนินการ	สำนักงานประมงจังหวัดมหาสารคาม
๙. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ	ตุลาคม ๒๕๖๘ - กันยายน ๒๕๖๙
๙. งบประมาณ	๒,๖๒๒,๙๐๐ บาท
๑๐. ผลผลิต (Output)	๑. คณะกรรมการแหล่งน้ำชุมชนและเกษตรกรในชุมชนได้รับองค์ความรู้ด้านการบริหารจัดการแหล่งน้ำชุมชนแบบมีส่วนร่วมให้มีผลผลิตและความหลากหลายของสัตว์น้ำเพิ่มขึ้น ๒. คณะกรรมการแหล่งน้ำชุมชนและเกษตรกรในชุมชนได้รับพันธุ์สัตว์น้ำ เพื่อปล่อยในแหล่งน้ำชุมชน เพิ่มผลผลิต สร้างมูลค่า ๓. คณะกรรมการแหล่งน้ำชุมชนและเกษตรกรในชุมชนได้ทางเลือกอาชีพด้านการประมง ให้เกษตรกรในชุมชนแบบมีส่วนร่วม
๑๑. ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการ (Outcome)	๑. คณะกรรมการแหล่งน้ำชุมชนและเกษตรกรในชุมชนมีองค์ความรู้ด้านการบริหารจัดการแหล่งน้ำชุมชนแบบมีส่วนร่วมให้มีผลผลิตและความหลากหลายของสัตว์น้ำเพิ่มขึ้น ๒. เกษตรกรในชุมชนมีผลผลิตสัตว์น้ำเพียงพอที่เป็นวัตถุดิบสำหรับแปรรูป ๓. เกษตรกรในชุมชนมีอาชีพและเพิ่มรายได้ในครัวเรือน

ประเด็นการพัฒนาที่ ๑ การเพิ่มศักยภาพการผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูงและอุตสาหกรรมแปรรูปสินค้าเกษตร ภายใต้ระบบเศรษฐกิจชีวภาพ

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการสำคัญ	โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าประมง
๒. แนวทางการพัฒนา	การส่งเสริมและพัฒนาการผลิตและแปรรูปสินค้าเกษตรให้มีคุณภาพและได้รับการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรปลอดภัย
๓. หลักการและเหตุผล	ประเทศไทยได้กำหนดยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๘๐) ซึ่งเป็นแผนแม่บทหลักของการกำหนดเป้าหมายการพัฒนาประเทศ โดยกำหนดวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” หลักการพัฒนาประเทศที่สำคัญในระยะแผนพัฒนา ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ.๒๕๖๖-๒๕๗๐) ยึดหลัก “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” “การพัฒนาที่ยั่งยืน” และ “ล้มแล้วลุกไว” หมุดหมายการพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ “พัฒนาให้หลุดพ้นจากความยากจนสู่เป้าหมายการพึ่งพาตนเอง” การเพิ่มศักยภาพการผลิตไปสู่มาตรฐานอินทรีย์และอาหารปลอดภัย การพัฒนาอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปไปสู่ผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่าเพิ่มสูง แผนพัฒนาจังหวัดมหาสารคาม พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐ จังหวัดมหาสารคามได้จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนา หรือแก้ไขปัญหาของจังหวัดให้บรรลุผลอย่างยั่งยืน รวมทั้งเพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อน ยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บท แผนระดับชาตินโยบายรัฐบาล ทิศทางการพัฒนาภาคตามศักยภาพ และเพื่อแก้ไขปัญหา หรือความต้องการของประชาชนในพื้นที่ ซึ่งเป็นไปตามหลักเกณฑ์การจัดทำแผนปฏิบัติการของจังหวัด และกลุ่มจังหวัด ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ ประเด็นการพัฒนาที่ ๑ ส่งเสริมและพัฒนาการผลิตภาคการเกษตรเพื่อสร้างรายได้กับเกษตรกร แผนงานส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยและได้มาตรฐาน โครงการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร กิจกรรมการเลี้ยงสัตว์น้ำ โครงการยกระดับการผลิตลูกฮอกกี้น้ำท้องถิ่นนิยม จึงสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี และความต้องการของชุมชนที่ต้องการยกระดับการผลิตลูกฮอกกี้น้ำเพื่อเพิ่มรายได้เข้าสู่ชุมชน สำนักงานประมงจังหวัดมหาสารคาม จึงได้มีความคิดที่จะดำเนินการอบรมให้ความรู้ด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำเพื่อเพิ่มศักยภาพการผลิตสัตว์น้ำให้มีปริมาณผลผลิตสูงขึ้นได้ และผลผลิตได้รับการรับรองคุณภาพมาตรฐาน เพื่อเป็นการเพิ่มศักยภาพการเพาะเลี้ยงฮอกกี้น้ำให้มีผลผลิตสูงขึ้น แก้ไขปัญหาโรคระบาดในลูกฮอกกี้น้ำ สำนักงานประมงจังหวัดมหาสารคาม จึงเห็นควรมีการฝึกอบรมให้ความรู้เกษตรกรเพื่อเพิ่มผลผลิตและยกระดับการผลิตลูกฮอกกี้น้ำ ให้เกษตรกรสามารถเพิ่มประสิทธิภาพการเพาะเลี้ยงฮอกกี้น้ำให้มีผลผลิตสูง และแปรรูปเพิ่มมูลค่าจำหน่ายได้ราคาสูงในเวลาที่เกิดผลผลิตล้นตลาด มี

หัวข้อ	รายละเอียด
	รายได้ที่มั่นคง สามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน
๔. วัตถุประสงค์ของโครงการ	๑. เพื่อส่งเสริมและพัฒนาวิธีการเพาะเลี้ยง หรือรูปแบบการผลิตสัตว์น้ำที่เป็นอัตลักษณ์เฉพาะถิ่นเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม ๒. เพื่อเพิ่มศักยภาพการเพาะเลี้ยงฮวกให้มีผลผลิตสูงขึ้น ๓. เพื่อให้เกษตรกรมีความมั่นคงในอาชีพ สามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน
๕. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	๑. เกษตรกรมีความรู้เพิ่มขึ้น ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ ๒. เกษตรกรมีผลผลิตเพิ่มขึ้น และมีรายได้เพิ่มขึ้น ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕ ๓. เกษตรกรได้รับรองมาตรฐาน มกษ. ไม่น้อยกว่า ร้อยละ ๖๐
๖. พื้นที่เป้าหมาย	ตำบลหนองบัวแก้ว และตำบลราษฎร์เจริญ อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม
๗. กิจกรรมหลัก	เพิ่มขีดความสามารถในการประกอบอาชีพด้านการประมง
๗.๑ กิจกรรมหลักที่ ๑ งบประมาณ หน่วยงานรับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	เพิ่มขีดความสามารถในการประกอบอาชีพด้านการประมง ๘๑๓,๖๐๐ บาท สำนักงานประมงจังหวัดมหาสารคาม
๘. หน่วยงานดำเนินการ	สำนักงานประมงจังหวัดมหาสารคาม
๙. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ	ตุลาคม ๒๕๖๘ – กันยายน ๒๕๖๙
๙. งบประมาณ	๘๑๓,๖๐๐ บาท
๑๐. ผลผลิต (Output)	๑. เกษตรได้รับการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำเพื่อเพิ่มผลผลิตสัตว์น้ำ จำนวน ๕๐ ราย ๒. เกษตรได้รับการสนับสนุนจุลินทรีย์เพื่อใช้ในการบำบัดของเสียในพื้นที่เลี้ยง จำนวน ๕๐ ราย ๓. ถ่ายทอดองค์ความรู้การผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยและได้มาตรฐาน มกษ.
๑๑. ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการ (Outcome)	๑. รายได้ภาคการเกษตรของจังหวัดเพิ่มขึ้น ๒. เป็นแห่งเรียนรู้ด้านการประมงในพื้นที่ ๓. สินค้าได้รับรองคุณภาพมาตรฐาน GAP มกษ.

ประเด็นการพัฒนาที่ ๑ การเพิ่มศักยภาพการผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูงและอุตสาหกรรมแปรรูปสินค้าเกษตร ภายใต้ระบบเศรษฐกิจชีวภาพ

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการสำคัญ	โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าประมง
๒. แนวทางการพัฒนา	การส่งเสริมและพัฒนาการผลิตและแปรรูปสินค้าเกษตรให้มีคุณภาพและได้รับการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรปลอดภัย
๓. หลักการและเหตุผล	ประเทศไทยได้กำหนดยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๘๐) ซึ่งเป็นแผนแม่บทหลักของการกำหนดเป้าหมายการพัฒนาประเทศ โดยกำหนดวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” หลักการพัฒนาประเทศที่สำคัญในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ.๒๕๖๖-๒๕๗๐) ยึดหลัก “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” “การพัฒนาที่ยั่งยืน” และ “ล้มแล้วลุกไว” หมายความว่าพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ “พัฒนาให้หลุดพ้นจากความยากจนสู่เป้าหมายการพึ่งพาตนเอง” การเพิ่มศักยภาพการผลิตไปสู่มาตรฐานอินทรีย์และอาหารปลอดภัย การพัฒนาอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปไปสู่ผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่าเพิ่มสูง แผนพัฒนาจังหวัดมหาสารคาม พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐ ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ประเด็นยุทธศาสตร์ การเกษตรสร้างมูลค่า เกษตรอัจฉริยะ การนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนา และประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๔ ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ประเด็นยุทธศาสตร์ การเพิ่มขีดความสามารถของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนาการพึ่งตนเอง และการจัดการตนเอง กอปรกับประเด็นการพัฒนาจังหวัดมหาสารคาม ประเด็นการพัฒนาที่ ๒ การสร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกร วิสาหกิจชุมชน กลุ่มสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร เพื่อพัฒนาเกษตรกร วิสาหกิจชุมชน กลุ่มสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร ให้เป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรมีอาชีพ เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน เพิ่มรายได้เข้าสู่ชุมชน จังหวัดมหาสารคามมีเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนเพาะพันธุ์ปลาน้ำจืด จำนวน ๑,๒๙๗ ราย (๕๖.๙๓ %) เนื้อที่เพาะพันธุ์และอนุบาล จำนวน ๑๑,๔๐๕ ไร่ (๔๒.๓ %) กำลังการผลิตเฉลี่ย ๗๐๖ ล้านตัวต่อปี (๓๙.๓๓ %) มูลค่า ๒๘๒.๔ ล้านบาท (๓๙.๓๓ %) เป็นพันธุ์ปลานิล ไน ตะเพียน นวลจันทร์เทศและยี่สกเทศถึง ๖๐๓ ล้านตัว (๘๕.๔%) เมื่อเปรียบเทียบกับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีผู้ขึ้นทะเบียนเพาะพันธุ์ปลาน้ำจืด จำนวน ๒,๒๗๘ ราย พื้นที่เพาะพันธุ์ ๒๖,๙๖๒ ไร่ กำลังการผลิตเฉลี่ย ๑,๗๙๕ ล้านตัวต่อปี มูลค่า ๗๑๘ ล้านบาท ซึ่งผลผลิตส่วนใหญ่เป็นพันธุ์ปลานิล ไน ตะเพียน นวลจันทร์เทศและยี่สกเทศถึง ๑,๓๙๕ ล้านตัว (๗๗.๗๒%) โดยจังหวัดมหาสารคาม มีอำเภอโกสุมพิสัยเป็น

หัวข้อ	รายละเอียด
	แหล่งเพาะพันธุ์ปลาน้ำจืดแหล่งใหญ่ในจังหวัด มีเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียน จำนวน ๑,๐๑๒ ราย (๗๘ % ของผู้ขึ้นทะเบียนเพาะพันธุ์ปลาน้ำจืด) เนื้อที่เพาะพันธุ์และอนุบาล จำนวน ๘,๖๑๔ ไร่ (๗๘.๑๕ % ของพื้นที่เพาะพันธุ์และอนุบาล) กำลังการผลิตเฉลี่ย ๕๐๕ ล้านตัวต่อปี (๗๑.๕๓ % ของผลผลิต) คิดเป็นมูลค่า ๒๐๒ ล้านบาท (๗๑.๕๓ %) ผลผลิตลูกพันธุ์ได้จำหน่ายไปทั่วประเทศ แต่เนื่องจากชนิดปลาที่เพาะพันธุ์ส่วนใหญ่เป็นชนิดเดียวกัน ทำให้มีการแข่งขันสูงราคาจำหน่ายตกต่ำ เกษตรกรจึงมีความต้องการเพาะพันธุ์ปลาน้ำจืดเศรษฐกิจชนิดใหม่เพื่อขยายตลาดใหม่แทนตลาดเดิมที่มีการแข่งขันสูง สำนักงานประมงจังหวัดมหาสารคาม จึงเห็นควรให้มีการฝึกอบรมเสริมทักษะเพิ่มความรู้ด้านการเพาะพันธุ์ปลาน้ำจืดเศรษฐกิจชนิดใหม่ขึ้น เพื่อขยายตลาดสร้างโอกาสในการจำหน่ายผลผลิตให้ได้ราคาสูง และสร้างความมั่นคงในการประกอบอาชีพ
๔. วัตถุประสงค์ของโครงการ	๑. เพื่อส่งเสริมและพัฒนาวิธีการเพาะเลี้ยง หรือรูปแบบการผลิตสัตว์น้ำเศรษฐกิจมูลค่าสูง ๒. เพื่อเพิ่มศักยภาพของเกษตรกรในการเพาะพันธุ์สัตว์น้ำเศรษฐกิจ ๓. เพื่อให้เกษตรกรมีความมั่นคงในอาชีพ สามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน
๕. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	๑. เกษตรกรมีความรู้เพิ่มขึ้น ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ ๒. เกษตรกรมีผลผลิตเพิ่มขึ้น และมีรายได้เพิ่มขึ้น ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕
๖. พื้นที่เป้าหมาย	ตำบลยางน้อย และตำบลแห่ใต้ อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม
๗. กิจกรรมหลัก	เพิ่มขีดความสามารถในการประกอบอาชีพด้านการประมง
๗.๑ กิจกรรมหลักที่ ๑ งบประมาณ หน่วยงานรับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	เพิ่มขีดความสามารถในการประกอบอาชีพด้านการประมง ๒๐๑,๘๐๐ บาท สำนักงานประมงจังหวัดมหาสารคาม
๘. หน่วยงานดำเนินการ	สำนักงานประมงจังหวัดมหาสารคาม
๙. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ	ตุลาคม ๒๕๖๘ - กันยายน ๒๕๖๙
๙. งบประมาณ	๒๐๑,๘๐๐ บาท
๑๐. ผลผลิต (Output)	๑. เกษตรกรมีความรู้เพิ่มขึ้น ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ ๒. เกษตรกรมีผลผลิตเพิ่มขึ้น และมีรายได้เพิ่มขึ้น ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕
๑๑. ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการ (Outcome)	๑. เกษตรกรได้รับการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการเพาะพันธุ์ปลาน้ำจืดเศรษฐกิจ จำนวน ๓๐ ราย ๒. เกษตรกรได้ศึกษาดูงานการเพาะพันธุ์ปลาน้ำจืดเศรษฐกิจ จำนวน ๓๐ ราย ๓. เกษตรกรได้รับถ่ายทอดองค์ความรู้การผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย ตามมาตรฐาน GAP มกษ.

ประเด็นการพัฒนาที่ ๑ การเพิ่มศักยภาพการผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูงและอุตสาหกรรมแปรรูปสินค้าเกษตร ภายใต้ระบบเศรษฐกิจชีวภาพ

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการสำคัญ	เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าประมง ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง
๒. แนวทางการพัฒนา	การส่งเสริมและพัฒนาการผลิตและแปรรูปสินค้าเกษตรให้มีคุณภาพและได้รับการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรปลอดภัย
๓. หลักการและเหตุผล	ประเทศไทยได้กำหนดยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๘๐) ซึ่งเป็นแผนแม่บทหลักของการกำหนดเป้าหมายการพัฒนาประเทศ โดยกำหนดวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” หลักการพัฒนาประเทศที่สำคัญในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ.๒๕๖๖-๒๕๗๐) ยึดหลัก “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” “การพัฒนาที่ยั่งยืน” และ “ล้มแล้วลุกไว” หมุดหมายการพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ “พัฒนาให้หลุดพ้นจากความยากจนสู่เป้าหมายการพึ่งพาตนเอง” การเพิ่มศักยภาพการผลิตไปสู่มาตรฐานอินทรีย์และอาหารปลอดภัย การพัฒนาอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปไปสู่ผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่าเพิ่มสูง แผนพัฒนาจังหวัดมหาสารคาม พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐ จังหวัดมหาสารคาม ได้กำหนดเป้าหมายการพัฒนาเป็นเมืองแห่ง “เกษตรกรรมยั่งยืน นำภูมิปัญญาสร้างคุณค่า พัฒนาการค้าการลงทุน สู้สังคมมีสุข ภายใต้สิ่งแวดล้อมที่ดี” ซึ่งมีจุดเน้นการพัฒนาในภาคการเกษตรที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ตั้งแต่ปี ๒๕๕๙ ถึงปี ๒๕๖๓ โดยสินค้าเกษตรที่มีสัดส่วนมากที่สุด ๔ อันดับแรก ได้แก่ ข้าว โคและกระบือ มันสำปะหลัง และอ้อย จังหวัดมหาสารคามได้จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาหรือแก้ไขปัญหาของจังหวัดให้บรรลุผลอย่างยั่งยืน รวมทั้งเพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อน ยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บท แผนระดับชาติ นโยบายรัฐบาล ทิศทางการพัฒนาภาคตามศักยภาพ และเพื่อแก้ไขปัญหา หรือความต้องการของประชาชนในพื้นที่ ซึ่งเป็นไปตามหลักเกณฑ์การจัดทำแผนปฏิบัติการของจังหวัด และกลุ่มจังหวัด ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ ตามมติคณะกรรมการนโยบายการบริหารงานเชิงพื้นที่ แบบบูรณาการ (ก.น.บ.) ครั้งที่ ๑/๒๕๖๖ เมื่อวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖ โดยมีวัตถุประสงค์ตามประเด็นการพัฒนา จังหวัด ดังนี้ (๑) เพื่อให้เกษตรกรสามารถพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน (๒) เพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานการผลิตสินค้าเกษตร (๓) เพื่อนำภูมิปัญญา มาสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้า บริการ การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ ศิลปะ และวัฒนธรรม และการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในจังหวัด (๔) เพื่อพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขัน (๕) เพื่อเชิดชูปกป้องสถาบันสำคัญของชาติ (๖) เพื่อ

หัวข้อ	รายละเอียด
	เสริมสร้างความมั่นคงและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน (๗) เพื่อส่งเสริมสุขภาวะของประชาชนในพื้นที่ เพื่อสนับสนุนให้วัตถุประสงค์ตามประเด็นการพัฒนาจังหวัด ตามแผนพัฒนาแผนปฏิบัติการของจังหวัด และกลุ่มจังหวัด ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ ข้อ (๑) เพื่อให้เกษตรกรสามารถพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน สำนักงานประมงจังหวัดมหาสารคาม จึงมีความจำเป็นในการดำเนินโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าประมง ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ปี ๒๕๖๘ ตามกรอบภาระหน้าที่ความรับผิดชอบในการส่งเสริมอาชีพด้านการประมง เกิดจากความต้องการของเกษตรกรและประชาชนในพื้นที่ อีกทั้งการสนับสนุนด้านงบประมาณจากกรมประมงมีจำกัด ไม่เพียงพอต่อความต้องการของเกษตรกร โดยกำหนดเป้าหมายกิจกรรมสอดคล้องกับความต้องการของประชาชน ยึดประโยชน์ของประชาชนเป็นหลัก ในการส่งเสริมให้มีการเลี้ยงสัตว์น้ำตามหลักวิชาการ มีความคาดหวังที่ได้จากการดำเนินโครงการเกษตรกร มีความรู้ด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำตามหลักวิชาการ สามารถเพาะพันธุ์สัตว์น้ำ ผลผลิตสัตว์น้ำเพิ่มขึ้น สร้างอาชีพสร้างรายได้เป็นทางเลือกให้เกษตรกร สร้างความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืนให้เกษตรกรต่อไป
๔. วัตถุประสงค์ของโครงการ	๑. เพื่อพัฒนาเกษตรกรให้มีความรู้ด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำตามหลักวิชาการ ๒. เพื่อพัฒนาอาชีพ ลดรายจ่าย สร้างรายได้เกษตรกรเพิ่มขึ้น ๓. เพื่อผลิตสินค้าประมงปลอดภัย ๔. เพื่อเพิ่มโปรตีนจากสัตว์น้ำ
๕. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	๑. เกษตรกรมีความรู้ด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ (ปลาตุ๊ก) ตามหลักวิชาการ จำนวน ๒๖๐ คน ๒. เกษตรกรได้รับโปรตีนจากสัตว์น้ำ (ปลาตุ๊ก) เพิ่มขึ้น ร้อยละ ๘๐ ๓. เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น ร้อยละ ๘๐
๖. พื้นที่เป้าหมาย	(ดำเนินการในพื้นที่ ๑๓ อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองมหาสารคาม อำเภอแกดำ อำเภอโกสุมพิสัย อำเภอกันทรวิชัย อำเภอเชียงยืน อำเภอบรบือ อำเภอนาเชือก อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย อำเภอนาปีนรุฒ อำเภอนาดูน อำเภอขามเฒ่า อำเภอโกสุมพิสัย และอำเภอชื่นชม)
๗. กิจกรรมหลัก	เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าประมง ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง
๗.๑ กิจกรรมหลักที่ ๑ งบประมาณ หน่วยงานรับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	เพิ่ม ประสิทธิภาพการผลิตสินค้าประมง ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ๑,๑๐๙,๗๐๐ บาท สำนักงานประมงจังหวัดมหาสารคาม

หัวข้อ	รายละเอียด
๘. หน่วยงานดำเนินการ	สำนักงานประมงจังหวัดมหาสารคาม
๙. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ	ตุลาคม ๒๕๖๘ - กันยายน ๒๕๖๙
๙. งบประมาณ	๑,๑๐๙,๗๐๐ บาท
๑๐. ผลผลิต (Output)	๑.เกษตรกรมีความรู้ด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ (ปลาดุก) ในกระชังบก ตามหลักวิชาการ จำนวน ๒๖๐ คน ๒.สร้างอาชีพ สร้างรายได้เกษตรกร จำนวน ๒๖๐ คน ๓.เกษตรกรได้รับโปรตีนจากสัตว์น้ำ (ปลาดุก) เพิ่มขึ้น ร้อยละ ๑๐๐
๑๑. ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการ (Outcome)	๑.เกษตรกรมีผลผลิตปลาดุกไม่น้อยกว่า ๕๐ กก. ๒.เกษตรกรลดรายจ่ายและเพิ่มรายได้ในครัวเรือนฯละไม่น้อยกว่า ๓,๕๐๐ บาท

ประเด็นการพัฒนาที่ ๑ การเพิ่มศักยภาพผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูงและอุตสาหกรรมแปรรูปสินค้าเกษตร ภายใต้ระบบเศรษฐกิจชีวภาพ

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการสำคัญ	การเลี้ยงไก่ไข่เพื่ออาหารกลางวัน
๒. แนวทางการพัฒนา	การส่งเสริมและพัฒนาการผลิตและแปรรูปสินค้าเกษตรให้มีคุณภาพและได้รับการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรปลอดภัย
๓. หลักการและเหตุผล	รัฐบาลมีนโยบายเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจน และเพิ่มคุณภาพชีวิตของประชาชน ไก่ไข่เป็นสัตว์ที่เลี้ยงง่าย เจริญเติบโตเร็ว จึงเป็นสัตว์เลี้ยงที่ควรส่งเสริมให้ประชาชนเลี้ยงเพื่อบริโภคไข่ เป็นการสร้างงาน สร้างอาชีพ และจำหน่ายในพื้นที่เป็นรายได้เสริมเพิ่มรายได้แก่ครัวเรือน เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจน และสามารถช่วยแก้ไขปัญหาดังกล่าวและเยาวชนขาดสารอาหาร ตามนโยบายของรัฐบาล
๔. วัตถุประสงค์ของโครงการ	๑. เพื่อเพิ่มแหล่งอาหารโปรตีนให้แก่เด็กนักเรียน จำนวน ๙๐๐ ราย ๒. เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้การเลี้ยงไก่ไข่ในโรงเรียนให้แก่เด็กเยาวชน และชุมชนใกล้เคียง จำนวน ๓๐ โรงเรียน ๓. เพื่อฝึกฝนอาชีพและเพิ่มประสบการณ์ในการเลี้ยงไก่แก่เด็กและเยาวชน
๕. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	๑. สนับสนุนโครงการอาหารกลางวัน จำนวน ๓๐ โรงเรียน ๒. นักเรียนผ่านการฝึกอบรมตามกระบวนการ จำนวน ๙๐๐ ราย ๓. นักเรียนมีอาหารโปรตีนบริโภคอย่างน้อย ๙๐๐ ราย ๔. มีแหล่งเรียนรู้ด้านการไก่ไข่ในโรงเรียน ๓๐ แห่ง
๖. พื้นที่เป้าหมาย	ทุกอำเภอในพื้นที่จังหวัดมหาสารคาม จำนวน ๑๓ อำเภอ รวมทั้งสิ้น ๓๐ โรงเรียน
๗. กิจกรรมหลัก	การเลี้ยงไก่ไข่เพื่ออาหารกลางวัน
๗.๑ กิจกรรมหลักที่ ๑ งบประมาณ หน่วยงานรับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	การเลี้ยงไก่ไข่เพื่ออาหารกลางวัน ๒,๐๗๕,๘๐๐ บาท สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดมหาสารคาม
๘. หน่วยงานดำเนินการ	สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดมหาสารคาม
๙. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ	ตุลาคม ๒๕๖๘ - กันยายน ๒๕๖๙
๙. งบประมาณ	๒,๐๗๕,๘๐๐ บาท
๑๐. ผลผลิต (Output)	เป็นการพัฒนาด้านสังคม
๑๑. ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการ (Outcome)	๑. นักเรียนผ่านการฝึกอบรมมีความรู้ ความเข้าใจ ในการเลี้ยงไก่ไข่ จำนวน ๙๐๐ ราย ๒. นักเรียนมีไข่เป็นอาหารโปรตีนบริโภคอย่างน้อย ๙๐๐ ราย ๓. ประชาชนมีแหล่งเรียนรู้การเลี้ยงไก่ไข่ในโรงเรียน จำนวน ๓๐ แห่ง

ประเด็นการพัฒนาที่ ๑ การเพิ่มศักยภาพผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูงและอุตสาหกรรมแปรรูปสินค้าเกษตรภายใต้ระบบเศรษฐกิจชีวภาพ

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการสำคัญ	ส่งเสริมเลี้ยงไก่พื้นเมืองเป็นอาหารโปรตีนและเพิ่มรายได้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
๒. แนวทางการพัฒนา	การส่งเสริมและพัฒนาการผลิตและแปรรูปสินค้าเกษตรให้มีคุณภาพและได้รับการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรปลอดภัย
๓. หลักการและเหตุผล	จังหวัดมหาสารคาม ได้จัดทำแผนพัฒนาจังหวัดมหาสารคาม พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐ โดยมีเป้าหมายในการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน การใช้ภูมิปัญญาในการสร้างคุณค่า การพัฒนาด้านการค้าการลงทุน เพื่อสร้างสังคมให้มีความสุขภายใต้สิ่งแวดล้อมที่ดี โดยมีพันธกิจ ๔ ด้าน ได้แก่ ๑) ส่งเสริมภาคการเกษตรให้มีความเข้มแข็งและสามารถพึ่งตนเองได้ ๒) ส่งเสริมการนำภูมิปัญญา มาสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้า บริการ การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ ศิลปะและวัฒนธรรม และการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ๓) ส่งเสริมด้านการค้าการลงทุน และพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในพื้นที่ และ ๔) เสริมสร้างและพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนด้านความมั่นคง การศึกษา การสาธารณสุข สิ่งแวดล้อม จากแผนยุทธศาสตร์ดังกล่าวกำหนดยุทธศาสตร์ โดยให้ความสำคัญในการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรที่มีความปลอดภัย การเพิ่มมูลค่าผลผลิตทางการเกษตร การพัฒนาความสามารถในการผลิต การบริหารจัดการองค์กรเกษตรกรและเครือข่ายให้เข้มแข็ง การลดรายจ่ายสร้างรายได้เพิ่มแก่ครัวเรือนเกษตรกร ให้เกษตรกรกินดีอยู่ดีตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และในด้านส่งเสริมการค้าขาย ต้องสร้างความมั่นใจแก่ผู้บริโภคที่จะได้รับสินค้าเกษตรที่มีความปลอดภัย มีคุณภาพ ซึ่งแนวทางดังกล่าวมีความจำเป็นต้องพัฒนาสร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่เกษตรกรเพื่อให้เกิดประโยชน์และสามารถนำไปปฏิบัติได้
๔. วัตถุประสงค์ของโครงการ	๑. เพื่อให้เกษตรกรสามารถพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน ๒. เพื่อส่งเสริมการเลี้ยงไก่พื้นเมืองเป็นอาหารโปรตีน ลดรายจ่ายและสร้างรายได้ให้ครัวเรือน ๓. เพื่อปรับระบบการเลี้ยงไก่พื้นเมืองเข้าสู่ระบบการจัดการฟาร์มและการป้องกันโรคที่เหมาะสม
๕. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	๑. เกษตรกรมีความรู้และความเข้าใจระบบการเลี้ยงสัตว์ปีกที่เหมาะสมไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ ๒. เกษตรกรมีอาหารโปรตีนบริโภคในครัวเรือนลดรายจ่ายของครัวเรือนไม่น้อยกว่าร้อยละ ๒๐ ๓. เกษตรกรมีอาชีพเสริมเพิ่มรายได้ครัวเรือนจากการขยายพันธุ์ไก่จำหน่ายไม่น้อยกว่าร้อยละ ๑๐
๖. พื้นที่เป้าหมาย	พื้นที่ ๑๓ อำเภอในจังหวัดมหาสารคาม
๗. กิจกรรมหลัก	ส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์เศรษฐกิจ

หัวข้อ	รายละเอียด
๗.๑ กิจกรรมหลักที่ ๑ งบประมาณ หน่วยงานรับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์เศรษฐกิจ ๒,๒๔๗,๗๐๐ บาท สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดมหาสารคาม
๘. หน่วยงานดำเนินการ	สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดมหาสารคาม
๙. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ	ตุลาคม ๒๕๖๘ - กันยายน ๒๕๖๙
๙. งบประมาณ	๒,๒๔๗,๗๐๐ บาท
๑๐. ผลผลิต (Output)	๑.เกษตรกรได้รับการฝึกอบรม หลักสูตรการเลี้ยงไก่พื้นเมือง เพื่อเข้าสู่ระบบการจัดการฟาร์มและการป้องกันโรคที่เหมาะสม ๒.เกษตรกรได้รับสนับสนุนปัจจัยการผลิต ๓.เกษตรกรสามารถลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือน
๑๑. ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการ (Outcome)	๑.เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจในหลักการเลี้ยงสัตว์ปีกตามระบบการจัดการฟาร์มและการป้องกันโรคที่เหมาะสม ๒.เกษตรกรในครัวเรือนมีแหล่งอาหารโปรตีนสำหรับการบริโภค ๓.เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการจำหน่ายไก่พื้นเมือง

ประเด็นการพัฒนาที่ ๑ การเพิ่มศักยภาพผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูงและอุตสาหกรรมแปรรูปสินค้าเกษตร ภายใต้ระบบเศรษฐกิจชีวภาพ

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการสำคัญ	ยกระดับการผลิตโคเนื้อสู่มาตรฐานและส่งเสริมการพัฒนาแปรรูปผลิตภัณฑ์เพื่อสร้างรายได้
๒. แนวทางการพัฒนา	การส่งเสริมและพัฒนาการผลิตและแปรรูปสินค้าเกษตรให้มีคุณภาพและได้รับการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรปลอดภัย
๓. หลักการและเหตุผล	๑) ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙) รัฐบาลมีนโยบายปรับโครงสร้างเศรษฐกิจภาคเกษตร มีเป้าประสงค์เชิงนโยบาย เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรให้มีคุณภาพมาตรฐานและเพียงพอต่อความต้องการ มูลค่าสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์เพิ่มขึ้น เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ๒) แผนพัฒนาจังหวัดมหาสารคาม ปี ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐ ฉบับทบทวน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ ประเด็นการพัฒนาที่ ๑ ส่งเสริมและพัฒนาการผลิตภาคการเกษตรเพื่อสร้างรายได้กับเกษตรกร แผนงานที่ ๒ ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยและได้มาตรฐาน กิจกรรมหลัก ส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์เศรษฐกิจ ๓) ยุทธศาสตร์กรมปศุสัตว์ (พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐) วิสัยทัศน์ เป็นองค์กรพัฒนาการปศุสัตว์ด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยี เพิ่มมูลค่าสินค้าสู่ตลาดโลกและเติบโตอย่างยั่งยืน ยุทธศาสตร์ที่ ๒ เพิ่มขีดความสามารถด้านการผลิตสินค้าปศุสัตว์ตลอดห่วงโซ่ให้ได้มาตรฐานเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและสามารถแข่งขันได้อย่างยั่งยืน
๔. วัตถุประสงค์ของโครงการ	๑. เพื่อลดต้นทุนการผลิตโคเนื้อจากการใช้ผลพลอยได้ภาคการเกษตร ๒. เพื่อยกระดับมาตรฐานการเลี้ยงโคเนื้อสู่ระบบการเลี้ยงที่มีความปลอดภัย ๓. เพื่อเพิ่มมูลค่าผลผลิตจากการสร้างผลิตภัณฑ์จากเนื้อโค
๕. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	๑. เกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพด มีรายได้เพิ่มขึ้น ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๑๐ ๒. เกษตรกรมีการยกระดับมาตรฐานการเลี้ยงให้มีความปลอดภัย ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๖๐ ๓. เกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อที่มีต้นทุนการผลิตลดลงหรือมีรายได้เพิ่มขึ้น ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๑๐ ๔. เกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อมีการแปรรูปผลิตภัณฑ์และสร้างรายได้ ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๑๐
๖. พื้นที่เป้าหมาย	พื้นที่ ๑๓ อำเภอในจังหวัดมหาสารคาม
๗. กิจกรรมหลัก	ส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์เศรษฐกิจ
๗.๑ กิจกรรมหลักที่ ๑ งบประมาณ หน่วยงานรับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์เศรษฐกิจ ๒,๓๕๖,๐๗๓ บาท สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดมหาสารคาม ศูนย์วิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์ปศุสัตว์มหาสารคาม

หัวข้อ	รายละเอียด
๘. หน่วยงานดำเนินการ	สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดมหาสารคาม
๙. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ	ตุลาคม ๒๕๖๘ - กันยายน ๒๕๖๙
๑๐. งบประมาณ	๒,๓๕๖,๐๗๓ บาท
๑๐. ผลผลิต (Output)	๑.เกษตรกรได้รับการฝึกอบรมการผลิตข้าวโพดหมัก เพื่อใช้เป็นอาหารโคและการทำอาหารผสมครบส่วนจากข้าวโพดหมัก ๒.เกษตรกรได้รับการฝึกอบรมการยกระดับมาตรฐานฟาร์มโคเนื้อให้มีความปลอดภัย ๓.เกษตรกรได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิตในการผลิตข้าวโพดหมัก และผลิตอาหารผสมครบส่วน ๔.มีศูนย์กลางในการรวบรวมข้าวโพดหมัก ๕.เกษตรกรได้รับการฝึกอบรมการแปรรูปผลิตภัณฑ์โคเนื้อ
๑๑. ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการ (Outcome)	๑.เกษตรกรมีความรู้ด้านการผลิตข้าวโพดหมัก ๒.ฟาร์มโคเนื้อมีการยกระดับมาตรฐานให้มีความปลอดภัย ๓.เกษตรกรได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิตในการผลิตข้าวโพดหมัก และผลิตอาหารผสมครบส่วน ๔.มีการเชื่อมโยงระหว่างผู้ผลิตข้าวโพดหมัก ผู้ผลิตอาหารสัตว์และผู้เลี้ยงโคเนื้อ ๕.เกษตรกรมีความรู้ในการแปรรูปผลิตภัณฑ์โคเนื้อ

ประเด็นการพัฒนาที่ ๑ การเพิ่มศักยภาพผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูงและอุตสาหกรรมแปรรูปสินค้าเกษตรภายใต้ระบบเศรษฐกิจชีวภาพ

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการสำคัญ	โครงการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพการแปรรูปผลิตภัณฑ์สินค้าปศุสัตว์
๒. แนวทางการพัฒนา	การส่งเสริมและพัฒนาการผลิตและแปรรูปสินค้าเกษตรให้มีคุณภาพและได้รับการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรปลอดภัย
๓. หลักการและเหตุผล	ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐) มุ่งเน้นให้พัฒนาความเข้มแข็งภาคเกษตร ความมั่นคงของอาหารและพลังงาน โดยให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติที่เป็นฐานการผลิตภาคเกษตรให้เข้มแข็ง และสามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างยั่งยืน เพื่อให้ภาคเกษตรเป็นฐานการผลิตอาหารและพลังงานที่มีความมั่นคง โดยการเพิ่มประสิทธิภาพและศักยภาพการผลิตภาคเกษตร รวมถึงเทคโนโลยีการเกษตรที่เหมาะสมและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตรอาหารและพลังงาน บนพื้นฐานของภูมิปัญญาท้องถิ่นและความรู้สร้างสรรค์ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นการสร้างความมั่นคงในอาชีพและรายได้ ตลอดจนสร้างภูมิคุ้มกันให้ภาคเกษตรสามารถพึ่งตนเองได้อย่างมั่นคงและซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาจังหวัดมหาสารคาม ที่ต้องการปรับโครงสร้างการผลิตด้านการเกษตรให้เอื้อต่อการผลิตสินค้าเกษตรและอาหารคุณภาพ ด้วยการส่งเสริมและพัฒนาระบบการบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรให้มีประสิทธิภาพ ตลอดจนพัฒนากระบวนการผลิต การแปรรูปสินค้าเกษตร และการตลาดของกลุ่มเกษตรกรให้มีความเข้มแข็งและประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับจังหวัดมหาสารคาม
๔. วัตถุประสงค์ของโครงการ	๑. เพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีการแปรรูปผลิตภัณฑ์ปศุสัตว์(โคเนื้อ)ที่สะอาดปลอดภัย และได้มาตรฐาน ๒. เพื่อยกระดับและพัฒนาผลิตภัณฑ์ปศุสัตว์ให้มีคุณภาพและสร้างอัตลักษณ์ชุมชน ๓. เพื่อส่งเสริมและเพิ่มช่องทางการตลาดสินค้าปศุสัตว์
๕. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	๑.เกษตรกรมีความรู้การแปรรูปผลิตภัณฑ์ปศุสัตว์เพิ่มขึ้น ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ ๒.ผลิตภัณฑ์ปศุสัตว์มีอัตลักษณ์และมูลค่าเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ ๓๕ ๓.มีช่องทางการตลาดเพิ่มขึ้นอย่างน้อย ๒ ช่องทาง ๔.มีรายได้เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ ๓๕
๖. พื้นที่เป้าหมาย	พื้นที่ ๑๓ อำเภอ ของจังหวัดมหาสารคาม
๗. กิจกรรมหลัก	การพัฒนาและแปรรูป ผลิตภัณฑ์สินค้าของจังหวัด
๗.๑ กิจกรรมหลักที่ ๑ งบประมาณ	การพัฒนาและแปรรูป ผลิตภัณฑ์สินค้าของจังหวัด ๑,๗๒๔,๖๐๐ บาท

หัวข้อ	รายละเอียด
หน่วยงานรับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ศูนย์วิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์ปศุสัตว์มหาสารคาม
๘. หน่วยงานดำเนินการ	ศูนย์วิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์ปศุสัตว์มหาสารคาม
๙. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ	ตุลาคม ๒๕๖๘ - กันยายน ๒๕๖๙
๙. งบประมาณ	๑,๗๒๔,๖๐๐ บาท
๑๐. ผลผลิต (Output)	๑.เกษตรกรมีความรู้การแปรรูปผลิตภัณฑ์ปศุสัตว์เพิ่มขึ้น ๒.ผลิตภัณฑ์ปศุสัตว์มีอัตลักษณ์และมูลค่าเพิ่มขึ้น ๓.มีช่องทางการตลาดเพิ่มขึ้น ๔.มีรายได้เพิ่มขึ้น
๑๑. ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการ (Outcome)	เกษตรกร และผู้แปรรูปผลิตภัณฑ์ปศุสัตว์ในพื้นที่จังหวัดมหาสารคามสามารถมีประสิทธิภาพการผลิตเพิ่มสูงขึ้น และช่วยเพิ่มมูลค่าให้ผลผลิตสะอาดและปลอดภัยสำหรับผู้บริโภค เป็นการส่งเสริมอาชีพที่สร้างรายได้สำหรับเกษตรกรได้อย่างยั่งยืน สอดคล้องกับนโยบายสร้างความมั่นคงด้านอาหารของรัฐบาล และวิสัยทัศน์ที่จะทำให้จังหวัดมหาสารคามเป็นแหล่งผลิตสินค้าเกษตรและอาหารคุณภาพ ส่งผลให้ประชาชนอยู่ดี มีสุขในสังคมคุณภาพ ต่อไป

ประเด็นการพัฒนาคำ ๑ การเพิ่มศักยภาพการผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูงและอุตสาหกรรมแปรรูปสินค้าเกษตร ภายใต้ระบบเศรษฐกิจชีวภาพ

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการสำคัญ	โครงการเพิ่มศักยภาพการผลิตมันสำปะหลังให้ได้คุณภาพตามมาตรฐาน GAP ในพื้นที่จังหวัดมหาสารคาม
๒. แนวทางการพัฒนา	การส่งเสริมและพัฒนาการผลิตและแปรรูปสินค้าเกษตรให้มีคุณภาพและได้รับการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรปลอดภัย
๓. หลักการและเหตุผล	จังหวัดมหาสารคาม มีพื้นที่ทั้งหมด ๓,๓๐๗,๓๐๒ ไร่ และจากสถิติเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๖๔ จังหวัดมหาสารคาม มีพื้นที่ทำการเกษตร จำนวน ๒,๘๑๘,๔๘๙ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๘๕.๒๒ ของพื้นที่จังหวัดโดยมีพืชเศรษฐกิจหลักที่สำคัญ ได้แก่ ข้าวนาปี มันสำปะหลัง และอ้อยโรงงาน ในรอบปีเพาะปลูก ๒๕๖๓/๖๔ พบว่า มีพื้นที่ปลูกข้าว จำนวน ๒,๑๑๕,๑๗๕ ไร่ มีผลผลิต ๗๓๗,๘๓๙ ตัน มูลค่า ๗,๗๔๗.๓๐ ล้านบาท มันสำปะหลัง ๑๕๖,๒๔๘ ไร่ มีผลผลิต ๔๘๘,๙๐๗ ตัน มูลค่า ๙๑๙.๑๕ ล้านบาท และอ้อยโรงงาน ๗๖,๕๔๗.๒๑ ไร่ มีผลผลิต ๕๔๘,๗๔๘.๓๐ ตัน มูลค่า ๔๙๓.๘๗ ล้านบาท ภาคเกษตร มีมูลค่า ๑๑,๘๘๙ ล้านบาท ซึ่งประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม อาชีพสำคัญได้แก่ การทำนา ทำไร่ เลี้ยงสัตว์ การเกษตรจึงเป็นสาขาการผลิตที่สำคัญของจังหวัดมหาสารคาม โดยมีแหล่งน้ำต้นทุนสายหลักคือ แม่น้ำชี แต่การบริหารจัดการใช้แม่น้ำ ยังไม่มีประสิทธิภาพมากพอ ประกอบกับสภาพดินมีความสามารถในการอุ้มน้ำต่ำ ขาดความอุดมสมบูรณ์ และระบบชลประทานไม่ทั่วถึง ปัญหาคือจังหวัดยังขาดระบบชลประทานเพื่อส่งเสริมการเพาะปลูกเป็นอย่างมาก จะเห็นได้ว่าการปรับตัวลดลงอย่างต่อเนื่อง แต่เนื่องจากการผลิตยังต้องอาศัยปัจจัยทางธรรมชาติเป็นสำคัญ จากปัญหาระยะแล้งที่รุนแรงขึ้นทุกปี ทั้งปริมาณน้ำเพื่อการเกษตร สภาพดินที่เสื่อมโทรม การระบาดของศัตรูพืช ทำให้ส่งผลต่อผลิตภาพของผลผลิตและมูลค่าการผลิตภาคการเกษตร ประกอบกับราคาผลผลิตทางการเกษตรต่ำ ปัจจุบันความต้องการผลผลิตมันสำปะหลังทั้งในประเทศและต่างประเทศมีแนวโน้มสูงขึ้น เนื่องจากการขยายตัวของอุตสาหกรรมต่อเนื่องทั้งที่ใช้เป็นอาหารอุตสาหกรรมกระดาษและสิ่งทอพลาสติกชีวภาพ เป็น

หัวข้อ	รายละเอียด
	ต้น ประกอบกับความต้องการในอุตสาหกรรมอาหารสัตว์ที่นำมันเส้นและมันอัดเม็ดไปใช้ทดแทนธัญพืชอื่น ๆ ที่มีราคาสูง สำหรับจังหวัดมหาสารคามเป็นจังหวัดที่ตั้งอยู่ใจกลางของภาคตะวันออกเฉียงเหนือภายใต้ยุทธศาสตร์การพัฒนากการผลิตมันสำปะหลังเป็นพืชพลังงานทดแทนกำหนดให้จังหวัดมหาสารคามเป็นพื้นที่เร่งรัดพิเศษในการพัฒนาเพื่อเพิ่มผลผลิตมันสำปะหลัง และกำหนดให้ผลผลิตเฉลี่ยมันสำปะหลังของเกษตรกรต้นแบบ เท่ากับ ๕.๐ ตัน/ไร่ ในขณะที่จังหวัดมหาสารคามมีพื้นที่ปลูกมันสำปะหลังกระจายอยู่เกือบทุกอำเภอ แต่ที่เป็นแหล่งปลูกขนาดใหญ่ของจังหวัด ได้แก่ อำเภอโกสุมพิสัย กุดรัง บรบือ และนาเชือก โดยมีพื้นที่ปลูก เท่ากับ ๔๗,๐๖๔, ๓๙,๕๒๓, ๓๗,๘๘๕ และ ๑๒,๖๖๐ ไร่ ตามลำดับ ซึ่งพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นเนื้อดินทรายปนร่วน ชุดดินที่พบชุดดินบ้านไผ่ มหาสารคาม น้ำพอง วาริน และอื่นๆ จังหวัดมหาสารคามมีพื้นที่เหมาะสมต่อการปลูกมันสำปะหลัง (C๑) รวมทั้งสิ้น ๗๖๖,๑๙๒ ไร่
๔. วัตถุประสงค์ของโครงการ	๑) เพื่อพัฒนาศักยภาพการผลิตมันสำปะหลังให้ได้คุณภาพตามมาตรฐาน GAP ๒) เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรมีความเข้าใจในการผลิตสินค้า เพื่อให้ได้การรับรองมาตรฐาน GAP
๕. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	เพิ่มประสิทธิภาพเทคโนโลยีการผลิตมันสำปะหลัง สามารถลดต้นทุน/เพิ่มรายได้หรือเพิ่มคุณภาพและผลผลิตให้ได้ตามมาตรฐาน GAP ได้อย่างน้อยร้อยละ ๑๐ และสร้างความเข้มแข็งให้เครือข่ายวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้ผลิตมันสำปะหลังมหาสารคาม รวมถึงขยายผลไปยังกลุ่มผู้ผลิตและแปรรูปมันเส้นอาหารสัตว์ในพื้นที่ จ.มหาสารคาม
๖. พื้นที่เป้าหมาย	กลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่มันสำปะหลัง ในพื้นที่จังหวัดมหาสารคาม จำนวน ๑๐ กลุ่ม ครอบคลุมพื้นที่ อ.นาเชือก อ.บรบือ อ.กุดรัง อ.เมือง อ.โกสุมพิสัย
๗. กิจกรรมหลัก	ส่งเสริมเทคโนโลยีและจัดทำแปลงต้นแบบการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตมันสำปะหลัง
๗.๑ กิจกรรมหลักที่ ๑ งบประมาณ หน่วยงานรับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ส่งเสริมเทคโนโลยีและจัดทำแปลงต้นแบบการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตมันสำปะหลัง ๒,๐๕๑,๔๐๐ บาท ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรมหาสารคาม
๘. หน่วยงานดำเนินการ	ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรมหาสารคาม
๙. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ	ตุลาคม ๒๕๖๘ - ๓๐ กันยายน ๒๕๖๙

หัวข้อ	รายละเอียด
๙. งบประมาณ	๒,๐๕๑,๔๐๐ บาท
๑๐. ผลผลิต (Output)	๑. เกษตรกรสามารถเพิ่มผลผลิตมันสำปะหลังได้ร้อยละ ๑๐ และยกระดับคุณภาพผลผลิตให้ได้ตามมาตรฐาน GAP ๒. เกษตรกรมีอาชีพที่มั่นคง และมีรายได้เพิ่มขึ้น ร้อยละ ๑๕ ๓. สามารถเชื่อมโยงการใช้ประโยชน์ส่วนเหลือใช้ของมันสำปะหลัง เช่น ใบ และเหง้า เพื่อเป็นอาหารสัตว์จนกลายเป็นห่วงโซ่อาหารที่มั่นคงช่วยเพิ่มมูลค่าทางด้านเศรษฐกิจในชุมชน จังหวัด และประเทศต่อไป
๑๑. ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการ (Outcome)	๑. เพิ่มผลผลิตมันสำปะหลังที่มีคุณภาพออกสู่ตลาดเพิ่มขึ้น ๒. เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น ช่วยเพิ่มคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับเกษตรกร สร้างเศรษฐกิจหมุนเวียนในชุมชน จังหวัด และประเทศชาติ ๓. เกิดความมั่นคงทางด้านอาหารคน อาหารสัตว์ และอุตสาหกรรมอื่นๆ

ประเด็นการพัฒนาที่ ๒ การสร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกร วิสาหกิจชุมชน กลุ่มสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการสำคัญ	โครงการพัฒนาและสร้างความเข้มแข็งให้แก่กลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตเส้นไหมมาตรฐาน
๒. แนวทางการพัฒนา	การสร้างความเข้มแข็งและเชื่อมโยงเครือข่ายเกษตรกรวิสาหกิจชุมชน กลุ่มสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร
๓. หลักการและเหตุผล	ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีนโยบายที่จะช่วยเหลือเกษตรกรในการลดต้นทุนการผลิตและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตทางการเกษตรให้สูงขึ้น รวมทั้งส่งเสริมการรวมตัวของเกษตรกร เพื่อวางแผนการผลิตทางการเกษตร และจัดหาผลประโยชน์ร่วมกัน โดยการให้ความช่วยเหลือแก่สถาบันเกษตรกรในรูปของการสนับสนุนในการจัดหาปัจจัยการผลิตทางการเกษตรที่เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของสมาชิกกลุ่มเกษตรกร ทั้งปริมาณ ประเภท และระยะเวลา ซึ่งจะสามารถลดต้นทุนการผลิตและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตทางการเกษตรของเกษตรกรสมาชิกที่ได้รับการสนับสนุนเพิ่มสูงขึ้น เพื่อให้เกษตรกรมีปัจจัยการผลิตด้านหม่อนไหมที่มีคุณภาพ เพื่อใช้ในการประกอบอาชีพด้านหม่อนไหมที่เพียงพอและได้มาตรฐาน มีแหล่งสำรองปัจจัยการผลิตด้านหม่อนไหมในชุมชน มีรายได้และสามารถประกอบอาชีพได้อย่างยั่งยืน ดังนั้นเพื่อเพิ่มศักยภาพการผลิตและสร้างความเข้มแข็งให้กับกลุ่มเกษตรกรและช่วยลดต้นทุนการผลิต จึงได้จัดทำโครงการพัฒนาและสร้างความเข้มแข็งให้แก่กลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตเส้นไหมมาตรฐาน เพื่อเป็นการส่งเสริมและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตเส้นไหมของเกษตรกรให้มีปริมาณและมีคุณภาพ ตรงตามความต้องการของผู้ซื้อ ทำให้เกิดการรวมกลุ่มการผลิตของเกษตรกร รวมกลุ่มจำหน่าย สร้างอำนาจการต่อรองกับผู้ประกอบการ ทำให้ผลผลิตที่ได้สามารถขายได้ราคามากขึ้น
๔. วัตถุประสงค์ของโครงการ	๑. เพื่อเพิ่มศักยภาพในการผลิตและสร้างความเข้มแข็งให้กับกลุ่มเกษตรกร ๒. เพื่อให้กลุ่มเกษตรกรมีแหล่งสำรองปัจจัยการผลิตด้านหม่อนไหมที่มีคุณภาพดี สำหรับนำไปสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้า ๓. เพื่อส่งเสริมเกษตรกรให้เกิดการรวมกลุ่มเพื่อเชื่อมโยงเครือข่าย พัฒนาความเข้มแข็งสู่การผลิตและการตลาด
๕. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	๑. เกษตรกรเกิดการรวมกลุ่มการผลิตในชุมชนและเชื่อมโยงเครือข่าย ไม่น้อยกว่า ๓ กลุ่มเครือข่าย ๒. เกษตรกรมีรายได้เพิ่มมากขึ้นจากการรวมกลุ่มการผลิตเมื่อเทียบกับก่อนเข้าร่วมโครงการ
๖. พื้นที่เป้าหมาย	กลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตเส้นไหมมาตรฐานใน ตำบลเลิงแฝก

หัวข้อ	รายละเอียด
	อำเภอภูด้าง จังหวัดมหาสารคาม
๗. กิจกรรมหลัก	การสร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกร
๗.๑ กิจกรรมหลักที่ ๑ งบประมาณ หน่วยงานรับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	การสร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกร ๑๕๘,๑๔๕ บาท นายสมพร นามพิลา เกษตรจังหวัดมหาสารคาม ศูนย์หม่อนไหมมหาสารคาม สำนักงานเกษตรจังหวัดมหาสารคาม
๘. หน่วยงานดำเนินการ	ศูนย์หม่อนไหมมหาสารคาม
๙. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ	ตุลาคม ๒๕๖๘ - กันยายน ๒๕๖๙
๙. งบประมาณ	๑๕๘,๑๔๕ บาท
๑๐. ผลผลิต (Output)	๑. ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการในรูปแบบคณะกรรมการ ๒. เพิ่มศักยภาพในการผลิตและสร้างความเข้มแข็งให้กับกลุ่มเกษตรกร
๑๑. ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการ (Outcome)	๑. ชุมชนมีส่วนร่วมและเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของร่วมกันในกิจการของกลุ่ม ๒. กลุ่มมีระบบบริหารจัดการแบบครบวงจรและมีประสิทธิภาพ

ประเด็นการพัฒนาที่ ๓ การบริหารจัดการและการพัฒนาทรัพยากรภาคการเกษตรและสิ่งแวดล้อมภายใต้ระบบเศรษฐกิจหมุนเวียนและเศรษฐกิจสีเขียว

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการสำคัญ	โครงการต้นแบบโรงปุ๋ยหมักเติมอากาศในการทดแทนปุ๋ยเคมีเพื่อการผลิตพืชอินทรีย์
๒. แนวทางการพัฒนา	การฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรการเกษตรและส่งเสริมการเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
๓. หลักการและเหตุผล	การผลิตพืชอินทรีย์เป็นระบบการผลิตพืชมาตรฐานสากล โดยก่อนที่จะรับรองให้เป็นฟาร์มผลิตพืชอินทรีย์นั้น จะต้องมีการตรวจสอบรับรองตามที่มาตรฐานกำหนด สำหรับประเทศไทยระหว่าง พ.ศ. ๒๕๔๕-ปัจจุบัน พบว่าฟาร์มผลิตพืชอินทรีย์มีอัตราการขยายตัวต่ำมาก โดยพบว่ามีพื้นที่การผลิตเกษตรอินทรีย์เพียง ๐.๑% ของพื้นที่การผลิตทางการเกษตรทั้งหมด ๑๓๓ ล้านไร่ ซึ่งได้รับการรับรองจากกรมวิชาการเกษตร ๕๕,๒๐๐ ไร่ หรือ ๐.๐๔% ของพื้นที่การผลิตทางการเกษตรทั้งหมด สาเหตุที่สำคัญที่ทำให้เกษตรกรไม่ประสบความสำเร็จในการผลิตพืชอินทรีย์ในประเทศไทย เพราะขาดปัจจัยการผลิตที่มีคุณภาพ เช่น เกษตรกรมีการใช้มูลสัตว์ที่ไม่ผ่านการหมักหรือผ่านการหมักที่ไม่มีประสิทธิภาพ ทำให้เชื้อโรคแพร่กระจายอยู่ในดินพืชเป็นโรครากเน่าโคนเน่า และไม่สามารถประเมินสถานภาพความอุดมสมบูรณ์ของดินที่แท้จริงได้ ทำให้ไม่สามารถควบคุมระบบการผลิต ดังนั้นเพื่อให้มีการใช้ปุ๋ยหมักอย่างมีประสิทธิภาพในการผลิตพืชอินทรีย์ จึงมีความจำเป็นต้องมีการพัฒนาระบบการผลิตปุ๋ยหมักที่มีคุณภาพ จึงได้เลือกแบบเติมอากาศมาใช้ในการผลิตปุ๋ยหมัก เพื่อให้วัสดุอินทรีย์ที่หมักได้รับอากาศอย่างเพียงพอทั่วถึงกัน เพราะอากาศที่เหมาะสมจะช่วยกระตุ้นให้มีการย่อยสลายอย่างสม่ำเสมอ รวดเร็ว และมีต้นทุนต่ำกว่าระบบการกลับกองที่แนะนำอยู่ทั่วไป ปุ๋ยอินทรีย์แบบเติมอากาศ เป็นการทำปุ๋ยหมักรูปแบบหนึ่งที่น่าสนใจการปรับสภาพภายในกองปุ๋ยหมักให้มีความออกซิเจนอย่างเพียงพอเพื่อเร่งการย่อยสลายวัสดุอินทรีย์ของจุลินทรีย์ นอกจากนี้ยังมีการใช้สัดส่วนวัสดุอินทรีย์ที่เหมาะสมต่อการย่อยสลายโดยไม่ต้องใส่ปุ๋ยเคมีไนโตรเจน (ยูเรีย) ซึ่งปุ๋ยหมักที่ผลิตด้วยระบบเติมอากาศนอกจากจะมีคุณภาพสูงแล้วยังช่วยลดต้นทุนในการกลับกองได้อีกด้วย โดยมีการคำนวณใส่ตามความต้องการของพืชชนิดนั้นโดยใช้อัตราเทียบเคียงตามค่าวิเคราะห์ดิน เพื่อให้เพียงพอกับความ ต้องการธาตุอาหารของพืช โดยปุ๋ยหมักเติมอากาศสามารถใช้ในระบบการผลิตพืชได้ทั้งเกษตรอินทรีย์และระบบทั่วไป ซึ่งเกษตรกรสามารถนำมาปรับใช้กับชีวิตประจำวันในการทำเกษตรได้จริง และสามารถลดต้นทุนทางการเกษตร ลดปัญหาดินเสื่อมจากการใช้ปุ๋ยเคมี เพื่อให้เกษตรกรสามารถพึ่งพิงตนเองได้ในระยะยาว

หัวข้อ	รายละเอียด
๔. วัตถุประสงค์ของโครงการ	๑. เพื่อส่งเสริมและพัฒนาองค์ความรู้ให้กับเกษตรกรสามารถนำองค์ความรู้ในการผลิตปุ๋ยหมักเติมอากาศไปปฏิบัติ ลดการพึ่งพาปุ๋ยเคมี ลดต้นทุนทางการเกษตร พึ่งตนเองได้ในระยะยาวตามเป้าหมายการพัฒนาของจังหวัด “เกษตรกรรมยั่งยืน นำภูมิปัญญาสร้างคุณค่า พัฒนาการค้าการลงทุน สู่สังคมมีสุข ภายใต้สิ่งแวดล้อมที่ดี” ๒. เพื่อสร้างและพัฒนาเกษตรกรให้เป็นต้นแบบและเป็นจุดเรียนรู้การพัฒนาการเกษตรตามแนวทางเกษตรกรรมยั่งยืน
๕. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	๑. จำนวนกลุ่มเป้าหมายได้รับการอบรมความรู้และสามารถนำไปปฏิบัติได้ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๗๐ ๒. แปลงต้นแบบการผลิตพืชอินทรีย์ จำนวน ๖ ไร่
๖. พื้นที่เป้าหมาย	ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรมหาสารคาม และกลุ่มวิสาหกิจชุมชน/ศพก.หลัก/ศพก.เครือข่ายประจำอำเภอ ๖ แห่ง (อำเภอโกสุมพิสัย ๒ แห่ง และ อำเภอกุดรัง อำเภอวาปีปทุม อำเภอนาเชือก อำเภอนาคู อำเภอละ ๑ แห่ง)
๗. กิจกรรมหลัก	การผลิตปุ๋ยหมักเติมอากาศใช้ทดแทนปุ๋ยเคมีเพื่อการผลิตพืชอินทรีย์
๗.๑ กิจกรรมหลักที่ ๑ งบประมาณ หน่วยงานรับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	การผลิตปุ๋ยหมักเติมอากาศใช้ทดแทนปุ๋ยเคมีเพื่อการผลิตพืชอินทรีย์ ๓๘๕,๒๐๐ บาท ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรมหาสารคาม
๘. หน่วยงานดำเนินการ	ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรมหาสารคาม
๙. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ	ตุลาคม ๒๕๖๘ - กันยายน ๒๕๖๙
๙. งบประมาณ	๓๘๕,๒๐๐ บาท
๑๐. ผลผลิต (Output)	๑. เกษตรกรกลุ่มเป้าหมายจำนวน ๑๖๐ ราย ได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนองค์ความรู้การผลิตปุ๋ยหมักเติมอากาศในการทดแทนปุ๋ยเคมีเพื่อการผลิตพืชอินทรีย์ ๒. ได้แหล่งเรียนรู้โรงต้นแบบเพื่อปุ๋ยหมักเติมอากาศขนาด ๓ x ๔ เมตร จำนวน ๖ แห่ง
๑๑. ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการ (Outcome)	๑. เกษตรกรกลุ่มเป้าหมายสามารถปรับเปลี่ยนรูปแบบและแนวคิดการทำเกษตรเคมีสู่การเกษตรอินทรีย์ สามารถลดต้นทุนทางการเกษตร พึ่งพาตนเองได้ และสามารถเป็นต้นแบบการเรียนรู้เพื่อเป็นแบบอย่างให้แก่เกษตรกรในพื้นที่ได้ ๒. พื้นที่เกษตรกรรมยั่งยืน (เกษตรอินทรีย์) ของจังหวัดมหาสารคาม มีจำนวนเพิ่มขึ้น

ประเด็นการพัฒนาที่ ๓ การบริหารจัดการและการพัฒนาทรัพยากรภาคการเกษตรและสิ่งแวดล้อมภายใต้ระบบเศรษฐกิจหมุนเวียนและเศรษฐกิจสีเขียว

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการสำคัญ	โครงการพัฒนาและส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และบริการวิชาการด้านการเกษตร (Agro-tourism)
๒. แนวทางการพัฒนา	การพัฒนาและบริหารจัดการพื้นที่ทำกินทางการเกษตร
๓. หลักการและเหตุผล	รัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวภายในประเทศ และกำหนดให้มหาสารคามเป็นเมืองสมุนไพร ตามแผนแม่บทแห่งชาติว่าด้วยการพัฒนา สมุนไพรไทย สำหรับสถานการณ์ท่องเที่ยวของจังหวัดมหาสารคาม ในปี ๒๕๖๓ จังหวัดมหาสารคาม มีจำนวนนักท่องเที่ยวรวมทั้งสิ้น ๔๕๒,๕๐๓ คน เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทย จำนวน ๔๔๙,๗๙๖ คน นักท่องเที่ยว ชาวต่างชาติ จำนวน ๒,๗๐๗ คน ลดลงร้อยละ ๓๙.๔๙ จากปี ๒๕๖๒ และมีรายได้จากการท่องเที่ยว จำนวน ๖๐๗ ล้านบาท เป็นรายได้จากนักท่องเที่ยวชาวไทย จำนวน ๖๐๓ ล้านบาท และรายได้จากนักท่องเที่ยว ชาวต่างชาติ จำนวน ๓.๕๓ ล้านบาท ลดลงจากปี ๒๕๖๒ ร้อยละ ๔๙.๓๖ ทั้งนี้ เนื่องมาจากผลกระทบของ สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-๑๙) จังหวัดมหาสารคามมีแหล่งผลิตพืช ประมง สัตว์เศรษฐกิจ เป็นจุดศูนย์กลางทางภูมิศาสตร์ที่เชื่อมโยงการคมนาคม (นโยบายสร้างทางรถไฟรางคู่ของรัฐบาล (บ้านไผ่ มหาสารคาม – ร้อยเอ็ด – มุกดาหาร – นครพนม) เป็นโอกาสการพัฒนาเมืองขยายการค้า การลงทุน การท่องเที่ยวและลดต้นทุน โลจิสติกส์ของจังหวัด) และการท่องเที่ยวของภาคอีสาน มีแหล่งน้ำต้นทุนสายหลักคือ แม่น้ำชี และน้ำใต้ดิน ที่มีศักยภาพสามารถนำมาพัฒนาใช้ได้ มีแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ ศิลปะและวัฒนธรรม เป็นศูนย์กลางทางการศึกษา (ตักสิลา นคร) และการให้บริการทางวิชาการ และมีอุตสาหกรรมแปรรูปที่รองรับพืชเศรษฐกิจหลักในพื้นที่ รวมทั้งมีภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มและรายได้ ให้กับคนในพื้นที่จากนโยบายด้านอาหารปลอดภัย เมืองเกษตรสีเขียว การบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม เกษตรกร ปราดเปรี๊ยะ และการบริหารจัดการน้ำและดินเพื่อ การเกษตรส่งผลดีต่อการพัฒนาสินค้าเกษตร ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรมหาสารคาม มีความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐาน เช่น พื้นที่ อาคารแปรรูป GMP เบื้องต้น ห้องประชุม ห้องน้ำ และแปลงต้นแบบ เป็นแหล่งรวบรวมพันธุ์พืช แหล่งรวบรวมสินค้าด้านการเกษตรที่ได้คุณภาพมาตรฐานของกลุ่มเกษตรกร และสามารถพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และบริการวิชาการด้านการเกษตร

หัวข้อ	รายละเอียด
	(Agro-tourism) ให้ท่องเที่ยวได้ตลอดทั้งปี จึงเห็นควรได้รับการสนับสนุนพัฒนาศูนย์ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และบริการวิชาการด้านการเกษตร (Agro-tourism) รองรับการท่องเที่ยวของจังหวัดต่อไป
๔. วัตถุประสงค์ของโครงการ	เพื่อนำผลงานวิชาการการและเทคโนโลยี นวัตกรรม ด้านการผลิตและแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร มาสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้า บริการ การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และบริการวิชาการด้านการเกษตร (Agro-tourism) อย่างสร้างสรรค์ในจังหวัดมหาสารคาม
๕. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	๑.จำนวนผู้ใช้บริการไม่น้อยกว่า ๕๐๐ คน/ปี ๒. ผลิตและกระจายพันธุ์พืชพันธุ์ดี คิดเป็นพื้นที่ไม่น้อยกว่า
๖. พื้นที่เป้าหมาย	ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรมหาสารคาม ตำบลท่าสองคอน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม
๗. กิจกรรมหลัก	ศูนย์เรียนรู้และบริการท่องเที่ยวเชิงวิชาการด้านการเกษตร (Agro-tourism)
๗.๑ กิจกรรมหลักที่ ๑ งบประมาณ หน่วยงานรับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ศาลาเรียนรู้และแปลงต้นแบบการผลิตพืชสายพันธุ์ดี ๘๔๑,๐๐๐ บาท ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรมหาสารคาม
๗.๒ กิจกรรมหลักที่ ๒ งบประมาณ หน่วยงานรับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	รวบรวม ผลิต และกระจายพันธุ์พืชสมุนไพรสายพันธุ์ดี ๒๓๙,๘๐๐ บาท ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรมหาสารคาม
๗.๓ กิจกรรมหลักที่ ๓ งบประมาณ หน่วยงานรับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	การอบรมให้ความรู้เทคโนโลยีสำหรับการผลิต วิทยาการหลังการเก็บเกี่ยวพืชสมุนไพรให้ได้คุณภาพมาตรฐานและแปรรูปเพิ่มมูลค่า ๗๒,๐๐๐ บาท ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรมหาสารคาม
๗.๔ กิจกรรมหลักที่ ๔ งบประมาณ หน่วยงานรับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	อำนวยการ/ประชุม/ติดต่อประสานงานราชการ ติดตามให้คำแนะนำ ประเมินผล และจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์โครงการ งบประมาณ ๑๕๐,๐๐๐ บาท ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรมหาสารคาม
๘. หน่วยงานดำเนินการ	ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรมหาสารคาม
๙. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ	ตุลาคม ๒๕๖๘ - กันยายน ๒๕๖๙
๙. งบประมาณ	๑,๓๐๒,๘๐๐ บาท
๑๐. ผลผลิต (Output)	๑.ได้แหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และบริการวิชาการด้านการเกษตร (Agro-tourism) และที่จัดประชุม/สัมมนา/แลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้กับผู้สนใจ ๒.ได้ถ่ายทอดความรู้ด้านการเกษตร เช่น พืชไร่ พืชสวน พืชผักพื้นเมือง และพืชสมุนไพรไม่น้อยกว่า ๖๐ ชนิด ให้แก่

หัวข้อ	รายละเอียด
	ประชาชนและนักท่องเที่ยว ๓.ศาลาเรียนรู้ และแปลงต้นแบบการผลิตพืชปลอดภัยที่ เหมาะสมและได้คุณภาพมาตรฐานพร้อมเอกสารเผยแพร่ไม่ น้อยกว่า ๑๐ พืช
๑๑. ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการ (Outcome)	เพิ่มจุดบริการเกษตรกร นักท่องเที่ยว ผู้มาประชุม และ ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และบริการวิชาการด้านการเกษตร (Agro-tourism) ๑ จุด